

Občas hoří, jmenuje se

Camel

a přesto není ke kouření

Firebrand

buřič, diverzant,
ale taky čvaňhák

Kouření může zabíjet!

McLaren

jako prokletě rychlá reklama

Ročník 56 • Cena 65 Kč/78 Sk

OHLEDNUTÍ ZA TELFORDEM

1 Zlatem ocenili rozhodčí model EA-1F Skyraider v měřítku 1:72, který Angličan Will Alcott přestavěl z jednomístné verze

2 Model stíhačky Wildcat v měřítku 1:144 Francouze Christiana Cocharta rozhodčí „doporučili“ naší pozornosti

3, 4 V kategorii „malých vylepšovaných“ vojenských vozidel si pro zlato dojel Phillip Ware s modelem Indian Long Range

Squadrons; s tankem BT-5 v měřítku 1:72 byl druhý Štěpán Los z Rožnova pod Radhoštěm

5 V kategorii „velkých“ vrtulníků získal zlato za Blackhawk Angličan John Wilkes

6 S modelem vírníku Avro 671 Rota Mk1 dosáhl Michal Ovcáčík na zlato v kategorii malých vrtulníků a ještě získal druhé místo v Hannant Trophy

7 V kategorii proudových čtvrtek si vysloužil uznání model F-86 SabreDog, který postavil Aris Polizos z Řecka

8 Zlatou medaili v kategorii Cross and Cockade 1:48 Trophy vybojoval Američan Sanjeev Hirve za model dvouplóšníku RAF R.E.8 používaného bělogvardějci

Foto: M. Salajka

Spojíme-li zálibu s profesí a navíc s vydáváním časopisu, vždycky se najde někdo, kdo není spokojený a zejména v internetových diskusích nám důrazně „otluče o hlavu“, co děláme špatně.

Připomínky
k pravopisu „be-
rem“. Nikdo není ne-
omylný, a tak občas

něco přehlédneme nebo pokazíme. Přesto si myslím, že ve srovnání s ostatním tiskem na tom nejsme tak zle.

Slovenštinu zařazujeme „programově“, neboť se stále považujeme za „federální“ časopis a množství autorů článků i čtenářů nám snad dává za pravdu. Dříve narozeným slovenština většinou nedělá potíže, pro mladší, kteří už česko-slovenskou televizi nepamatují, tu a tam u méně známých slov připojujeme do závorek překlad.

Tentokrát mnohé čtenáře nadzvedlo pár řádků o kopané. Za všechny názory ocituji jeden dopis, i když nevím, zda existuje pan Koláček či „...cca. 20 osob z Kittklubu Olomouc...“:

Nehoráznost v Modeláři č. 1/2005 !!!

Vážený pane šéfredaktore Mgr. Salajko, jsem dlouhodobý čtenář časopisu modelář a zasílám Vám názor dalších cca. 20 osob z Kitklubu Olomouc. V modeláři č. 1/05 jste uveřejnil Vaš osobní názor na odvolání p. Straky - trenéra Sparty + foto. To je ale velká, velká NEHORÁZNOST !!! Co to má společného s Modelářem ?? Proč nás -čtenáře zajímaví se o modelářinu - otravujete Vašimi „plačkami“, ohledně p. Straky a fotbalu ?? Fanděte si komu chcete a nepleťte si Modelář se Sportem. Vaše s.... orientace nás vůbec, ale vůbec nezajímá. Ještě jednou takový blábol a končíme s kupováním Modeláře.

S pozdravem Koláček,

Pominu-li, že panu Koláčkově (asi pro nával krve do hlavy) uniklo, že hned pod notickou byl podepsán Jindřich Štěrbáček, splnila absurdní zprávička účel (Jindra ještě váhal nad zvěstí o narození gorilího mláďete v pražské ZOO) a někteří čtenáři si díky ní všimli nové rubriky Žižkovská pavlač, přinášející s nadhledem „zaručené“ zprávy ze světa modelářství.

Modelářina je koníčkem, zálibou, činností, již se věnujeme pro potěšení. Měla by nám tudíž přinášet uspokojení a radost, nikoliv touhu někoho zprudit (změna stavu) či poplivat. Budeme-li brát modelářinu smrtelně vážně a zejména ostatním nic neodpustíme, což se bohužel stává lidem, kteří to v jiném (nebo v žádném) oboru nikam nedotáhli, vytratí se nejprve radost a uspokojení, pak kamarádi... a můžeme si jít koupit tlustý provaz se smyčkou...

Jen tak na okraj, jsem velmi rád, že čtenáře z Olomouce moje „s.... orientace vůbec, ale vůbec nezajímá...“. Abych předešel dalším planým debatám (předem vím, že nepředejdou), uvádím, že opravdu nevím, kdo Spartu trénuje a že jsem heterosexuál, který si rád hraje a proto (takv) modelaři.

Na závěr ještě dva okřídlené citáty, které snad nepotřebují komentář či překlad:

Nenechte prchlivost cloumati svym majestatem, Vysosti!
Happy modelling!

Martin Salajka

OBSAH 2/2005

Ohlédnutí za Telfordem			2
Marlboro days v podání nekuřáků	1:20	Michal Falta	4
(McLaren MP4/2, McLaren MP4/5B)		a MUDr. Petr Hromada	
Jak jsem stavěl Clarka (Clark CA-1)	1:35	Pavel Šveida	10

Camel 2F.1	1:48	Petr Marek	16
Jak na antény a výplety		Tomáš Matyska	23
Létající nosorožec		Milan Pospíšil	23
P-47D Thunderbolt	1:72	Zdeněk Krčmář	25
Rozdvojený Eurofighter	1:72	David Bílek, David Bílek	28
Štuka (Ju 87G)	1:48	Jakub Vilíng	34
Blackburn Firebrand	1:72	Libor Jekl	40

Pfeil po česku (Skoda – Kauba V7)	1:72	Pavel Šenk	43
Gustav jako odznak (Bf 109G-6)	1:144	Pavel Štechr	44
Schwimmwagen	1:35	Ivan Ligač	46
Curtiss A-8 Shrike	1:48	Miroslav Zada	48

M4A3E2 Jumbo	1:72	Branislav Herain	50
Jak na Masky od Eduardu		MUDr. Zdeněk Šebesta	53
Dvoumístný Komet	1:72	Tomáš Mandys	54
Stříkáč pistole VK Model		Tomáš Mandys	55
Punch and die		Jindřich Štěrbaček	56
Uniformy: Americký mechanik-řidič 1943-45			57
Pod pokličkou			58
Dukla 2004			64
Řádková inzerce			65
Typhoon T.1 (kamufلاže)			67
Poválečné Thunderbolty (kamufلاže)			68

Marlboro days

MICHAL FALTA
alias ARESS

v podání nekuřáků

MUDr. PETR HROMADA
alias DALE COOPER

ARESS

STAVEBNICE McLaren MP4/2

VÝROBCE Studio 27

MĚŘÍTKO 1:20

McLaren je jedna z nejslavnějších značek v historii Formule 1. Tým založil bývalý mistr světa, hlavní popularitu však stáj získala poté, co podepsala v 70. letech smlouvu s koncernem Phillip Morris. Od té doby na téměř čtvrt století začaly připomínat vozy stále zvětšené krabičky cigaret Marlboro.

COOPER

STAVEBNICE McLaren MP4/5B

VÝROBCE Tamiya

MĚŘÍTKO 1:20

V létě 2003 se na diskusním fóru KPM Nymburk objevilo téma: „Stavíte někdo modely aut a motorek?“ Mezi prvními ohlasy se objevila dvě jména: Michal „Aress“ Falta a Petr „Dale Cooper“ Hromada. Oba pánové záhy objevili společný zájem o modely vozů Formule 1. Na podzim došlo k prvnímu osobnímu setkání na soutěži v Náchodě, od té doby se rozeběhla čilá internetová komunikace obou gentlemanů. Na jaře 2004 se zmiňovaní borci rozhodli vyrazit na soutěže společně a vymysleli si k tomu jednotné zadání: Marlboro McLaren, konkrétně jeden z ranných typů řady MP4. Cooper sáhl po typu MP4/5B od japonského giganta Tamiya, Aress si vybral kuriózní verzi vozu MP4/2 od Studia 27. Oba pochopitelně v královském měřítku 1:20. Výsledkem internetového hecování je mimo jiné tato dvourecenze obou stavebnic. Mimochodem, oba autoři jsou nekuřáci.

ŠASI

Stavebnice S-27 je z kovu, přesněji řečeno především z kovu. To je materiál, který miluje asi málokterý modelář pro jeho obtížné opracování. Nejsem výjimkou. Nebudu vás unavovat popisem broušení, leštění a jinými podobně zábavnými intermezdy. Ostatně, na kov ještě dojde v jiné kapitole, protože u šasi jsem se mu nakonec úspěšně vyhnul. Víím, že to zní trochu bláznivě, ale i přes cenu stavebnice jsem z ní nakonec dost podstatnou část nepoužil. K předloze modelu jsem totiž získal slušnou dokumentaci a zjistil jsem dost zásadní odchylky od skutečnosti. Než pracně přetvářet kov, raději novostavbu...

Zhotovil jsem papírové šablony, podrobně jsem si rozkreslil detaily konstrukce a začal jsem z plastických destiček různé tloušťky od firmy Plus Model úplně od nuly. K výhodám patřilo, že jsem mohl průběžně povrch nýtovat odvrátáním destičky, šablony pak mohly usnadnit vystřihování tvaru karbonového obtisku, který jsem se rozhodl pro větší efekt použít.

Pokud slepování plastické rakvičky (k čemu byste to asi přirovnali?) nebyla odpočinkovou prací, pak její náročnost mnohonásobně překonalo právě zmíněné polepování obtiskem. Použil jsem aršík Studia 27 a věřte, že občas padala silná slova. Poté, co jsem se doplazil k poslední plošce a popravil všechny nepřesnosti, musel jsem po dlouhém vydýchávání konstatovat, že výsledek stál za tu námahu.

ŠASI

Stavebnice Tamiya pochází ze stejné doby jako předloha a je to již znát. Nedosahuje zpracovanosti a přesnosti nejnovějších formulí od stejného výrobce, ale již se dokázala oprostít od chyb a nepřesností, které provázely stavebnice z počátku 80. let. Na rozdíl od kolegy jsem neměl k dispozici výkresovou dokumentaci, ale věřím výrobci stavebnice. Samozřejmě, vzhledem k hranatým tvarům monokoku, se nabízela stejná možnost, jakou zvolil konkurent, to znamená sesadit monokok z plastických destiček a celý jej polepit „karbonovými“ obtisky. Tuto variantu jsem ale nepoužil, protože se mi zdála neúměrně pracná. Neznačená to však, že sestavení dílů ze stavebnice se obešlo bez potíží.

Hlavní problém spočívá v tom, že zavěšení kol vychází u McLarenu z několika otvorů na bočnicích příďe. Výrobce stavebnice to vyřešil tak, že odděleně zhotovuje dno, které se do příďe vlepi pomocí zubů v oblasti zmiňovaných děr. Přesnost, na kterou jsem si zvykl na počátku 21. století, to není, takže bylo nutné poměrně hodně tmelit a brousit. Že v té době už musely být do dílu vsazeny závěsy, snad ani nemusím zmiňovat. Věřte, že točí smírkem okolo gracilního profilu závěsu, nebylo právě legrační.

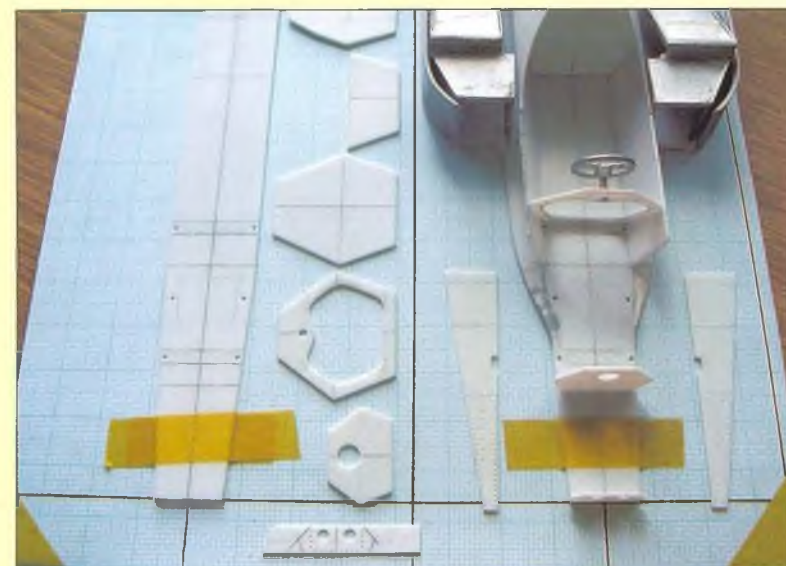
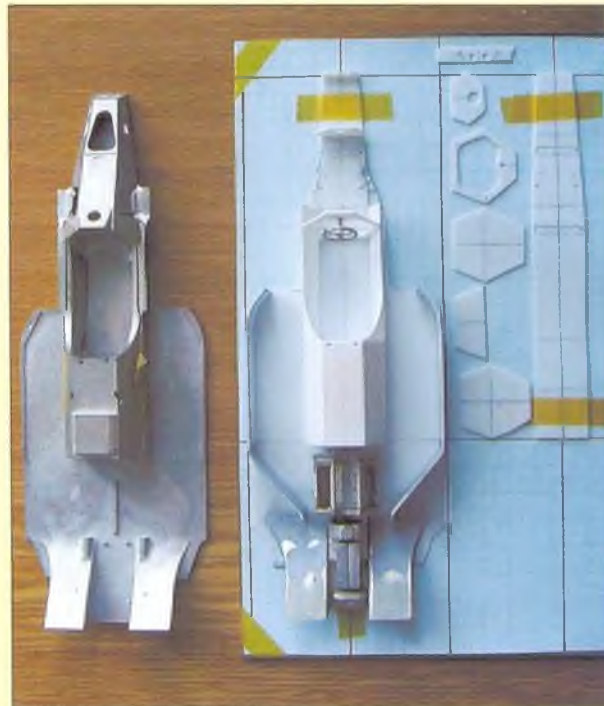
K dalším úpravám, které jsem na monokoku udělal, patřilo alespoň napodobení sesazení karbonových plátů. Podle fotografií jsem nalepil lepicí pásku tak, aby imitovala překrytí švů. Celky byly dohro-

mady spojeny zapuštěnými nýty. Věrné napodobení by bylo obtížné. Pomohly by lepty (některé zahraniční zásilkové služby je za velké peníze nabízejí), ale já jsem sáhl po jednodušší a samozřejmě méně dokonale metodě a nýty jsem naznačil kapkami husté akrylové barvy. Výhodou je, že pokud se nám nelíbí nebo jsou špatně umístěné, lze je snadno strhnout třeba nehtem.

Poté, co jsem měl monokok zatmelený, vybroušený a onýťovaný, stačilo už pouhé přestříkání Mr. Surfacerem 1000 a nástřik autíčkáři oblíbenou Humbrolkou č. 85.

MOTOR A JEHO PŘÍSLUŠENSTVÍ

Blok motoru a jeho další součásti jsou ve stavebnici překvapivě z kovu. Tentokrát jsem se nerozhodl pro kopírování dílů z nějakého zábavnějšího materiálu. Naštěstí jsem vybaven kutilskou vrtáčkou s regulací otáček, takže se přece jen dal původní ingot lépe opracovat. Z bohatého archivu jsem si nanosil všechny kvalitnější fotografie předlohy a začal jsem motor vylepšovat. Nakonec jsem použil surový tvar bloku motoru a na něj navazující převodovky, vše ostatní je novostavba.

Některé maličkosti jsem použil ze stavebnice, pro jiné jsem musel sáhnout do svých zásob konektorů a jiných atrakcí. Na rozdíl od Co-opera jsem si tyto doplňky sehnal ještě v dobách, kdy byly na trhu (firma F1specialities).

K barvení motoru jsem použil směs barev Magnesium a Stainless steel firmy **Model Master** a na převodovce najdete barvy **Gunze** Burnt iron, Copper a Metal black. Na detaily u automobilů obecně doporučuji nešetřit na barvách a snažit se získat si co největší zásobu všemožných materiálů od nejrůznějších výrobců. Často se sice jedná o vybarvení plošky velikosti několika čtverečních milimetrů, kvalitní barvy ale dokáží detailu dodat ten správný efekt.

S klasickými modelářskými materiály jsem pracoval přece jen méně, používal jsem převážně průhledné hadičky, „alobalové“ kabely a jinou podobnou žoužel, která asi nejlépe napodobí originál. Nesmíme totiž zapomenout, že model sice má rozměry jednomotorové stíhačky v měřítku 1:48, ovšem měřítko je s ohledem na rozměry předlohy poloviční, proto by měly být detaily adekvátně zhotoveny.

MOTOR A JEHO PŘÍSLUŠENSTVÍ

Nechal jsem se inspirovat internetem, kde jsem na oblíbeném serveru www.modelersite.com našel stejný model od zahraničního kolegy, který s ním uspěl na soutěži Tamiya-con. Samozřejmě, měl jsem k dispozici i fotografie předlohy, ale při tvorbě detailů se vždycky hodí, když už toto téma před vámi někdo zpracoval. Taková fotka je totiž rozhodně přehlednější. Věděl jsem, že Aress bude mít motor perfektní, tak jsem se snažil abych všechny detaily udělal co nejmenší.

Použil jsem základ ze stavebnice, který ve srovnání s fotografií má rysy skutečné Hondy. Výhodnou je, že hlavní blok je celý polomatně černý. Proto jsem všechny hadičky, táhla a pružinky lepil ještě na nenabarvený povrch, čímž se snížilo riziko vzniku motoru upatlaného od lepidla. Jako materiál jsem použil hlavně měděné dráty různých průměrů, ze kterých jsem okolo injekčních jehel umotával pružinky a kroutil smyčky. Měděné „kabely“ jsem pak sváděl do ochranných pouzder z injekční jehly. K dispozici jsem bohužel neměl průmyslově vyráběné napodobeniny konektorů, takže nezbyvalo, než je zhotovit z plastu. Za základ sloužily profily Evergreen. Mohu prozradit, že výrobka 1 mm vysoké šestihranné matice o vnějším průměru 1,5 mm z kolečka odříznutého z plastového profilu žiletkou je zábavou, která se rychle omrzí. Nakonec jsem sice zdaleka nenapodobil veškerou kabeláž, kterou skutečné auto mělo, ale motor rozhodně vypadal zaplněně.

Celek jsem přestříkal barvou H 85, jemně jsem stříbrnou a zlatou barvou zvýraznil některé detaily, část konektorů jsem nabarvil modrou metalízkou, na kablíky jsem barvou označil objímky a popisky.

DALŠÍ DETAILS

Co bylo započato na monokoku, muselo být v interiéru dotaženo. Proto se hlavní potíže v prostoru pilota opět týkaly karbonových obtisků. Největší problémy dělalo sedadlo, na němž se část obtisku po-trhala. Nakonec jsem výsledek zahrnul do kategorie „patina“, neboť je pravděpodobné, že otloukání sedáku sponami pásů nebylo ani ve skutečnosti bez následků. Na pásy jsem použil sadu doplňků, nabízející imitaci pevné tkaniny popruhů. Podobně jako Cooper jsem si pohrál s různými kablíky a elektronickými krabičkami. Původně jsem se zabýval myšlenkou nechat odmontované jedno kolo a tím využít další prostor pro detailní ztvárnění brzd, nakonec jsem pro časový deficit na myšlenku rezignoval.

Details jsou vcelku silnou stránkou stavebnice, což je dáno použitím leptů a celkovou multimateriální koncepcí stavebnice. Co jsem si nemohl odpustit, to bylo popisování kol. Jedná se o velice efektivní detail, který model výrazně ožíví. Styl popisek jsem okoukal na fotografiích, k samotné realizaci jsem použil originální materiál černých máglů Goodyearu – bílou křidu. Na rozdíl od nich jsem ale sáhl po křidě umělecké, kterou jsem si přistrouhal na patřičnou jemnost. V místě, kde Cooper v potu tváře ojížděl gumový běhoun, jsem si já mohl dovolit podstatně rychlejší cestu využitím modelářské vrtačky.

Skutečné výfuky jsou velmi ošklivé nahnědlé barvy, čemuž jsem se s nevolí podvolil. Převodovka má mít podle stavebnice jakousi obtížně definovanou barvu matně hnědé metalízy, proto jsem si ji od oka namíchal. Součástí bloku jsou i zadní závěšení. Tady jsem udělal nepochopitelnou hloupost, když jsem dolní ramena někde ztratil. Vypomohl Aress, který mi poslal stejný díl z vlastních zásob, za což ho navrhuji na cenu Mirka Dušina.

DALŠÍ DETAILS

Interiér „Ef-jedniček“ byl ve své době poměrně spartánsky vybaven. Dnes je vybavení ještě chudší s výjimkou hi-tech volantů. Když jsem „nekarbonoval“ monokok, nemělo cenu „karbonovat“ ani interiér, proto přišla ke slovu klasická H-85 (tohle není reklamní článek firmy Humbrol...), která překryla většinu dílů. Aby to zase nebylo tak fadní, odlišil jsem sedadlo použitím polepů černé ve spreji TS-29 firmy Tamiya. Na sedadle jsou bohužel předlisované pásy, což je pro nás, kteří nejsme obdařeni nadpozemskou trpělivostí nebo skvělou frézku, dost zásadní potíž. Já ji řešil tak, že jsem pásy (z cigareto-vého papíru o několika vrstvách) lepil přesně na nežádoucí vyvýše-niny vytlisk. Za samozřejmost považuji použití leptaných spon Reji, které jsem nastříkal modrou metalízou. Na pásy jsem nanесl zmat-něné originální obtisky Boss ze stavebnice.

Posledním doplňkem interiéru byl kabel vysílačky s konektorem (opět spirála z měděného drátu). Závěsy kol a disky jsem nevylepšoval, nejsou příliš vidět. Spoilery jsem také sestavoval z dílů stavebnice. Gumové pneumatiky jsou standardem všech slušných modelů aut, ale nevýhodou materiálu je dělicí linka na středu běhounu. Pokud máte vrtačku, frézku, nebo soustruh, máte vyhráno, běhoun obrousíte strojově. Já poctivě odbrávil povrch ručně, což je práce na modelářinu extrémně fyzicky náročná.

Prostor pro vylepšování nabízí elektronika vozu, z velké části umístěná v bočnicích. Do původních boxů jsem navrtal v místech konektorů otvory, do kterých jsem opět ukotvil měděné dráty. Dal jsem si záležet, aby svazky kabelů vypadaly přirozeně.

KAROSERIE A POVRCH

Pro svůj model jsem si vybral pro McLarenův atypické zbarvení auta Keke Rosberga z GP Portugalska 1986. Tým jednorázově propagoval verzi Marlboro Light a proto svítivě červenou barvu nahradila svítivá žlutá. Při stříkání jsem postupoval obdobnou technologií jako Cooper, pouze bílou jsem použil od firmy **Finisher's** a žlutou ve spreji Tamiya MS-10. I já jsem jednotlivé vrstvy usilovně leštil, protože jediné smítka může znehodnotit celý povrch. Když mě výsledek uspokojil, nanесl jsem na model obtisky.

Ve skutečnosti jsou reklamy lepeny na karoserii často až v boxech a jsou matné, maximálně poleštěné. Je to pochopitelné, protože nabývaná reklama se může v ostrém světle stát nečitelnou. Tento fakt ovšem naráží na rozpor mezi skutečností a představou veřejnosti a rozhodčích o vzhledu závodáků, které jsou v představách celé naleštěné. Řešení se nabízí dvě: První alternativou je použití obtisků série Hi-tech firmy Studio 27, které jsou matné a nemají přesažené krycí lak. Druhou možností je obtisky sjednotit s povrchem lakem, byť to neodpovídá skutečnosti. Tato varianta je mezi kolegy celosvětově respektovaná a akceptovatelná, proto jsem ji použil i já, ve snaze vyhnout se diskuzi s porotou. Na zalakování jsem použil oblišený Mr. Super Clear ve spreji, který stále nemá konkurenci. Pro větší efekt modelu jsem si podle fotografií zhotovil z profilů podstavce pod karoserií, aby jen tak volně neležela na podložce. Model jsem dokončoval v ranních hodinách v den konání brněnské soutěže.

SHRNUTÍ

Hlavním problémem stavebnice je kovový základ. Ten předpokládá poměrně značné zkušenosti a jisté materiální vybavení. Cena také mnoho lidí odradí. Chybný tvar monokoku se dá odstranit na můj vkus poměrně pracně. K přednostem počítám hlavně atraktivní předlohu a zajímavou verzi zbarvení. K negativům patří jednoznačně pracnost. Abych dosáhl přesného modelu, použil jsem z původní stavebnice bez vážnějších úprav jen kapotáž (po ztenčení frézováním zevnitř), hlavní plochu na zadním křídle, volant, sedadlo (jeho základ), fundament motoru s některými částmi a značně upravené bočnice kapoty. Kompletně znovu jsem musel postavit podlahu, monokok i s detaily na něm, vybavení bočnic (chladiče a na ně navazující usměrňovače) veškeré rozvody, kabeláž, systém turba a jeho okruh (mezichladiče dmychadla a rozvod od motoru a zpět). Pokud ovšem toto všechno zvládnete, budete mít dobrý pocit z krásného auta, které zaujme určitě i milovníky kamuflované techniky.

Foto autoři

KAROSERIE A POVRCH

Začneme zevnitř... Vnitřní plocha vylisku karoserie je plná stop po vyhazovačích, propadlin nebo nežádoucích výstupků. Kapitulu samu pro sebe představují kolíky, které mají umožnit nasazování a snímání dílu z modelu. Opět proběhla krátká internetová konference Aress - Cooper na téma: Jak vypadá vnitřek formulové kastle? Fotografové totiž nepochopitelně dávali přednost lepým hosteskám před tak zajímavým detailem. Navíc ani jeden z nás si nebyl jistý materiálem, ze kterého byl díl vyroben. Nakonec jsme se shodli na tom, že se zřejmě jednalo o nějaké kašírování či laminování, které mělo zajistit hladký pouze povrch zvenku. To by znamenalo jen hrubou opracovanou vnitřní plochu. Vzal jsem tedy do ruky tmel a brusný papír a bez nároku na jemnost jsem vnitřní plochy zarovnal. Pak už přišel na řadu povrch vnější.

Zopakuji starou věc: Udělat lesklý bezchybný povrch je peklo, které nelze u auta či motorky obejít. Nedělám si nárok na dokonalost, i tentokrát jsem vzal zavděk až třetí verzi, mezitím jsem karoserii dvakrát pracně umyl **Purisolem**. Ani třetí verze není prostá chyb, ale dala se již akceptovat.

Postupoval jsem následovně: Nejprve souvislá a kryjící vrstva Mr. Surfacer White 1000, pak několik tenkých vrstev bílým sprejem Tamiya. Kdo je v tuto chvíli spokojen, může pokračovat, já zbývající smítka přebrousil smírkem hrubosti 1200. Poté jsem karoserii přeleštil přípravkem **Tamiya Compound**, takže přebroušená místa splynula s povrchem. Nakonec jsem postup zopakoval s fluorescentní červenou (TS-36) Tato úžasná barva se nedá nijak opravovat, je třeba pečlivě vykrývat páskou, navíc špatně kryje, takže všechna smítka jsou vidět. Pokud byste příliš spěchali, budete odměněni neodstranitelným stékáním mokré barvy po svislých plochách. Prostě radost až na kost.

Následovalo nalepení obtisků ze stavebnice, které dobře sedly, doplnil jsem je nápisy Marlboro z aršíku firmy **Reji**. Alternativní je u karoserie použití štítku a otevření bočnic. Já ponechal bočnice plně odkryté, což spolu s tabákovými reklamami a se štítkem odpovídá verzi vozu Ayrtona Senny z belgické GP 1990. Zbývalo sesadit posledních pár detailů a model byl zhruba 18 hodin před začátkem připraven k transportu na soutěž do Brna.

SHRNUTÍ

Stavebnice firmy Tamiya je pěkná, i bez doplňků se z ní dá postavit poměrně snadno efektní model. Podmínkou je zachování čistoty práce. Pokud si trochu pohrajete s detaily, máte před sebou ideální podklad pro soutěžní model. V článku jsem nezmiňoval všechny úpravy a omyly, které jsem při stavbě napravoval, protože se vesměs jednalo o problém mých nešikovných rukou. S výsledkem jsem osobně spokojen.

K vážným nedostatkům stavebnice mohou počítat snad jen to, že v současnosti není na trhu. Snad bude opět nějaká reedice. Ostatní chyby se dají vcelku bez potíží napravit. Mimochodem, Aress v Brně vyhrál...

BRIEFING

TYP	Clark CA-1
VÝROBCE	Calibre35
MĚŘÍTKO	1:35

Jak jsem stavěl Clarka...

PAVEL ŠVEJDA

Když jsem se před časem dozvěděl, že firma Calibre35 připravuje v měřítku 1:35

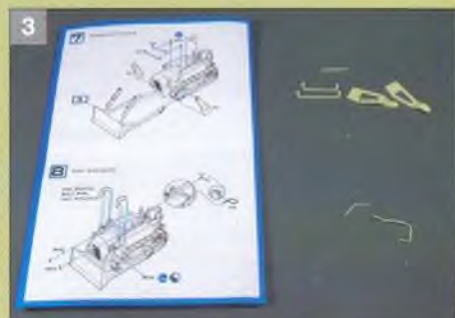
novinku – odlévaný model amerického minidozeru Clark CA-1 – snažil jsem se o něm sehnat nějaké informace. Pak jsem toho prcka při návštěvě Normandie objevil v muzeu v Saint-Mere-Eglise a bylo rozhodnuto: toho musím mít! Bohužel jsem na dozer dlouho nemohl sehnat žádné podklady, teprve při dokončování modelu jsem objevil pár fotek na internetu a ty mi pomohly při doplňování detailů.

Stavba, doplňky a úpravy

Stavebnice obsahuje překvapivě velké množství čistě odlitých dílů bez bublinek, návod je přehledný a stavba by byla pohodová, kdyby... Dozer se mi tak zalíbil, že jsem se rozhodl na něj doplnit některé detaily podle fotografií a podkladů, které autor předlohy ještě neměl k dispozici a proto ve stavebnici chybí, a tak se mi stavba trochu protáhla. Doplnil jsem: svělomet s kabelem, krytku plnicího otvoru chladiče s křídlovými maticemi, hlavy šroubů s podložkami a ocelová oka, břit a vyztužení radlice ocelovým plátem včetně svarů a šroubů, oko na zdvihání radlice, spojky a přechodky na hydraulice, hadice hydrauliky z gumíček, výfuk z injekční jehly a figurku řidiče.

Obr. 1, 2, 3 Očištěné dílky stavebnice podle jednotlivých kroků v návodu

Obr. 4 Světlomet ze zbytků jiného modelu. Vyřezovaný vnitřek natřen stříbrnou, opatřený žárovkou zhotovenou z čírého plastiku a zalitý pětiminutovým dvousložkovým čířým epoxidem

Obr. 5 Na kryt chladiče doplněný držák reflektoru ze zbylých fotoleptů a drátu průměru 0,3 mm, krytka z olověné fólie, šrouby, podložky a křídlové matky z leptů Part; mřížka je součástí stavebnice

Obr. 6 Detail krytu chladiče s reflektorem, napájecí kabel je z drátu o průměru 0,2 mm

Obr. 7 Detail sedadla

Obr. 8 Břit a vyztužení radlice z plastické destičky, šrouby z fotoleptů Part, oko z drátu 0,5 mm

Obr. 9 Zhotovení spojky a šroubení na přechodech hadice/trubka hydrauliky – šroubení z hlav šroubů CMK, spojky z vytažených tyčinek na čištění uší, trubky z tyčinek Evergreen 0,7 mm

Obr. 10 Detaily hotových rozvodů hydrauliky

Obr. 11 Při oddělování článků pásů od náličky je potřeba opatrnosti neboť jsou velmi křehké

Obr. 12 Nástroje na spojování článků pásů

Obr. 13 Radlice s doplněnými sváry z tmelu Milliput tvarovaného jehlou

Obr. 14 Boční pohled na sestavený dozer bez radlice

Obr. 15 Na pístnice radlice doplněny spojky se šroubením a hadice hydrauliky z kulatých gumiček

Barvení a patina

Obr. 16 Podstavy připravené k nabarvení, budoucí lepené spoje jsou natřené Maskolem

Obr. 17 Podkladový nástřik Mr.Resin Primerem s originálním ředidlem v poměru 1:2

Obr. 18 Nastříkání radlice barvou Vallejo Natural steel

Obr. 19 Stríkání pásů směsí barev Vallejo Red leather + Leather brown, poté lokálně barvou Natural steel

Obr. 20 Barvy Tamiya pro namíchání „zaručeně autentické“ Olive drab

Obr. 21 Budoucí odřenininy na radlici jsou zakryty štětcem směsí Maskolu a vody

Obr. 22 Po nastříkání směsí Olive drab následovaly ještě dva zesvětlovací nástřiky s přidáním XF-3 do původní barvy

Obr. 23 Označení a registrace z propisotu Archer jsou pro ochranu i jako podklad pod wash přestříkány matným lakem Vallejo

Obr. 24 Barvení detailů barvami Vallejo

Obr. 25 Filtr žlutým okrem v Sansodoru jsem nanasl dvakrát

Obr. 26 Sejmuti Maskolu plastickou gumou z velkých odřenin na radlici

Obr. 27 Malé odřenininy jsou znázorněny ve dvou krocích: nejdříve khaki s bílou...

Obr. 28 ...a následně Oily steel s černou

Obr. 29 Wash umbrou přírodní v Sansodoru

Obr. 30 Wash pásů siennou pálenou v Sansodoru

Obr. 31 Pigmenty znázorněny rezavý výfuk, zaprášení, rez i špína

Obr. 32 Nanesení bláta z tmelu Molto tupováním na nepřístupná místa

Obr. 33 Tupování bláta barvou Vallejo Flat earth

Obr. 34 Dry-brush dozeru směsí H150 + žlutý okr + kadmium žluté tmavé a dry-brush bláta H29. Nabarvení hadic hydrauliky směsí černé a bílé, zaolejovaná místa jsou znázorněna směsí odstínů sienna pálená + sepie v lněném oleji a white spiritu. Odřenininy na radlici a namáhané části pásů byly ošetřeny tuhým nanášenou suchým štětcem a vyleštěnou vatovou tyčinkou

Obr. 35 Zemina na podstavci je směs tmelu Molto, vody, kamínků Talus (Woodland Scenics) a nabarvena je akrylkou Vallejo Flat Earth

Obr. 36 Dry-brush zeminy v krocích: H29+okr žlutý, okr zlatý, sienna přírodní + kadmium žluté tmavé

Obr. 37 Do zeminy jsou vsazeny kořinky a dozer je vybaven různými doplňky z domácích zásob

Obr. 38 Pohled shora na hotový dozer před vlepením figurky řidiče

39

Obr. 39 Základem figurky je odlěvaný řidič z GMC, ruce jsou z jiné sady a jsou upraveny, paže mají kostru z drátu, nohy byly odříznuty a pomocí drátu nastaveny do potřebné polohy

Obr. 40 Na vytvarování paží a jako tmel jsem použil Magic-sculp

Obr. 41 Figurka po nabarvení akrylkami Vallejo a vystínování oleji

Zhodnocení a závěr

Stavba je bez problémů, pouze u pásů je potřeba zvýšené opatrnosti. Články jsou velmi křehké, ztenčené ještě otvory pro svorníky. Navíc je potřeba otvory protáhnout pilníkem aby po vložení svorníků byly pásy pohyblivé a daly se vytvarovat do prověšení. Stavebníci nemám co vytknout, jako lahůdku by výrobce mohli v budoucnu nabídnout jako doplňkovou sadu motor Waukesha FC.

Hotový dozer jsem umístil na vyšší podstavec, protože se při své „velikosti“ v mé sbírce techniky ztrácel. Stavbu CA-1 vřele doporučuji všem milovníkům americké techniky v měřítku 1:35.

Foto autor

CLARK CA-1 U.S. AIRBORNE DOZER

Typ:	Hydraulický, letecky přepravitelný buldozer, vzadu opatřený jednobubnovým otočným navijákem Braden
Výrobce:	Clark Equipment Co. a American Machine and Metals Inc.
Vyrobeno:	téměř 1100 kusů
Motor:	Waukesha FC 21kW, 1852 cm ³
Prevodovka:	čtyřrychlostní
Řízení:	spojkami a brzdami
Brzdy:	mechanické
Rozměry:	2819x1499x1499, resp. 1270 mm
Šířka pásů:	190,5mm (7,5 in)
Hmotnost:	1 903kg
Použití:	jako buldozer a pro běžné tažení

PRAMENY:

Muzeum v Saint-Mere-Eglise, Normandie
<http://www.syltech.net/gallery5.htm>
<http://www.herculesengine.com/clarkair/default.htm>

Bitva o Británii,
červenec - září 1940
Marcel Jullian
Neobyčejně barvitý
obraz zápasu o Velkou
Británii mezi nacistickou
Luftwaffe a britskou
Royal Air Force v období

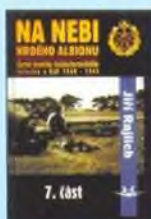
července až září roku 1940. Od jiných
publikací na toto téma se výrazně
odlišuje originálním pohledem na
průběh bitvy jak britský, tak německý,
a to na všech úrovních - od
podrobností činnosti a úvah vlád
a nejvyšších velitelů, až po osobní
zážitky a vzpomínky létajícího
i pozemního personálu.

222 stran, Naše vojsko.
Cena 299 Kč / 419 Sk

Historie letectví
Riccardo Niccoli

Kniha popisuje dějiny
letectví od prvními
návrhy letacích strojů
Leonarda da Vinciho po
nejmodernějšími letadla
a ambiciózní projekty
budoucnosti.

320 stran, Rebo Productions.
Cena 999 Kč / 1399 Sk

Na nebi hrdého
Albionu 7. část
Černá kronika
československého
letectva v RAF
1940 až 1945
Jiří Rajlich

Celkem 1167 leteckých
katastrof, havárií a poškození techniky
československého letectva ve Velké Bri-
tánii, více než 1200 dobových fotografií,
téměř 300 úředních dokumentů.

866 stran, Svět křídel.
Cena 890 Kč / 1246 Sk

Pancéřoví granátníci
James Lucas,
Matthew Cooper

Publikace pokrývá
historii a postupný vývoj
německé motorizované
pěchoty počínaje její
koncepty z roku 1930 až
po závěrečné bitvy války v Evropě
a kapitulaci v roce 1945.

203 stran, Cena 359 Kč / 503 Sk

Sto bitev
Příběhy
nejvýznamnějších bitev
všech dob
Michael Lee Lanning,
Bob Rosenburg

V průběhu období více
než tři tisíc let pomáhaly

bitvy utvářet dějiny světa. Kniha Sto
bitev představuje seznam
nejdůležitějších bitev, které byly na
světě svedeny od dávných dob až po
současnost.

383 stran, Deus. Cena 359 Kč / 503 Sk

Triumfy a prohry
Slavné bitvy světových
dějin od Salamíny
po Sinaj

Stig Förster,
Markus Pöhlmann,
Dierk Walter
Jako stoupenci

myšlenky, že vojsko a vojenské dějiny
nejdou v poslední instanci samoúčelné,
zachycují mezinárodně renomovaní
specialisté význam bitev počínaje
antikou a po současnost, zasazují je do
historického kontextu, popisují
a interpretují jejich následky, jejich
mytizaci i oběti, které si vyžádaly, a to
ve snaze přispět k tomu, aby byla válka
konečně vyražena z repertoáru řešení
konfliktů mezi státy.

321 stran, Albatros Plus.
Cena 260 Kč / 364 Sk

Záhadné úkazy
na obloze
Vysvětlení neobvyklých
meteorologických jevů
Petr Dvořák

Téma knihy se pohybuje
na pomezí meteorologie,
fyziky, astronomie

a populárních metod pozorování.
125 stran, Svět křídel.
Cena 370 Kč / 518 Sk

Avia S-199
& CS-199 in detail
F. Kořán, M. Ovčáčík

72 stran, WWP.
Cena 329 Kč /
460 Sk

Letov Š-328, 1. díl
Jiří Vraný

Vývoj a bojové nasazení
čs. víceúčelového a leh-
kého bombardovacího
dvouplošníku, od vzniku
typu Š.28 až po po-
slední stavěnou modifi-
kaci Š.528. Doplněno množstvím foto-
grafií a barevných bokorysů.

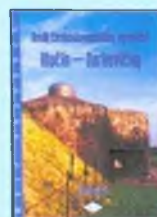
Text česko-anglický.

72 stran, Jakab. Cena 325 Kč / 455 Sk

Areál čs. opevnění
Hlučín - Darkovičky
Jiří Hořák

Prvním místem, kde se
již na sklonku roku 1935
začalo budovat těžké
opevnění, byla severní
Morava, konkrétně
prostor Bohumín-Háj ve Slezsku.
Jedním ze stavebních podúseků byl
3./II - Hlučín

34 stran, SPČO Brno. Cena 55 Kč / 77 Sk

9x Bojové legendy
Komplet devíti
monotematických titulů
za zvýhodněnou cenu
(Cena jedné publikace
149,- Kč / 199 Sk)
P-51 Mustang (leden)
SR-71 Blackbird (leden)

Avro Lancaster (březen)
F-15 Eagle a Strike Eagle (duben)
Focke-Wulf Fw 190 (květen)
Messerschmitt Bf 109 (červen)
B-17 Flying Fortress (září)
Spitfire Mk.I-V (říjen)
F-17 Nighthawk (listopad)
Nakladatelství Vašut.
Cena 1190 Kč / 1590 Sk

Československé
vojenské letectvo
1945 - 1957

M. Irra, J. Matoulek,
S. Vystavěl

Označování a zbarvení
letadel čs. vojenského
letectva. Publikace
doplněna řadou autentických, mnohdy
nepublikovaných fotografií,
přehledovými tabulkami a množstvím
barevných bokorysů.

Text v českém a anglickém jazyce.
92 stran, Cena 370 Kč / 518 Sk

Publikace objednávejte na adresách:

v České republice - Aeromedia, a. s., Baranova 38, 130 00 Praha 3, tel.: (+420) 222 728 090

ve Slovenské republice - Magnet - Press Slovakia, s. r. o., P. O. Box 17, 850 00 Bratislava, tel./fax: (+421-2) 67 20 19 52-3.

Předplatitelé časopisu Modelář u společnosti Aeromedia a Magnet-Press Slovakia mají slevu 10% z ceny objednaného zboží!

Veškerý sortiment zásilkového obchodu si rovněž můžete objednat na www.letectvi.cz a www.press.sk

CAMEL 2F.1

PETR MAREK

Po verzi F.1 vydala firma Eduard letoun Camel i ve verzi 2F.1, což je námořní provedení legendárního stroje. Hlavní rozdíl mezi oběma variantami spočívá v tom, že námořní má trup dělený za kabinou, ovládání výškovky vedené vně trupu, o něco menší rozpětí křídel a v neposlední řadě motor

Bentley, kterým byly údajně vybaveny všechny letouny 2F.1. Kromě motoru výrobce všechny rozdíly postihl správně.

Stavebnice nabízí tři podoby britských strojů. Nejzajímavější je patrně letoun z HMS Furious z roku 1918, který jsem si také vybral. Hned v úvodu musím upozornit, že návod má místy poněkud zmatené číslování obtisků. Na první pohled zarazí na plastiku poněkud hrubé znázornění port na křídlech, ale když to porovnáme s fotografiemi skutečných strojů, působí věrohodně. Potěší barvené leptané pásy a masky.

BRIEFING

VÝROBCE

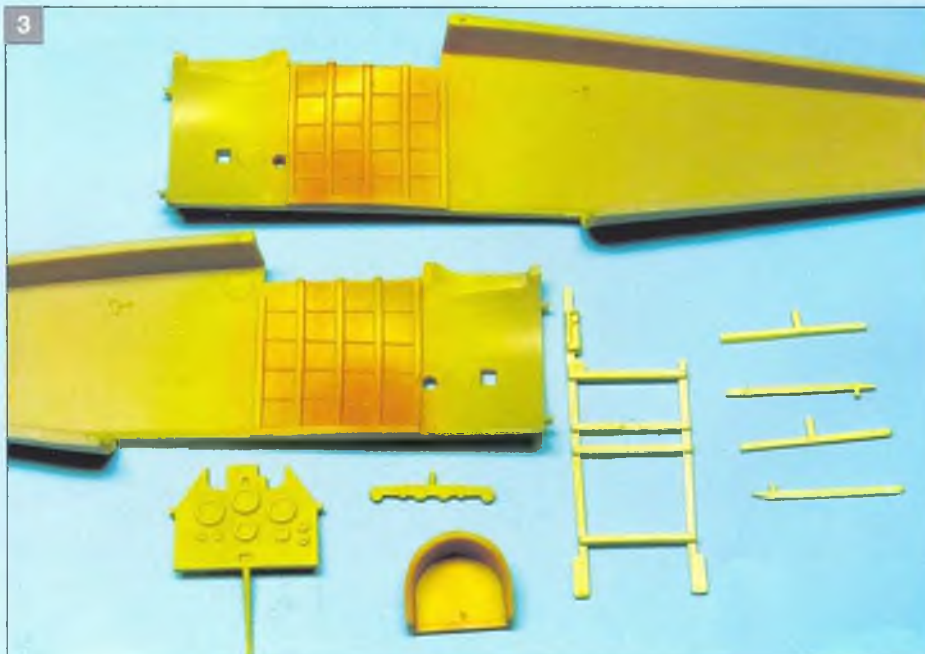
Eduard

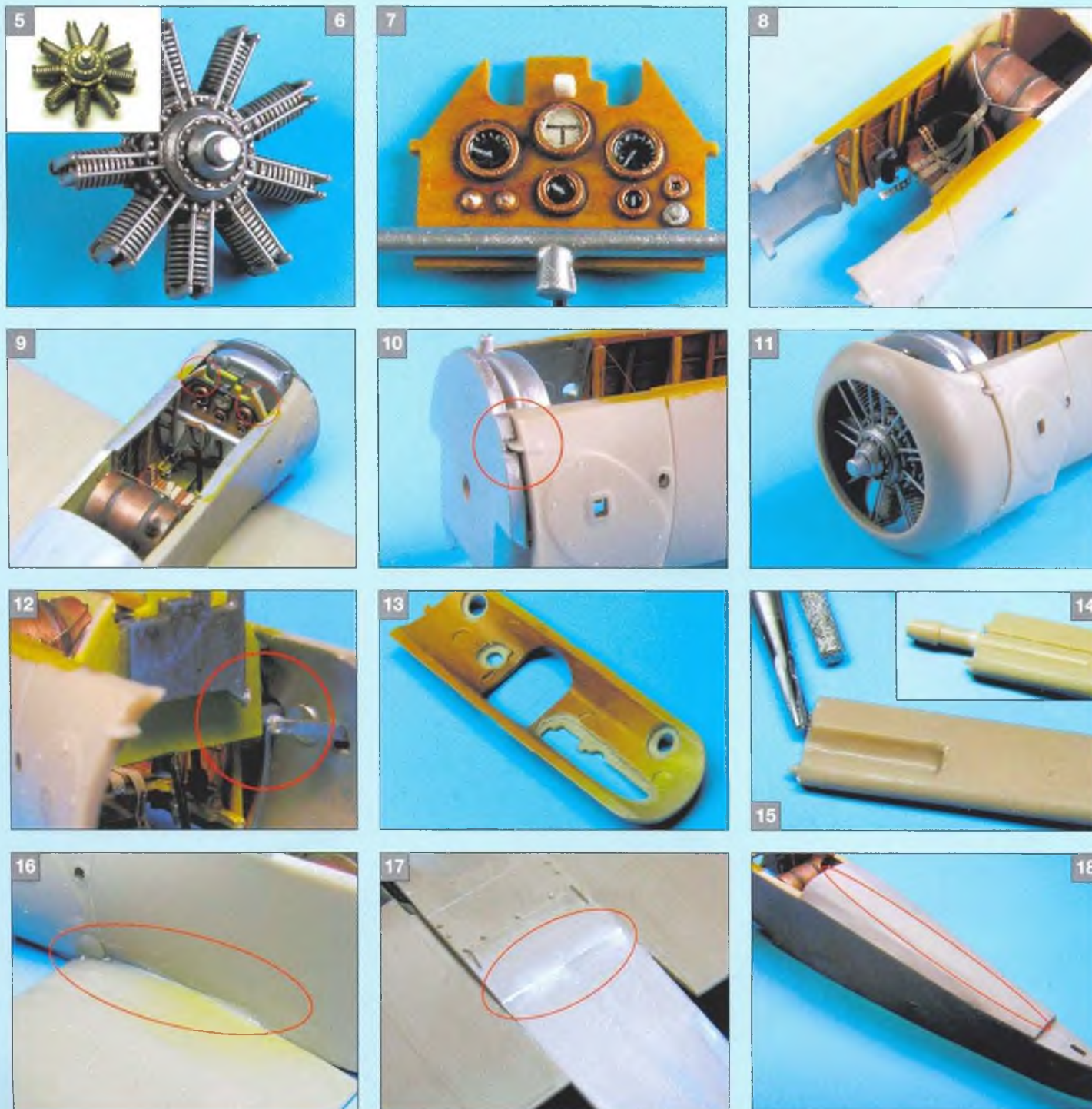
MĚŘÍTKO

1:48

S CHUTÍ DO STAVBY

Obr. 1, 2 Na některých součástkách je viditelné přesazení forem, zejména u drobných dílů je to nepřijemné

Obr. 3 Pro napodobení dřeva jsem „dřevěné“ díly nastříkal různými odstíny pískové barvy

Obr. 4 Motor je znázorněn poměrně hezky, snad jen žebra by mohla být ještě jemnější. Škoda, že ve stavebnici je pouze motor Clerget, správnější by byl Bentley. Motor jsem nastříkal hliníkem MC 218 a mědi MC 215 firmy Gunze

Obr. 5 Po sestavení motoru jsem na povrch nanesl hodně naředěnou olejovou barvu odstínu umbra přírodní

Obr. 6 Táhl k ventilům jsem zhotovil nová, protože se mi nepodařilo všechna dostat z rámečku bez úhony. Na závěr je motor patinován černohnědou olejovkou a suchým štětcem hliníkovou barvou Agama

Obr. 7 Palubní deska odpovídá vzoru; přístroje znázorněné ve stavebnici obtiskem jsem namaloval ručně, protože se mi nepovedlo obtisky nanést

Obr. 8 Barvené leptané popruhy jsou velmi užitečné a usnadňují stavbu

Obr. 9 Interiér je zpracován velmi pěkně, jen je třeba na boky trupu doplnit výstužné dráty. Také je třeba trochu obrousit vrch palubní desky, aby dosedla vrchní část trupu (díl E9)

Obr. 10 V dílu B25 (motorová přepážka) je třeba prohloubit zářezy, aby správně dosedly na trupu naznačené zámky krytu motoru

Obr. 11 Na sucho nasazený kryt sedí i s motorem vcelku dobře

Obr. 12 Kanál pro vyhazování prázdných nábojnic jsem musel od nábojové schránky oddělit, protože ani po několika pokusech nesedl, kam měl

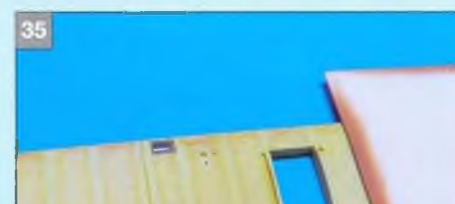
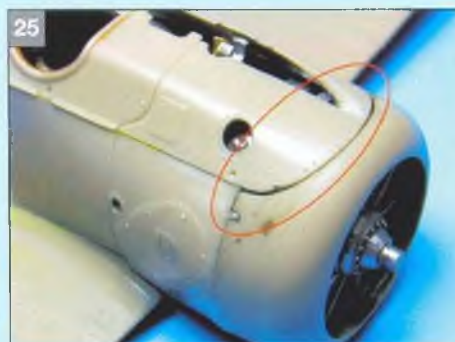
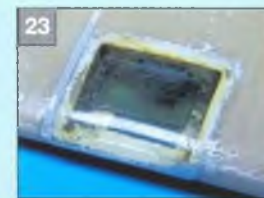
Obr. 13 Otvory pro hrdla nádrží je dobré ztenčit

Obr. 14 Hřídel podvozku neodpovídá předloze, protože její poloviny mají být zvednuty mírně šikmo vzhůru, pro Camely typickým způsobem

Obr. 15 Oprava je vcelku jednoduchá, stačí jen špatné části odfrézovat a z kousku rámečku zhotovit nové

Obr. 16, 17 Tmelení je nutné jen na několika místech

Obr. 18 Po broušení vrchní části trupu je potřeba třeba proškrtáním skalpelem obnovit poškozené označení plátna.

Obr. 19 Napodobení inspekčních otvorů v náběžných hranách by pro stavbu z krabičky postačovalo, ale u mé stavebnice bylo zasklení nedolité

Obr. 20 Vyřezovaný inspekční otvor

Obr. 21 Doplnění kladky a lanka

Obr. 22 Zasklení lepicí páskou Tesa

Obr. 23 Oříznutý a zamaskovaný inspekční otvor

Obr. 24 Před přilepením motoru je nezbytné patinovat motorovou přepážku. Stačí na to trocha olejové barvy nebo pastelu vhodného odstínu

Obr. 25 Kolem motorového krytu vznikne mezera, kterou stačí zalít sekundovým lepidlem a utřít debonderem

Obr. 26 Celý model nastříkaný tmelem Gunze 1000

Obr. 27, 28, 29 Naznačení zpevnění hran na trupu. Tuto metodu lze použít i na naznačení port na křídlech

Obr. 30 Spodní plochy jsem nastříkal barvou plátna (autolak PPG RAL 1015), pak je křídlo „potečkováno“ hnědou olejovkou odstínu umbra přírodní

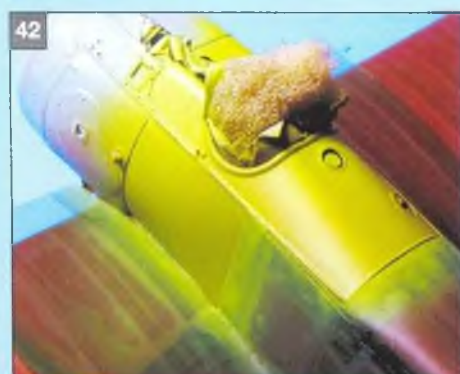
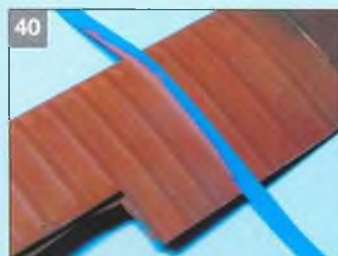
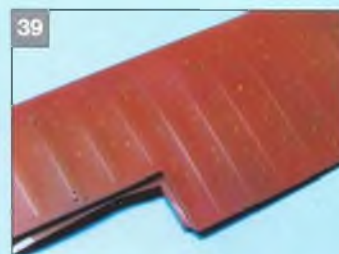
Obr. 31 Rozmytí olejové barvy terpentýnem

Obr. 32, 33 Opětovné potečkování a rozmytí

Obr. 34 Předěšlé operace sloužily jako předstínování, pak je křídlo přestříkané velmi naředěnou barvou plátna

Obr. 35 Zvýraznění port stříkáním hnědošedé barvy podle papírové šablony

Obr. 36 Konečný výsledek

Obr. 37 Po nanesení několik žlutých filtrů jsem vymaskoval hrany fólií a nastříkal je barvou PC 12. Přestože toto lemování bylo u letadel Camel standardní, návod na ně neupozorňuje

Obr. 38 Nastříkání barvou PC 12 vlastního odstínu míchaného podle barvy Agama B29 P

Obr. 39 Tečkování povrchu světlým okrem, posléze rozmytým terpentýnem. Postup je stejný jako na spodních plochách

Obr. 40 Zvýraznění port šedohnědou barvou, tentokrát podle pásy

Obr. 41 Výsledek předešlého snažení

Obr. 42 Naznačení dřeva. Nejprve povrch nastříkáme žlutohně-

dou barvou, na jejímž odstínu více méně nezáleží

Obr. 43 Pokud chceme dřevo trochu tmavší, přestříkáme pak povrch naředěnou hnědou barvou

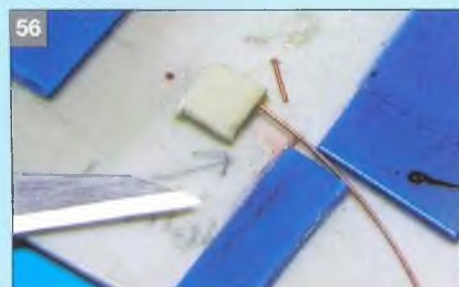
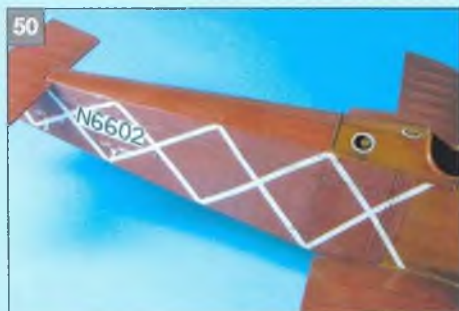
Obr. 44 Naneseme hnědou olejovou barvu namíchanou z umbrý přírodní, černé a červené

Obr. 45 Molitanem olejovou barvu rozmažeme ve směru, kterým půjdou léta

Obr. 46, 47 Výraznější léta znázorníme tahy štětcem a čistým štětcem barvu rozetřeme do ztracena

Obr. 48 Na závěr dřevo doladíme podle svých představ různými druhy štětců

Obr. 49 Na závěr lehkým přetřením suchým jemným štětcem zrušíme případné ostré hrany barev

Obr. 50, 51, 52 Patinování trupu. Nejdříve nanese filtr špinavou prachovou barvou, poté černohnědou olejovku a roztupujeme do ztracena

Obr. 53 Kryt motoru je nastříkán zesvětlenou Gunze RLM 76 a patinován olejovými barvami

Obr. 54 Chybně je znázorněn držák kulometu. V případě, že jej slepíme podle návodu, nejde pak přilepit kulomet na požadované místo. Proto je nutné asi o 1 mm zkrátit přední část dílu E11 tak, aby se dostal do polohy znázorněné na obrázku modrou linkou. Pak i pažbička kulometu dosedne tam kde patří

Obr. 55 Přilepení horního křídla nečinilo vážnější potíže. Začal jsem od trupových vzpěr a až po zaschnutí jsem dolepil mezikřídlní

Obr. 56 Jednoduchý přípravek na zhotovení napínáku z vytaže-

ných trubiček od lízátek (doporučuji pouze zahraniční lízátko Chupa Chups, české trubičky se špatně táhnou), napínáky jsou nabarveny leštitelnou mědi Agama

Obr. 57 Navlečení napínáku na lanko zhotovené z rybářského silonu průměru 0,08 mm obarveného barvou Dark iron MC 214 firmy Gunze

Obr. 58 Připravená lanka zalepím Herkulesem do předem navrtaných otvorů o průměru 0,3 mm. Nezapomeneme, že také zadní lanka směřující z horního křídla na spodní mají být zdvojená, na což návod opět neupozorňuje

Obr. 59 Všechna lanka nechávám před závěrečným vypnutím volná

Obr. 60, 61 Na vypínání používám fén s kuželovým nástavcem z papíru. Pak už jen stačí fouknout na konkrétní lanko, nebezpečí přepálení je minimální

ZÁVĚR

Stavebnice je zhotovena velmi detailně a staví se příjemně. Drobné chyby se najdou v přesnosti lícování některých dílů. Vážnějším nedostatkem je chybějící motor Bentley a špatná poloha poloos podvozku. Obtisky jsou vysoké kvality se skvělým soustiskem i přilnavostí a dobře kopírují povrch. Celkově lze říci, že stavebnice je nadstandardním produktem v dané kategorii.

Foto autor

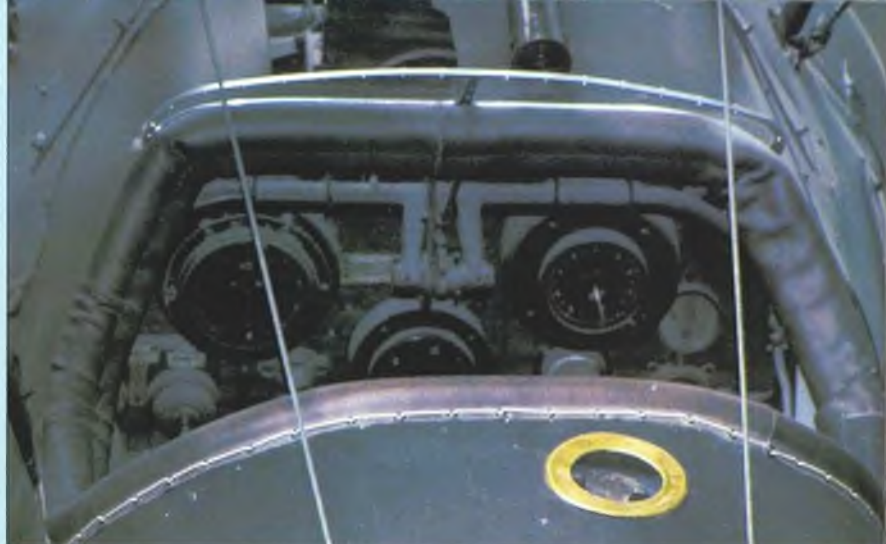
KLADY

- + detailně propracovaný interiér i exteriér
- + oddělené ovládací plochy
- + kovové díly a masky
- + kvalitní obtisky
- + stavba bez vážnějších problémů

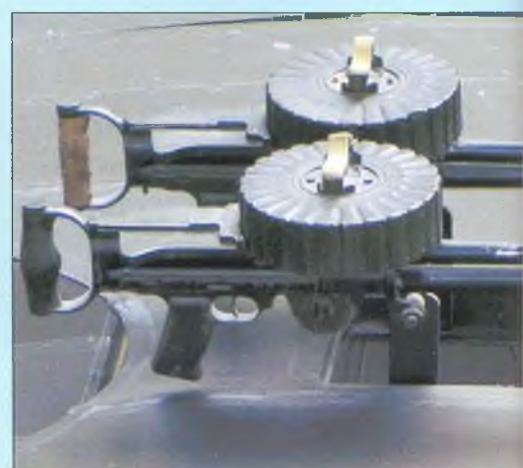
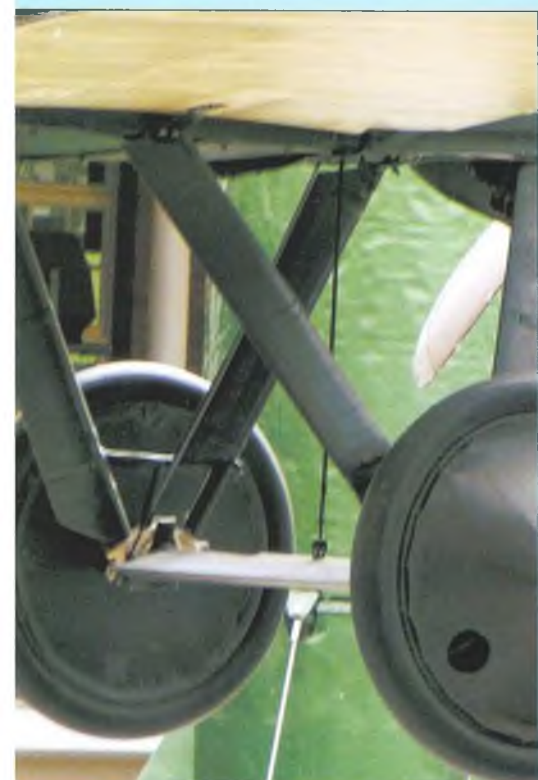
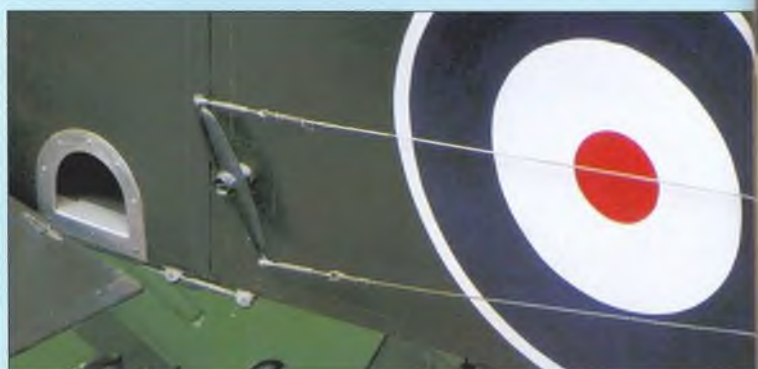
ZÁPORY

- drobné chyby v návodu
- přesazené formy
- drobnější nepřesnosti při lícování některých dílů
- konstrukce pro kulomet Lewis potřebuje upravit
- špatná poloha poloos podvozku
- chybějící motor Bentley

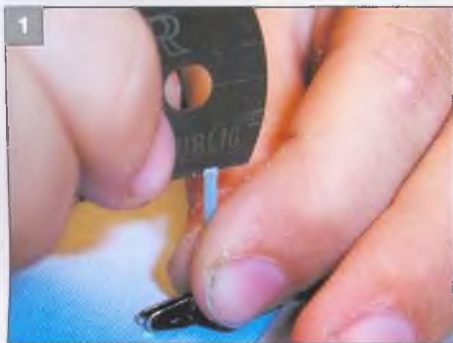

Na fotografiích z Imperial War Museum v Londýně
je vzorně restaurovaný Sopwith 2F.1 Camel N6812
Foto M. Salajka

Jak na antény a výplety

TOMÁŠ MATYSKA, Juniorklub Hradec Králové

1 Žiletkovou pilkou vyřízneme do anténního sloupku drážku
2 Drážku vyřízneme také do směrovky
3 Do zářezu ve směrovce vlepíme vlákno antény a necháme důkladně zaschnout
4 Vlákno natáhneme do drážky ve sloupku
5 Vlákno pinetou natáhneme, zatížíme a zalepíme vteřinovým lepidlem
6; 7 Odřízneme přečnívající konce vlákna
8; 9 Výsledek. Anténu samozřejmě umísťujeme na hotový a nastříkaný model!

Foto autor

Létající nosorožec

MILAN POSPÍŠIL

Vojenské cvičení AČR s letci RAF bylo důvodem, proč byla obloha nad Čáslaví středem pozornosti místních modelářů. Jakmile byl slyšet nezvyklý zvuk „cizích“ proudových motorů, obraceli jsme hlavy k obloze. Kdo byl pozorný a vytrvalý, viděl plno zajímavých přiletů. Nejen Harriery Mk7, ale i dva cvičné dvoumístné Hawky 100 s nádherně vyleštěným černým povrchem. Naše srdíčka plesala.

Od silnice toho modeláři moc neuviděli, a tak jsme vymýšleli, jak se dostat na základnu. Protože klub má s velením základny partnerské vztahy na vysoké úrovni, slovo dalo slovo, a akce pro zahájení modelářského roku byla na světě.

Po tragické havárii britského vrtulníku to vypadalo, že je vše ztraceno. Ale i za těchto okolností anglická strana souhlasila s naší návštěvou. Jsme na rozpacích. Máme pozvání v tak tragické chvíli přijmout? Po chvíli váhání přijímáme.

Přivítání na bráně je na úrovni vrcholné návštěvy z velitelství NATO. Pokračuje auty s doprovodem až na stání Harrierů. Za doprovodu tiskové mluvčí a náčelníka štábu základny pana Virta se vítáme a představujeme s anglickým velitelem.

Z původní vojenského záměru dovolit nám prohlídku si letadla přes ohrazení sešlo hned po přivítání, srdce Angličana se rychle zahřívalo na českou teplotu. Stojíme těsně u strojů, lezeme pod nimi, dohadujeme se a vypyťujeme se. Všechno, co chceme vědět, je nám dopodrobna vysvětleno a ukázáno. Plížíme se pod křídla a zblízka okukujeme zázrak letecké techniky.

Fotografujeme všechno, chceme mít dokonale podklady pro stavbu modelů. Naše pohledy spočívají

nuly na tlusté vrstvě vyteklé vazelíny valící se po boku letadla a na mastných skvrnách na trupu i křídlech. Tak tohle budu mít na modelu, mám podklad! Ne, že nám budou rozhodčí říkat: „Při modelařině se řízky a bůček nejl.“ Opak je pravdou. Při stavbě Harriera budu jist i chleba se sádlem.

Foto autor

P-47D Thunderbolt

ZDENĚK
KRČMÁŘ

Asi před
rokem mi
kamarád
věnoval obtisky
firmy

Aeromaster na letoun P-47D
majora Billa Dunhama. V té
době vyráběla jediný Razorback,
který stál aspoň trochu za řeč,
firma Academy. I tato stavebnice
má ale mnoho nedostatků, stavba
vyžaduje nemálo úsilí a moc se mi
do ní proto nechtělo.

Začátkem loňského roku vydala Tamiya novou stavebnici Razorbacku v měřítku 1:72. Sotva jsem ji měl doma, ještě „teplou“ z poštákových rukou jsem ji nedočkavě rozložil na modelářském stole. Obsahuje čtyři rámečky ze středně šedého plastiku, jeden s díly překrytí kabiny, návod a aršík obtisků. Velmi pěkné rytí je do hloubky, obtisky špičkové kvality. Ze stavebnice můžeme postavit dva stroje ve zbarvení Olive Drab / Neutral Gray; Jeden z Evropy, druhý z Pacifiku.

PILOTNÍ PROSTOR

Jelikož jsem byl smířen s tím, že se budu potýkat se stavebnicí Academy, zakoupil jsem k ní doplňkovou sadu Aires, která obsahuje pilotní prostor, motor i s přepážkami, podvozkové šachty, šachty na kulomety a plechy.

Když už jsem měl sadu doma, rozhodl jsem se „naroubovat“ ji do stavebnice Tamiya. Abych řekl pravdu, moc se mi do krásného modelu rezat nechtělo. Začal jsem trupem, respektive protipožární přepážkou.

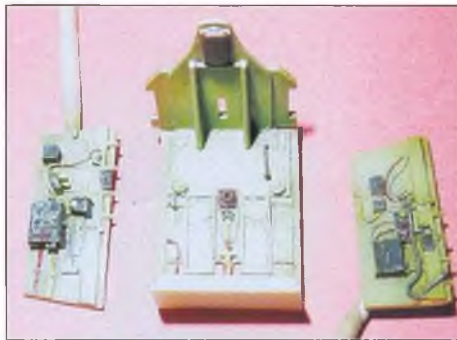
Protože jsem nevěděl, jak jednotlivé díly doplňkové sady sednou, začal jsem řezat asi 2 mm od hranice odstraňovaných panelů. Žiletkovou pilkou jsem je odřezal a frézou ztenčil plastik. Přitom jsem neustále zkoušel na sucho protipožární přepážku tak dlouho, až sedla bez odporu na své místo. Potom jsem pilkou dořezal panely přesně podle odlitku přepážky a k mé spokojenosti se řez shodoval s původní paneláží. Přepážku jsem vyndal a pokračoval pilotním prostorem.

Jeho vybavení jsem použil také z doplňkové sady (kromě zadního čela), čímž jsem se vyhnul pozdějším problémům se zástavbou sestavy do trupu. Pilotní prostor ze stavebnice je velmi pěkně zhotovený, plastový díl zapadl bez problémů do odlitku. Jednotlivé díly jsem nastříkal zesvětlenou interiérovou zelenou barvou Gunze, napatinoval olejem a celek sestavil. Osazení vybaveného pilotního prostoru do trupu proběhlo hladce. Trup jsem slepil vteřinákem, spoj vybrousil a vyleštil.

BRIEFING

VÝROBCE	Tamiya
MĚŘÍTKO	1:72
DOPLŇKY	obtisky Aeromaster

KŘÍDLO

Jelikož má asi Tamiya v plánu i jiné verze P-47, musel jsem spodek křídla sestavit z pěti dílů. Naštěstí licovaly perfektně, takže jsem je na sucho složil a z vnitřní strany slepil „vteřínákem“. Frézou jsem ztenčil plastik v místě pro odlévané podvozkové šachty. Také je nutno ztenčit plastik v horní části křídla v místě šachet pro uložení kulometů na levé polovině křídla spolu se schránkou pro uložení nábojových pásů. Když se dopracujeme k tomu, že má plastik tloušťku cigaretového papíru, ostrým skalpelem vyřízneme otvory na šachty kulometů. Musíme dát pozor. Paneláž se neshoduje s jejich velikostí! Mám několik výkresů z různých zdrojů, ale všechny se v těchto detailech liší, otvory jsem proto vyřezal podle odlítků. Spáry jsem „opravil“ hustým vteřínákem. Aby měl dost času na jeho zatvrdnutí, nastříkal jsem šachty nejprve vrstvou Mr. Resin Gunze, pak odstínem C 352 (Chromate Yellow Primer). Nakonec došlo na patinu olejem a pastely.

Před sestavením křídla jsem ještě odřezal vztlakové klapky. S menšími obtížemi se mi podařilo díly křídla sestavit a slepit. Musel jsem ještě nepatrně obrousit hrany šachty. Konce křídla jsem „ozdobil“ pozičními světly, která jsou součástí stavebnice. Jejich žárovky jsem napodobil odvrátáním a vybarvil zelenou a červenou barvou.

Z dílů A14 a A13 jsem odřezal plastová ochranná pouzdra hlavní kulometů, která později nahradí nová z injekčních jehel. Vyvrtal jsem otvory do šachty tak, aby směřovaly do středu uložení kulometu. Protože jsem chtěl mít model se sklopenými klápkami, musel jsem vyřešit, jak „zacelit“ zadní část křídla po odřezání klapky. Jako nejvhodnější se mi zdálo použití podélně rozříznuté trubičky Evergreen o průměru 6 mm, čímž jsem se vyhnul broušení zaoblené části. Rovné části

jsem dotvaroval tmelem a brusným papírem.

Protože šachta podvozku přesahovala asi 2 mm okraj křídla, skalpelem a frézou jsem trup zbavil původního plastového čela šachty. Taky bylo nutno podle fotografií a výkresů upravit prostor pro uložení vztlakových klapky na spodní straně trupu.

NÝTOVÁNÍ

Protože jsem si vybral kamufláž v původní barvě kovu, rozhodl jsem se, že model „onýtují“. Sehnat výkresy s nýty nebyl problém, sešly se mi tři z různých zdrojů a samozřejmě každý měl nýty nakreslené jinak. Vybral jsem si výkres z japonské publikace Famous air-planes of the world. Plstěným leštícím kolečkem jsem napřed model dokonale vyleštil. Dříve jsem nýtoval na vrstvu Mr Surfaceru 1000, tentokrát poprvé na holý plastik.

Na kopírce jsem si převedl výkres do měřítka 1:72, vzdálenosti nýtových řad přenesl na model odpichovátkem a pravítkem. Kolečko nýtovačky vedu podle staré telefonní karty, trup nýtují buď „od ruky“, nebo podle Dymopásky. Postupně jsem vyznačil nýty na trup, křídlo a výškovku. K nýtování používám kolečko o průměru 6 a 10 mm od Petra Dousky.

Poté jsem všechny části obrousil brusným papírem zrnitosti 2000 pod vodou a po uschnutí vyleštil pastou Tamiya. Dal jsem si záležet, protože kovový povrch nemilosrdně odhalí jakoukoliv chybu. Když byly jednotlivé díly vyleštěny, plastik se leskl tak, že jsem musel ve stavbě pokračovat v tmavých brýlích.

Konečně jsem mohl jednotlivé části slepit. Nejprve jsem k trupu přilepil poloviny křídla, potom i ocasní plochy. Nepoužil jsem vůbec tmel, díly do sebe pěkně zapadly. Čekala mne nejdůležitější fáze stavby – příprava povrchu a nastříkání barvy.

ZBARVENÍ

Napřed jsem znovu přetmelil a vyleštil škrábance, které jsou na vyleštěném plastiku pěkně čitelné. Tento postup musíme opakovat tak dlouho, dokud se proti ostrému světlu nejeví povrch modelu bez sebemenšího poškození.

Potom jsem na model nastříkal tenkou vrstvou Mr. Surfaceru 1000 ředěného v poměru 1:3 originálním ředidlem. A znovu nastalo lehké broušení pod vodou brusným papírem 2000 a leštění přípravkem Tamiya compound.

Jako základní „kovovou“ barvu jsem zvolil Super Fine Silver firmy Gunze. Tato barva je dodávána s ředidlem, které jsem použil v poměru 1:3. Barva je leštitelná a má velice dobrou přilnavost, nehrozí u ní strhnutí páskou Tamiya jako třeba u metalizeru Model Master. Barva vytvořila perfektní kovový povrch, který po vyleštění jemným hadříkem dal vyniknout nýtování. Nastříkaný model jsem na dva dny uložil, aby povrch řádně proschnul.

Zatím jsem se mohl pustit do stavby motoru a jeho uložení. Sestavení proběhlo bez větších problémů, jen je třeba si dát pozor na práci s malými odlévanými díly, u nichž hrozí prasknutí nebo ztráta. Tím jsem si také prošel.

Je potřeba postupovat podle podkladů, protože návod firmy Aires je spíše informativní. Měl jsem k dispozici Walk Around (Squadron/Signal) a fotografie z internetu, takže i tímto úsekem jsem se prokousal celkem bez obtíží.

Mezitím mi stříbrná barva proschla a já mohl pokračovat v barvení. Směrovku jsem nastříkal barvami Gunze. Nejdříve bílou, pak po zamaskování páskou Tamiya i modrou a červenou. Po zaschnutí barev jsem kormidlo zamaskoval páskou a pokračoval v rozlišení panelů. Panel, který měl být v jiném odstínu, jsem olemoval páskou a vnitřek nastříkl pastou Agama nafeděnou ředidlem na

pasty stejného výrobce. Použil jsem odstíny stříbro a hliník a povrch rozleštil. Teprve pak jsem pásku odlepil a použil na jiný panel. Tak jsem získal různě stupně lesku jednotlivých dílů. Pokud musíme přelepít panel již barvený, musíme postupovat velmi opatrně, pasty totiž nedrží na modelu tak dobře jako podkladová barva Gunze.

DOKONČENÍ

Když mne tato činnost přestala bavit a model byl docela strakatý, nastříkl jsem horní plochu trupu barvou Olive Drab a vnitřky panelů zesvětleným odstínem. Nakonec jsem zamaskoval pruhy v černé barvě. Operace se zdařila a já jsem mohl celý model odmaskovat a nanést obtisky. Za pomoci „záračných vodiček“, přilnuly záračně k modelu.

Opět dilema – mám zvýraznit nýty a rýhy mezi panely, nebo model nechat jen tak? Rozhodl jsem se pro druhou možnost. Nýty jsou vcelku zvýrazněny leštěním a panely odlišeny pastami. Takže mi zbývalo jen model doplnit o drobotinu a do trupu „vsunout“ hotový motor. Zde jsem taky nenarazil na problémy. Jen hlavně kulometů jsem musel nahradit injekčními jehlami, aby se daly vsunout do ochranných pouzder z jehel většího průměru. Teď už zbývalo jen natáhnout anténu vytaženou z rámečku a Razorback byl hotov.

Foto autor

CK PP TOURIST – TEMATICKÉ ZÁJEZDY 2005

1	12. 2. (sobota), NORIMBERK veletrh hraček a modelů (Německo)	1 000 Kč
2	23. 4. (sobota) AERO FRIEDRICHSHAFEN – mezinárodní letecký veletrh (Německo)	1 500 Kč
3	13. – 16. 5. muzeum SINSHEIM (Německo) + letecký den J. B. SALISE (Francie)	5 100 Kč
4	16. – 20. 6. PAŘÍŽ – LE BOURGET – 46. mezinárodní aerosalon. (Francie)	5 100 Kč
5	25. 6. (sobota), AIRPOWER 05 ZELTWEG . vojenský letecký den (Rakousko)	1 000 Kč
6	7. – 12. 7. DUXFORD – Létající legendy (Velká Británie)	7 900 Kč
7	14. – 19. 7. RIAT – největší letecký den v Evropě (Velká Británie)	7 900 Kč
8	21. – 26. 7. BELTRING – Peace and War – vojenské manévry + burza (Velká Británie)	7 900 Kč
9	18. – 21. 8. MOSKVA, MAKS 2005 – Aerosalon + muzeum Poklonnyje Gory (Rusko)	24 500 Kč
10	17. 9. LUFTWAFFENMUSEUM BERLÍN + IPMS Deutschland - výstava modelů (Německo)	1 000 Kč
11	28. 9. – 1. 10. BRUSEL + OVERLOON + MARCHALL – vojenská a tanková muzea (Belgie)	4 900 Kč
12	27. – 30. 10. MADRID – letecké a tankové muzeum (Španělsko)	13 900 Kč
13	18. – 23. 11. TELFORD – modelářská výstava a burza (Velká Británie)	7 700 Kč
14	23. – 26. 11. MILIPOL PAŘÍŽ – mezinárodní zbrojařský veletrh (Francie)	13 900 Kč
15	25. 7. – 2. 8. GREAT USA OSHKOSH – největší setkání příznivců letectví	49 500 Kč
16	8. – 21. 10. GREAT USA – Letecká muzea Východu a Jihu	54 500 Kč
17	22. 10. – 2. 11. GREAT USA – Letecká muzea Západu	54 500 Kč

Bližší informace a přihlášky u CK PP TOURIST

Aubrechtové 3102, 106 00 Praha 10

Tel.: 272 650 744, fax: 272 658 435, mobil: 777 017 478

www.pptourist.cz; e-mail: ckpptour@volny.cz

*M. Salajka:
Na cestách s CK PP Tourist
– Aerosalon v Paříži*

V nakladatelství JAN VAŠUT vychází

BOJOVÉ LEGENDY

Vynikající informace pro každého čtenáře, nadšence a modeláře, který hledá stručnou, přesto ale vyčerpávající publikaci zabývající se konstrukcí a historií letadel, která tvořila historii. Proč to které letadlo vůbec vzniklo? Jaké bylo v boji? Kdo byli lidé, kteří ho vytvořili a kteří se proslavili tím, že na něm létali? Jaké byly jeho přednosti a zápory? Na všechny tyto otázky naše publikace odpovídají. Ale nejenom na ně! Poskytují i vyčerpávající technická data, mnoho dalších informací a zajímavostí.

- Letadla, která tvořila historii
- Vynikající obrazová příloha tvořená přímo pro tyto publikace – barevné bokorysy, třípohledové nákresy a „akční“ obálka
- Vyčerpávající technické údaje, kompletní operační historie a informace o letových vlastnostech konkrétního letounu „z první ruky“

Letoun F-16, svými osádkami přezdívaný „Zmije“, byl v uplynulých pětadvaceti letech základem bojové síly amerického letectva. Stal se také velmi úspěšným exportním artiklem a slouží ve vzdušných silách Turecka, Izraele, Belgie, Dánska, Nizozemska, Norska, Jižní Koreje a Singapuru. Po celou dobu se neustále vyvíjel a vyskytuje se v řadě verzí s rozmanitými sestavami výzbroje pro vzdušný boj i útoky na pozemní cíle.

S jedním dvouproudovým motorem s přidavným spalováním dosahuje slušnou rychlost 1320 mph (2124 km/h) a taktický dolet až 923 mil (1485 km). Letoun je mimořádně obratný a kabina s velkoryse pojatým kapkovitým překrytem poskytuje dokonalý výhled všemi směry. Stroj se po právu stal nejrozšířenějším stíhacím letounem na světě.

www.bojovelegendy.cz

Rozdvojenej €-fighter

DAVID BÍLEK A DAVID BÍLEK

ROZHODOVÁNÍ

Teda podívej na ty Revelláky, dělají úplně novýho dvoumístnýho Tajfunu! Tajfunu? Ten byl i dvoumístnej? To jsem ani netušil...

Ně válečnýho, moderního!

Aha, ale ten se ti nikdy nelíbil.

Nelíbil, ale dvousic vypadá dobře.

To si pro něj hnedka poletíš, co?

Hmm, to si piš! Na webu ty výlisky vypadají dost dobře. A podívej na tu kabinu!

No jo, ale je to Revell – matný obtisky...vzpomeň si na Fantoma...

Ále, to se nějak vyřeší.

Jasně, prohlídneš, pokejváš hlavou a zasu-neš do police. Takovejch projektů už bylo!

Tohle bude jiný kafe! Jedu pro něj!

LEPENÍ

No nevypadá špatně...

Kam jsi dal oči? Už vidím, jak tmelíš ty vstupy – na tom necháš ruce

chlapče...a vlepat trysky do ještě nesle-pených polovin trupu, no to je síla!

Vezmu to sportovně. Akrylátem zalít, de-bonderem očistit a je to.

To ti nedá, znáš se. Budeš tmelit, přebušo-vat, doryvat a zase dokola až to nakonec vzdáš...

Kdepak, za tejdén je hotovej!

Jasně, možná kokpit!

No tak ten už skoro mám! Zavřu kabinu a spousta věcí se ztratí.

No nevím, ty obtisky přístrojů...vždycky si tím pohrdal

Hele, už mám slepený trup i se hřbetem, krásně to pasuje. Teď slepím křídlo...

V návodu píšou, že máš nejdřív vlepit spo-dek křídla do trupu a pak teprve dolepit horní půlky křídla!

Nerad! Návod je pro začátečníky...hele ně-jak to tam nejde!

Sem to říkal. Takže rozlepujeme? No hlavně klídek...

Ještě že jsem to lepil Contactou. Tady to ro-

BRIEFING

STAVEBNICE	Eurofighter Typhoon / twin seater
VÝROBCE	Revell
MĚŘÍTKO	1:72
BARVY	Tamiya, Vallejo, Humbrol
LAK	GSI Superclear
DOPLŇKY	co šrotiště dalo
DOKUMENTACE	www.eurofighter.com

zehnu...táa a už tam jsou. Teda to je plocha. Jako nějaké větroň.

Říkal jsem že je ošklivé! No teď chci vidět ty vstupy.

Hmm...jsou tam díry. Zatmelíme...

No vidím, že se ti to komplikuje!

Tak podívej, teď umyju akrylát, jemně abych ho nedostal i ze spár. Doryjeme paneláž a základovka ukáže, jak na tom jsme.

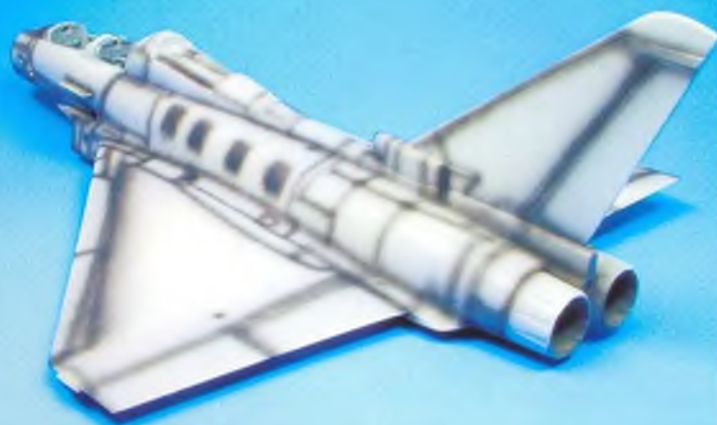
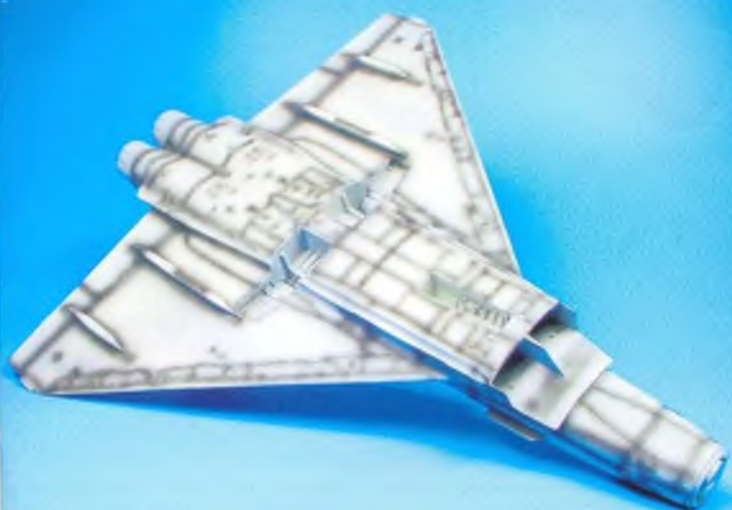
No mohlo to být horší. Ještě bych to přet-melil a přebrousil...

Síliš? Čas běží a tohle nevypadá zle. Oči-s-tíme kachní plochy, závěsníky, brzdící štít, koncový vřetena a jdeme stříkat.

No já bych to překontroloval základovkou.

Budiž. Už se s tím dělám druhý večer, tak ať to není pro ostudu. Bude jednobarevný, tam by bylo všechno vidět!

Jo on je jednobarevný? Trochu fádni ne? Mě se líbí ty žlutý, v základovce... Žlutý? No pěkný mašiny! Každý panel jinej, to by bylo úmorný maskování! Ale vyřeší ti to ty hnusný obtisky. Tak na tom něco je!

BARVENÍ

Trochu přešedingu, ať se na to dá koukat. Takhle černý? To bude omalovánka! Proboha! Zbytečný obavy – dá se to přestříkat. Stačí víc vrstev a kdyby to bylo moc, můžeme to nechat zmizet. A co na ten kabát použiješ? Vypadá to jako interiérová žlutá se světle zelenou... Namíchám! Podívej se na tu žlutou – no

není jedovatá? A počkej na zelenou, ta teprve bude syrová! Rozumím, věrnost odstínů – to vám „umělcům“ moc neříká, že jo? Věrnost – podívej se na ty fotky! Jedna mašina a na každý fotce jiný odstín. Mám vízt za vzor tenhle nebo tamten? Alibisto! Ně, jasně – koupím si letenku a půjdu si na letiště RAF kousek barvy seškrábnout. Pak to tím natru a bude to tmavý jako bota. Ale bude to věrný. Tak na to zapomeň! Ted' už je stejně pozdě... Podívej se, tanky se filtrují, tak proč bych nemohl přefiltrovat letadlo? Je to snad zakázáno?. Á, pan tankista promluvil. A hlavně to neza-

pomeň pořádně zaprášit a zabahnit. To je prej taky dobrý. Zvlášť abys schoval ty nedobroušená místa! No zatím co ty tady plkáš nesmysly, já už to mám žlutý. A podívej na to ohraničení panelů. Je to moc nebo ne? Tedy vypadá to líp než ten Albatros od minula. Je to živější, ale nic to nemění na faktu, že je to nesmysl. Já žádný stíny na letadlech nikdy neviděl. Nemá cenu ti něco vysvětlovat. Ted' musím maskovat. Ale vezmu to trochu jinak... Neblázni! Takhle zamaskovaný to nezvládneš, nastříkáš to vedle a budeš naštvanej. Já bych to zakryl celý, jako vždycky. Jistota je jistota. Kdepak. Nová doba žádá odvážný postupy. Naředím si víc barvu a budu to jen tak po-

prašovat. Podívej, už je celá příd' a zatím bez defektu. Teda jde to rychle, ale až se spleteš, budeš to opravovat dlouho! Tak a je to! Všimni si, jak jsem různě vrstvami zelený dokázal měnit odstíny. Jako na fotkách! Hmm, omalovánka! Tušil jsem to! Ted' ještě pořádně obtáhni paneláž, ať to máš jak vystřihovánku. Já se na to nemůžu koukat.

PATINA

Do olejový umbrý přidám trochu Paynovy šedý, aby to nevypadalo orezle. *To je moc tmavý. Říkal jsem to! Vystríhávánka. A támhle si přetáhl. A tady taky.* Klídek, to se setře ušátkem. Podívej, jak to z toho lesklého laku jde krásně dolů. *Štěstí sedne i na vola...* Kdepak, to je odzkoušený. Když je lak vyzrálý, nehne s ním ani terpentýn, natož 6006...
No a co teď?
 Polomatnej lak a pak filtry. Chce to krapet do hněda. Tak co ty na to?
Je to divný. To letadlo je úplně jiný než ostatní ve vitrině. Nehodí se mezi ně. Ale vypadá k světu, ne?

OBTISKY

Tak teď sehnat to co potřebuju. Kokardy, čísla, popisky...
No snad to nechceš vytrhnout z těch Aero-mástrů?
 No a k čemu mi budou. Chci snad stavět britskýho korzára z pacifiku?
Ted' jsem zvědavěj, kde vezmeš ty černý čísla. Jsem si jistěj, že takový nenajdeš... Nehledám je. Vytisknu si je sám. Nakreslím v kompjútru a šup s nima na obtiskový papír. Ted to přelakuju a je to! Starost mám spíš o popisky...

Tak si skončil, co?

Řešení se vždycky najde. Vezmu ty z krabice a nanesu je na bílej obtiskovej papír. Pak to oříznu a je to! Ještě najdu nějaký ty trojúhelníky pro vystřelovací sedadla a šipku „reskjů“.
Teda ty ořezaný obtisky moc nesydlí. Jsou vidět hrany. A ty originál Revell popisky taky nic moc...
 Počkej až to přestříkám polomatem, spousta toho zmizí, uvidíš.

FINIŠ

Drobný díly a jsme hotovi!
Proboha a co ty kola? Světlo šedý kružnice? To by snad chtělo nějaký masky, ne?
 Jasně, počkáme, jestli to do roka někdo nevyrobí... a víš k čemu jsou humbrolky a štětec? Za mlada jsem takhle dělal celý modely.
No ty se cejtíš!
 Necejtim, ale nic jinýho nezbejvá. Už se s tím dělám devátý den a zítra bych to rád dorazil. Už takhle jsem ve skluzu.
Taky si pamatuju, žeš dělal model přes rok!
A najednou je spěch!
 Tak a teď Vajechama na štětec všechnu to droboť a pořádně přilepit akrylátom.
A co ty plánovaný Sajdvindry? Nic moc, co?

Tak to máš výjimečně pravdu. V rámečku vypadaly líp. No řáky najdeme. Trocha kani-balismu neuškodí.

Máš něco?

Ani náhodou – všechno je hnus. Tak teda bez sajdevindrů... ale našel jsem pilota! *Ježíši! Ty snad sílíš? Pilota? Teda vy od těch tanků jste pořádnej ujetý, co? Když tam není ufoun tak to nerozchodíte. Krom toho si zakreješ ty leptaný pásy.*
 No a co? Budou vidět na přední sedačce a na zadní posadíme pořádnýho Tomíka!

ZÁVĚR

Deset dní, tedy spíš deset večerů. Musím přiznat, že ten tejden byl příliš optimistický! Kdybys si to ale nekomplikoval výběrem nenalakovaného éra, zvládl bych to i za polovinu. Když tak počítám, teoreticky bych mohl zvládnout šestatřicet a půl modelu ročně...
A nevdá ti, že sis ulehčil práci? Kokpit ze škatule, šachty jakbysmet a ani to světýlko na hrbu jsi neudělal průhledný. To já bych...
 Ty bys teoretizoval ještě za rok, jak bys to vyšperkoval kdyby byl čas, čekal na rozbor

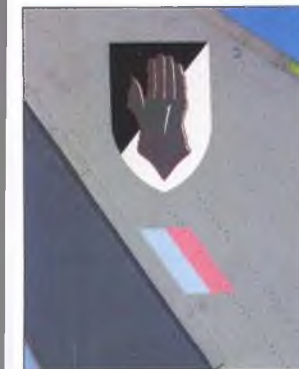
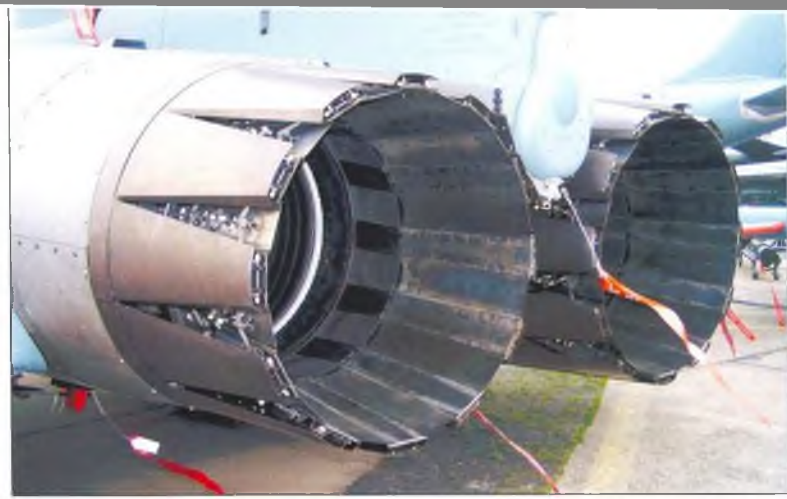
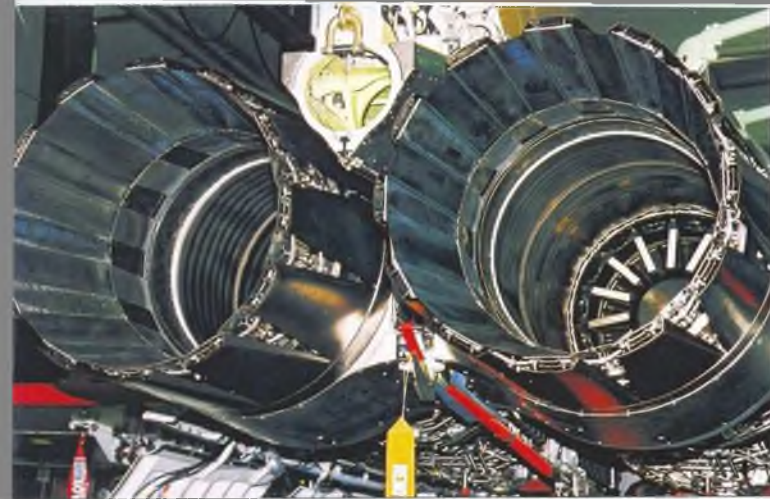
originálních barev a jak by si z toho nedělal omalovánku a držel se přesně reality. Tak takhle jsem to dělal před lety a happy sem z toho nebyl. Spíš sem měl pocit ztráty času.

Foto autoři

Štuka

JAKUB VILINGR

Pro stavbu Rudellovy Ju 87 jsem si vybral stavebnici firmy Hasegawa, protože jsem si myslel, že to bude pohodová stavba. Ju 87 D/G ještě dělá Hobbycraft, ale nikdy jsem stavebnici neviděl.

BRIEFING

STAVEBNICE	Junkers Ju 87
VÝROBCE	Hasegawa
MĚŘITKO	1:48
DOPLŇKY	lepty Eduard, kokpit a kanóny BK 3,7 Aires

Z dálky stavebnice nevypadá špatně – má rytí do hloubky a obstojně zpracované detaily. Pilotní prostor se mi zdál nedokonalý, a tak jsem si koupil odlěvaný interiér firmy Aires pro Ju 87D a ještě jsem investoval do leptů Eduard. Jak jsem později zjistil, tahle kombinace byla nutná, protože Aires neřeší úplně všechno. Abych to upřesnil: Aires nemá dořešenou konstrukci uvnitř kabiny za rádiovým bavením, respektive za pancéřovou přepážkou za pilotovou hlavou. V sadě Aires i v leptech Eduard jsem marně hledal dopracované okno v podlaze! Aires v odlitku podlahy sice čtvercovou díru má, ale tím to hasne. Pod oknem má být šikmý rukáv ústící ven před pumovým závěsníkem. Toto okno

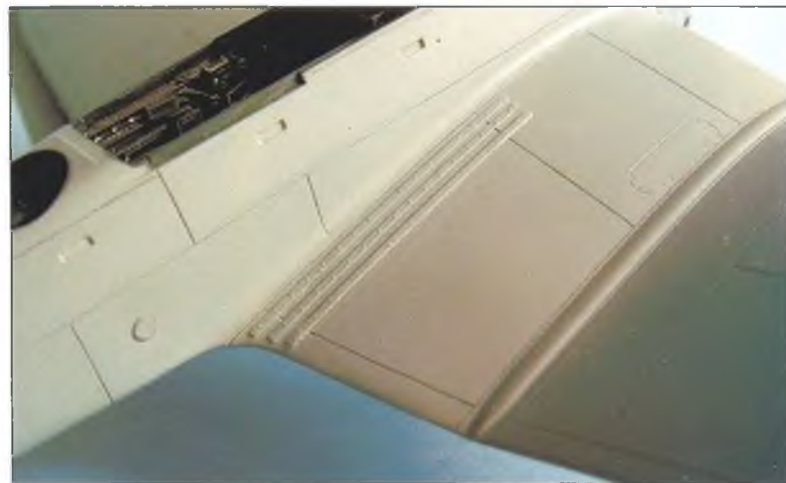
bylo sice zavíratelné klapkou, ale v modelu mohlo pěkně osvětlit dost dobře zpracované zavěšení pedálů a olejovou nádrž. Pěkné detaily tak v černošedé RLM 66 trochu zanikly, to je ale asi jediné povzdechnutí mé rýpavé dušičky. Celkově je pilotní prostor Aires velice hezký a po doplnění několika drobností z leptů se mi opravdu líbí.

ÚPRAVY A OPRAVY

Výlisky nevypadají špatně, ale rytí do hloubky je přehnaně mělké. Prohloubil jsem je úlomkem z rozlámání žiletkové pilky upnutém v držadle skalpelu, což je rydlo jednoduché, ale velmi šikovné. Hasegawa nabízí také Štuku s kratším rozpětím (D-3, G-1) a do formy patrně vkládá koncovku kratšího či delšího křídla, což má za následek přesazení, který jsem musel odbrousit. Zároveň jsem zničil veškeré rytí okolo, takže rydlo vážně bodlo.

Na křídle bylo mimo to práce jak na kostce, protože jsem musel zcela předělat zavěšení tzv. Junkersovy klapky. Stavebnice má klapky zhotovené vcelku se spodním dílem křídla a veškerá táhla jsou navíc ve tvaru plného trojúhelníku, což není moc modelové. Vše jsem odřezal, v místech, kde do křídla vchází táhlo závěsu otevřel (celkem na šesti místech) a z tyčinky Evergreen jsem vytvořil nové zavěšení klapky a táhla použil z leptů. A to až skoro na konci stavby. Nově jsem z leptů vytvořil vnitřek chladičů v křídle. Také jsem odbrousil chodníky na vrchních dílech křídla, protože odpovídají starším verzím do D-1, zatímco Ju 87G-1 měl chodníčky z pásků přinýtovaného plechu (naštěstí jsou v leptech Eduard.

Model jde dohromady poměrně slušně, ale po přilepení křídla k trupu je nutné vytmelit přechod křídlo-trup. Také jsem musel hodně tmelit díl nad palubní deskou a příliš dobře nelicoval motorový kryt. Je vodorovně dělený

a při lepení jsem spoj pro jistotu podložil destičkou plastiku a přimáčknul svorkou. Spoj se nepříjemně vlnil a pokud bych ho nepodlepil, musel bych hodně tmelit. Ostatně tmelení jsem se nevyhnul po vlepění dílu s nasávacím otvorem chladiče, který je

v pohledu zepředu asi o 0,5 mm užší než zbytek krytu, a tak vyrovnání spolklo pěknou vrstvu tmelu. Uvnitř krytu jsem vytvořil znovu celý chladič z leptů a otevřel veškeré nasávací otvory zubatými frézami a mikrovrtáky. Podobně jsem z leptů znovu vytvořil chladiče v křídle.

Překryt kabiny není špatný, ale zaslouží si z obou stran vyleštit přípravkem Gunze Fine Compound. Vzhledem k tomu, že skutečná Štuka má část rámování zevnitř a část zvenku, musel jsem překryt maskovat z obou stran. Po nastříkání a odmaskování je výsledek dobrý, ale maskování zabralo dost dlouhou dobu.

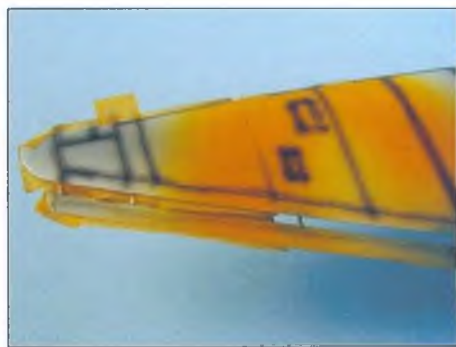

BARVENÍ A OBTISKY

Dalšími úpravami bylo doplnění táhel ke směrovce a vyvažovacím ploškám. Drobný detail, který model pěkně oživil. Z leptů jsem ještě doplnil disky kol. Neznám mnoho stavebnic, které by měly oddělené kolečko od ostruhové nohy a kde by se nemusel tento detail pracně opravovat. Ostruhu jsem „posímrál“ frézou a po vybarvení a patinování výsledek vypadá jako kdyby ve stavebnici byly dva samostatné díly.

Model jsem nabarvil akrylovými barvami GSI (Aqueous H) ředěnými Mr. Color Leveling Thinnerem v poměru 1:2, stříkanými na povrch připravený Surfacerem 1000. Před tím jsem paneláž přestříkal černou barvou Tamiya pro rozbití jednotlosti povrchu. Každou vrstvu jsem nechal uschnout do druhého dne, i když bych mohl po deseti minutách v klidu pokračovat. Hotovou kamufláž jsem poté přestříkal leklým lakem GSI Super Clear II C184. Lak jsem ředil také „levellingem“ v poměru 1:3 ve prospěch ředidla.

Po barvení následovaly obtisky. Použil jsem stavebnicové a pracovalo se mi s nimi skvěle. Obtisky jsem umisťoval nejdříve do Mr. Mark Setteru a po nasycení obtisku a vytlačení přebytečné tekutiny jsem obtisky opět přetřel, ale tentokrát přípravkem Mr. Mark Softer. Tento postup zajistil jejich dokonalé přilnutí. Nechal jsem je zaschnout asi dva dny a znovu přestříkl lesklým lakem Super Clear II.

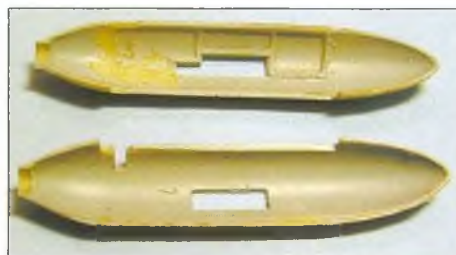
PATINA

Lak byl suchý skoro okamžitě, takže jsem začal s patinou. Použil jsem Paynovu šed' světlou na RLM 65 a na RLM 70/71 Raw umber ztmavenou Paynovou tmavě šedou. Vrchní lak jsem si vybral Vallejo Satin a ředil jej čističem 099 v poměru asi 5:1. Popravdě jsem z laku právě nadšený nebyl, protože první vrstva se nechytla všude, ale jen místy. Vrstva byla suchá asi za 10 minut, a tak jsem nakonec nastříkal asi čtyři vrstvy. Horší je, že při posledním nástřiku se mi na překrytu kabiny lak roztrhal a vytvořil „vyschlé koryto řeky“, ale proč, na to jsem nepřišel. Na vrtulových listech mi navíc lak vytvořil bílé „ojínění“. Přestože je práce s lakem složitá, na stranu druhou je výsledný povrch jím nastříkaný opravdu nádherný.

DODĚLÁVKY

Poslední operací se stala montáž protitankových kanónů Bk 3,7. Koupil jsem si je v sadě doplňků Aires, protože mají mnohem přesnější tvar než kanóny ve stavebnici. Bláhově jsem se totiž domníval, že když kryty nalepím kolem kanónu, bude to parádní. Ale nebylo! Kryty totiž nejsou stejně dlouhé a navíc nejdou na kanóny nasadit, takže jsem z celé sady nakonec použil jen hlavně. Neumím si představit, že bych chtěl ponechat otevřený jen revizní otvor a ne celé kanóny, tak, jak to znám z fotografií. Ale hlavěň je opravdu perfektní, to se musí nechat. Nakonec jsem přece jen použil kanóny ze stavebnice se zařešením z leptů a výsledek je dost dobrý.

Štuku jsem postavil a s výsledkem jsem spokojený. Navíc jsem se utvrdil v přesvědčení, že přestože není model rozřezaný, ale „pouze“ doplněný o maximum detailů, může být výsledek dokonalý. Nevím jak vy, ale já mám rád ladnou siluetu zavřených letadel. Šrotáky mne nikdy nepřitahovaly

Autor je redaktorem časopisu Revi

Foto autor

36 NOVÝCH SETŮ FIGUREK VOJÁKŮ Z DOB NAPOLEONSKÝCH VALEK V MĚŘITKU 1/72

8001 French Mamelukes
8009 French Dragoons
8029 French Chasseurs a Cheval
8039 Horse Arty. of the Line
8041 Fusiliers of the Line
8042 French Light Infantry
8062 1805 French Line Infantry
8063 1805 French Light Infantry
8002 Prus. Dragoons
8005 Prus. Uhlans
8052 Prus. Reserve Infantry
8083 1806 Prussian Musketeers
8084 1806 Prussian Fusiliers
8087 Lutzow Freikorps
8006 Russian Cossacks
8010 Russian Artillery
8016 Russian Cuirassiers
8072 1806 Russian Grenadiers/Guards
8073 1805 Russian Light Infantry
8003 British Rocket Troops
8008 Bruns. Avante Garde
8014 KGL Light Dragoons
8025 Waterloo Dutch
8026 Bruns. Leib Bat.
8096 Belgian Infantry
8097 Nassau Grenadiers
8098 British Sailors and Marines
8015 Austrian Cuirassiers
8027 Austrian Infantry
8037 Austrian Artillery
8030 Bavarian Cavalry
8038 Bavarian Artillery
8091 Swedish Infantry
7006 Prussian Landwehr
7008 Waterloo French Line Infantry
7009 Waterloo British Line Infantry

HäT

V síti MPM, ARTUR M.C., JOSEF WAGNER JUNIO
DISTRIBUCE: Jan Bobolík tel.: 548221012
e-mail: sornoth@post.cz

obchodní zastoupení pro ČR
Marek Rotschein
tel. & fax: 543 121 219
e-mail: obchod@rotschein.cz

airbrush pistole - TRIPLEX

prodej náhradních dílů a příslušenství
záruční & pozáruční servis včetně pistolí
zakoupených u jiných prodejců

kompresory MGF

profesionální tiché kompresory pro modeláře

e-shop: www.airbrush.prodejce.cz

časopis MODELÁŘ

za výhodnou cenu získáte jen
v těchto smluvních prodejnách

**Praha 3, Aeromedia Shop,
Baranova 38**

Brno, City Paper, Česká 16/18

Brno, MPM, Kounicova 87

Česká Lípa, MPM, Moskevská 42

Česká Třebová, MPM,

Nové náměstí 1746

České Budějovice, J. K. M., Lannova 12

České Budějovice, MPM,

Mariánské náměstí 11

Český Těšín, CeTeModel, nám. ČSA 9

Havířov-Podlesí, MPM, Šrámkova 1379

Hradec Králové, MPM, Mánesova 807

Cheb, MPM, nám. Jiřího z Poděbrad 32

Jihlava, MPM, Palackého 13

Kolín 3, Jana Perglová, Jaselská 105

Kutná Hora, MPM, OC Pasáž, sídl. 17. listopadu 182

Liberec, MPM, Moskevská 14/27

Mladá Boleslav, MPM, Viničná 1308/III

Most, MPM, Šeříková ulice blok 529/1054

Olomouc, MPM, OD Excel, Pavelčákova 7

Ostrava, Modely Kostelník, 28. října 270

Ostrava-Hrabůvka, Drabina Modely, Klegova 80

Pardubice, MPM, Bratřanců Veverkových 681

Písek, Prodejna Modelář, Čechova 488

Plzeň, Modelářské potřeby, Poděbradova 12

Plzeň, MPM, nám. Republiky 3

Praha 1, Krakatit, Dláždění 5

Praha 1, Krakatit, Jungmanova 14

Praha 1, Modely J. Kozáková, Pštrossova 25

Praha 1, MPM, Myslíkova 19

Praha 4, MPM, Budějovická 1126

Praha 6, Naše vojsko, Vítězné náměstí 4

Prostějov, KoPek, Plumlovská 18

Přerov, Jena Model, Wilsonova 4

Slaný, Artur MC, Brožovského 1121

Tábor, MPM, OD Dvořák, tř. 9. května 2886

Teplice, MPM, Masarykova 82

Vrchlabí, MPM, Krkonošská 22

Zlín, MPM, Kvítkova 705

Znojmo, MPM, Dolní Česká 37/364

www.artur-m-c.cz

**internetový obchod
s nejširším sortimentem
potřeb pro plastické
modelářství v ČR**

**Chcete dostávat informace
o novinkách**

na svou e-mailovou adresu?

Zaregistrujte se

**na www.artur-m-c.cz nebo pošlete
e-mail na info@artur-m-c.cz.**

**Artur Model Centrum Slaný vydává také
tištěný katalog, který Vám zašleme
na dobírku za 79 Kč.**

**Tato částka vám bude odečtena od Vaší první
objednávky nad 400 Kč.**

**Artur M.C., P.O. Box 79, 274 01 Slaný
tel.: 312 523 556**

Blackburn Firebrand

BRIEFING

STAVEBNICE	Blackburn Firebrand TF Mk II
VÝROBCE	Valom
MĚŘITKO	1:72
OBSAH	41 plastických dílů, 35 leptaných, 4 odlévané, 2 vakuované, fólie s číselníky přístrojů

LIBOR JEŘEK
Další neobvyklou předlohou stavebnice české firmy Valom se stal těžký stíhací a torpédový letoun Blackburn

Firebrand ve verzi s řadovým motorem Napier Sabre. Tato varianta, postavená v počtu 12 kusů, sice do bojů druhé světové války nezasáhla, nicméně posloužila k řadě typových zkoušek (jednomístný torpédový stroj byl v té době pro FAA absolutní novinku) a také jako mezistupeň k pozdějším verzím s hvězdicovými motory, které se v poválečném období dočkaly řadové služby na letadlových lodích.

Pohledná modrá krabička ukrývá pestrá směsí stavebních dílů z plastu, polyuretanu a plechu. Vzhled plastových dílů nezapře „malosériovou“ výrobní technologii, najdeme na nich tedy tlustší vtoky, na menších dílech otřepty a sem tam i nějaký povrchový nedostatek, jako zalité rytí či nedolitě místo. Jinak je ale povrch s rytím do hloubky příkladně hladký bez „krupice“. Pohyblivé plochy oddělují výraznější spáry, byť na můj vkus příliš mělké. Odlitky z polyuretanu jsou na slušné úrovni, stejně jako dva podtlakově tvářené překryty kabiny (děkuji výrobci za blesku-

rychlou dodávku náhradních překrytů za původní, poškozené během přepravy poštou). Planžeta leptaných dílů, malý obtiskový aršík a stavební návod podtrhují převážně pozitivní první dojmy.

NÁVOD

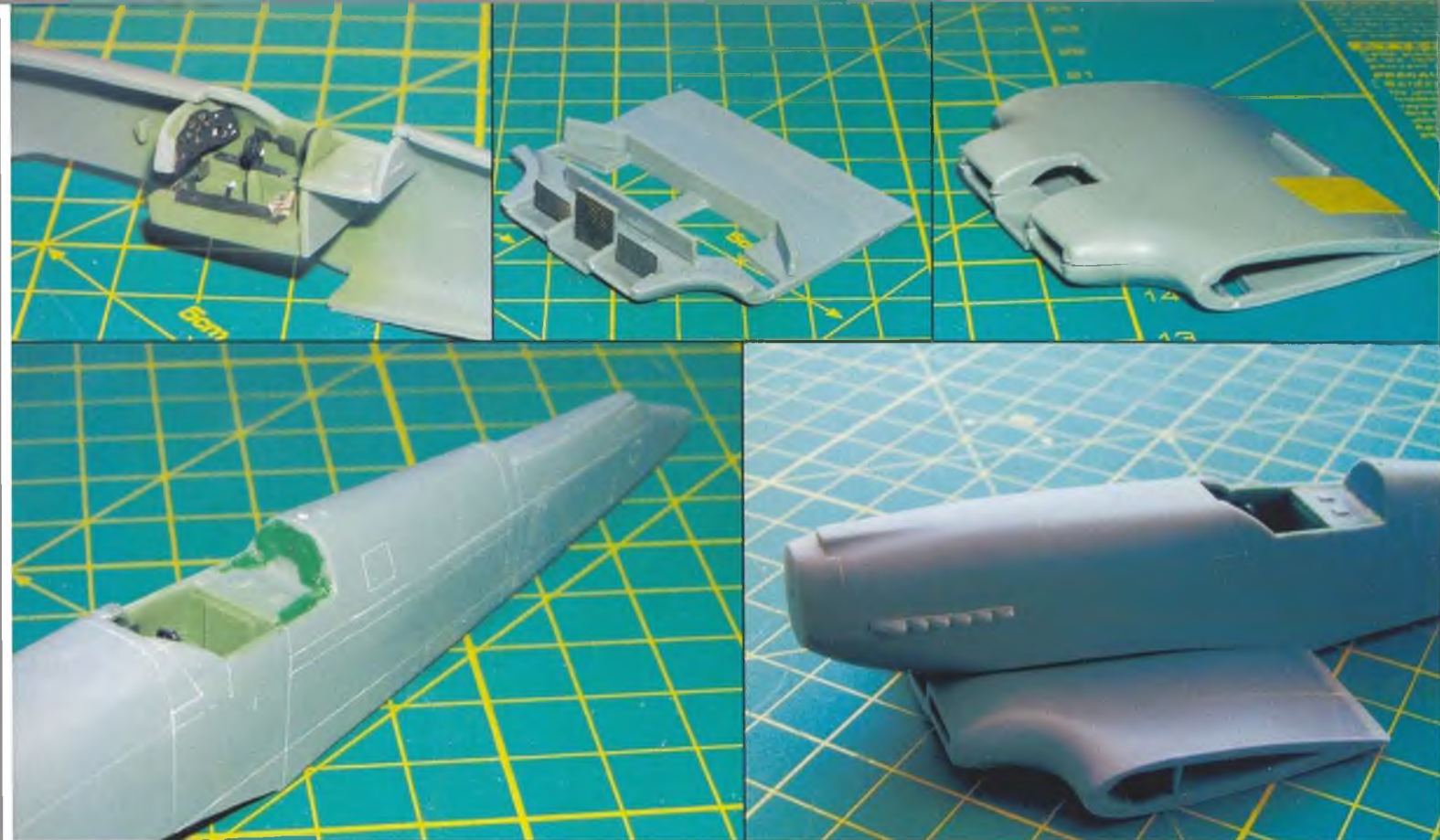
Je vytištěn na přeloženém listu formátu A3. První strana nabízí obligátní „stručnou historii“ ve třech jazycích. Postup stavby je rozdělen do sedmi detailně rozkreslených kroků. Nechybí ani informace o zbarvení interiéru a dalších detailů s odkazem na barvy čtyř výrobců a standard FS. Na poslední straně najdeme schéma zbarvení a označení pro jeden stroj. Jediná věc, která se mi na návodu nelíbí, je značná „tvarová neshoda“ stavebních dílů s jejich překreslením v návodu, což občas

stěžuje kompletaci některých dílů či jejich rychlou identifikaci (například správné přilepení pák ovladačů na boční pulty je víceméně nemožné, neboť bočnice vypadají v návodu úplně jinak než ve skutečnosti!).

STAVBA

Pokud se budeme držet návodu, začneme tradičně pilotním prostorem. Je vybaven detailní sestavou dílů z plastu a leptů, doplnil jsem jenom zaměřovač. Pilotní sedadlo nedoporučuji nalepit přímo na dno vany pilotního prostoru, ale asi o 3 mm výše, jinak bude „utopené“. Vanu, stejně jako přepážku s palubní deskou, je třeba trochu obrousit, aby poloviny trupu šly bez potíží slicovat. Naopak přepážka v zadní části trupu je užší, což po slepení dílů trupu spravila trocha tmelu. Než

jsem tak učinil, zaslepil jsem ovšem šachtu ostruhového kola kousky plastiku.

K trupu se samostatně dolepuje svíslá i vodorovná ocasní plocha, jejichž spoje potřebovaly rovněž přetmelit.

Křídlo je rozděleno na tři úseky, což přináší komplikace s dodržáním správného vzepětí koncových částí. Větší trable mi ale způsobilo sestavení centroplánu. Jeho horní polovina v místě chladičů nesvírá se spodní správný úhel, takže dily nebylo možné slícovat bez použití pilníku a brusného papíru. Upravit bylo nutné také vstupy vzduchu k chladičům kapaliny, které mají příliš tlusté stěny. Po chvalu si zaslouží dostatečně hluboké (i když trochu schématické) podvozkové šachty, které jsem plastikovou destičkou zaslepil v místě připojení vnějších částí křídla.

Problémům s lícováním dílů jsem neunikl ani při spojování centroplánu s trupem, kde vznikla až 2 mm široká mezera. Vyplnil jsem ji destičkami, zalil vteřinovým lepidlem a přetmelil. Po chvíli bádání nad druhou stavebnicí jsem zjistil, že problém jsem si pravděpodobně způsobil sám tím, že jsem poloviny centroplánu při lepení stisknul příliš velkou silou, horní díl se prohnul a proto správně nedosedl ke křivce profilu na trupu. Možná by bylo lepší k trupu nejdříve přilepit tvárnější horní část centroplánu a teprve potom spodní.

Připojení vnějších částí křídla vyžaduje pečlivé slícování na sucho. Pro dodržení správného vzepětí jsem použil jednoduchý přípravek z kuliček na prádlo. Spojе jsem opět přetmelil a rytím naznačil hlubší spáru (vnější části byly sklopné).

Model jsem se rozhodl postavit plně vyzbrojen, tedy se čtveřicí kanonů, torpédem a pouzdrům s kamerou zachycující výsledky útoku, i když jsem fotografii Firebrandu TF Mk II v této konfiguraci nenašel.

Ani při sestavování podvozku jsem neunikl úpravám – loukotě podvozkových kol jsou totiž chybně na obou stranách disku. Skalpelem jsem jednu stranu začistil a střed kola přelepil diskem z plastikové destičky. Podvozkové nohy se mi zdály krátké, a tak jsem ze zbytku rámečku zhotovil pouzdra o výšce 3 mm zhruba stejného průměru, do kterých jsem vlepil nohy hlavního podvozku a tím zvětšil jejich délku.

Překryt kabiny jsem rozřízl a prostřední díl přilepil v odsunutě poloze. Podle fotografií jsem ještě doplnil další detaily, například polohová světla, Pitotovu trubici či stupačku. Naopak jsem vynechal přistávací hák, který Firebrandy TF Mk II operující převážně z pozemních základů, měly často demontovány.

TVAROVÁ PŘESNOST A DETAILS

Letadla tohoto typu jsou v literatuře podrobněji popisována zřídka a tomu odpovídají i mé poměrně skromné reference. Stavební dily jsem srovnával s podklady z britské publikace Warpaint a monografie otištěné v L+K 1997 č. 16-18. Bohužel kvalitní výkres verze TF Mk II mezi nimi nebyl, takže jsem porovnal alespoň půdorys křídla s výkresem varianty TF Mk III. Závažnějších tvarových nedostatků jsem neshledal, neboť model proporčně odpovídá fotografiím; přesto jsem zaregistroval několik odchylek. Radius přechodu náběžné hrany křídla do chladičů kapaliny by měl být mnohem menší, tvar pouzdra fotokulometu se na fotografiích jeví

špičatější, chybějí „zobáčky“ na vnějších stranách chladičů a také výstupek na bocích trupu před výfuky.

Mezi nejpovedenější detaily stavebnice patří pilotní prostor, torpédo a leptané „mřížky“ do chladičů, které podstatně oživí vzhled modelu. K těm horším, kromě již zmíněných potíží s centroplánem a nepřesných disků kol, řadím snad jen výfuky, které se lepí na trup, což nepůsobí příliš modelově.

ZBARVENÍ A OBTISKY

Z již zmíněných 12 kusů této verze byla většina zařazena k druholiniové 708. peruti, zkoušející nově zaváděné typy FAA. Není tedy překvapením, že stavebnice nabízí možnost postavit stroj této jednotky, letoun s kódovým označením OF (v návodu je chybně nakreslen stroj OC). Ke schématu zbarvení mám výhradu – přesah barevných polí horních ploch na spodní část křídla je s největší pravděpodobností chybný, na fotografiích je zřetelně vidět rozhraní na naběžné hraně křídla.

Kamufláž jsem nastříkal barvami Aero-master (odstíny Dark Sea Grey/Dark Slate Grey) a Gunze Aqueous (Sky).

„Anonymní“ obtisky s lesklým krycím lakem mají dobrý soutisk (až na podkladový bílý lem žlutého lemu trupového znaku). Pracovalo se s nimi výborně i bez použití přípravků. Výrobce obtisků se rozhodně nemá za co stydět, tak se snad příště dozvíme i jeho jméno.

ZÁVĚR

Stavebníci si bezpochyby pořídí skalní „stavěči“ FAA či příznivci britských kokard, z té zbyvající většiny bych ji díky stavební náročnosti doporučil pouze zkušeným modelářům. Každopádně je výsledkem stavby impozantní model – zkuste jej srovnat třeba s Typhoonem, P-47 či Mosquittem! Snad nejsem sám, kdo pomyslel také na pozdější verze s hvězdicovým motorem, vždyť odlévané stavebnice firmy Magna Models či CMR nejsou běžně dostupné (nemluvě o ceně) a „stříkaná“ stavebnice zatím neexistuje.

Foto autor

BRIEFING

STAVEBNICE Skoda-Kauba V7

VÝROBCE RS Models

MĚŘITKO 1:72

Pfeil po česku

PAVEL ŠENK, MK Apolo Kopřivnice

„Vě-sedmička“ byla další z řady konstrukcí Ing. Kauby. Při její stavbě bylo využito některých dílů zrušeného prototypu V2. Letoun měl vpředu uloženou výškovku a šípové křídlo, jehož poloviny svíraly vcelku ostrý úhel. Poháněn byl motorem Walter Mikron II o výkonu 45,6 kW (62 k) v tlačném uspořádání. Díky tomu, že nebyl letoun dokončen (ačkoli se na stavbě letounu pracovalo do konce roku 1944), se dodnes vedou spory o jeho zbarvení a označení.

A teď k odličkům. U některých dílů mi dělalo potíže odstranit je od náličky, po odřezání náličky se navíc objevily bublinky, a tak došlo na trochu tmelu. Na povrchu nenalezne ani bublinky, ale kromě křídélka také žádné rytí. Díly stačí odřezat, začistit a slepit. Nezapomeneme na závaží do přídě. Tmel jsem použil také na trupu a trochu na kořenech křídla, ale zvládne to i hustý vteřinák.

Celý letoun jsem nastříkal syntetickou barvou RLM 02 Humbrol, teprve pak jsem vybarvil pilotní prostor tmavou sedou. Po přelakování Sportakrylem následovaly obtisky (které se mi místy odřely) a přefouknutí povrchu polomatným lakem Vallejo. Obtisky jsem umisťoval podle tehdejšího zvyku, tedy kříže na trup

a křídla shora i zespodu. Svastiky stavebnice neobsahuje. Nápis Nicht betreten jsem nepoužil, netušil jsem kam. Znak Škodovky je před kabinou a to je vše. Pak už zbývá jen dolepit detaily a rozřezaný překryt kabiny – jestli se takhle otevíral nevím, kdo chce, může ho nechat zavřený (hůř lícuje, chce to přibrousit otvor v trupu, takže raději před barvením, že...).

SUMA SUMÁRUM

Heslovitě: 1. večer – stavba a tmelení, broušení; 2. večer – kontrola zabroušení (třeba Surfacer, kontrolní barva), opravy; 3. večer – konečný nástřik; 4. večer – lak, obtisky, lak, dokončení.

Jednoduché, hezké. Nezbyvá než doporučit zájemcům o prototypy Luftwaffe a projekty.

Foto autor

JAK NA TO

Odlévána stavebnice s díly menšími než malými, acetátový překryt kabiny a ucházející obtisky (doporučuji přelakovat, jsou tištěny malosériově a odírají se). Dílů je celkem 16. Samozřejmostí je jednoduchý návod s „rozstřelem“ a minivýkres. Údaje o zbarvení a označení chybí, takže se řídíme krabičkou, ale to je sporné, neboť obtisky nesouhlasí s kresbou na víčku.

Gustav jako odznak

PAVEL ŠTECHR

Při volbě stavebnice jsem neměl moc na výběr, neboť tento typ letounu v měřítku 1:144 je dostupný pouze v nabídce tuzemské firmy Eduard. Stavebnice obsahuje 18 dílů z plastu šedé barvy a dva čiré. Je opatřen rytím do hloubky, které je však podle mne široké a neostře, tudíž nemodelové. Obrysová shoda se vzorem je vcelku uspokojivá. Model vzhledově vypadá jako „stodevítka“, avšak stavebnice postrádá typické boule na křídlech nad podvozkovými šachtami. Návod je přehledný a při stavbě je téměř nemožné se zmýlit. Při volbě kamufláže jsou k dispozici dvě varianty. První je stroj W.Nr. 204999 Hptm. Ericha Hartmanna z 9/JG 52 (SSSR, říjen 1943), druhá nabízí letoun Ofwbl. Herberta Rollwaga z 5/JG 53 (Sicilie, červenec 1943).

TRUP

Stavbu jsem zahájil zatmelením nemodelového rytí a zhotovením nového. Následovalo odříznutí motorových krytů, otvorů pro radiostanici a pohyblivé části SOP. Dále jsem ztenčil celý trup, nejvíce v oblasti pilotního prostoru. Po této komplikované a především zdoluhavé fázi jsem přistoupil k výrobě nového vybavení pilotního prostoru. Použil jsem klasickou metodu lepení plastových nití vytažených z různých profilů nad plamenem svíčky. Sedadlo pilota jsem vytvaroval z tenkého měděného plechu a upínací pásy z hliníkové fólie (alobalu).

Když byl interiér hotový, pokračoval jsem prostorem radiostanice. Konstrukce trupu je opět z plastových nití vytažených z ošedlínkového profilu, radiostanice z plastové destičky. Lanka ovládání ocasních ploch znázorňuje tenký drát.

Další částí stavby bylo zhotovení protipožární přepážky a zásobníků zbraní MG 131 z plastové destičky, jakož i závěrů zbraní. Ná-

BRIEFING

STAVEBNICE	Messerschmitt Bf 109G-6
VÝROBCE	Eduard
MĚŘÍTKO	1:144
DOPLŇKY	plastikové destičky Plus Model, profily Evergreen

sledovala nejobtížnější část stavby – motor, pístový zážehový vidlicový dvanáctiválec Daimler Benz DB 605 s invertním uspořádáním. Základ opět tvoří plastové destičky. Nejprve jsem na fréze zhotovil hlavní středovou část motoru (karter) a obě řady válců. Po slícování jsem části slepil v jeden celek. Pak už jen zbývalo doplnit reduktor otáček, zapalovací kabely, rozdělovač, drobné detaily

v zadní části a následovalo zhotovení motorového lože a olejových nádrží.

Na kryty motoru zhotovené technologií podtlakového tváření jsou doplněné výztuhy. Vrtulové listy jsem zhotovil nově, protože stavebnice je nabízí společně s kuzelem, což bylo pro můj záměr nevhodné. Střed vrtule je slepen ze šesti soustružených dílů.

KŘÍDLO

Podobně jako na trupu jsem začal zatmělením původního rytí a jeho nahrazením novým. Doplnil jsem také již zmiňované boule na křídlech nad podvozkovými šachtami. Pak přišlo na řadu odřezání křidélek, vztlakových klapek, chladičů na spodní straně křídla, slotů a závěsníku přídavné palivové nádrže.

Mělké podvozkové šachty bylo nutno přepracovat. Podle postupu mého kamaráda jsem původní šachty odvrátil a posléze jejich tvar dopiloval. Z vrchní strany křídla jsem skalpelem vyškřábal osazení, do kterého jsem zalepil vrchní potah křídla tak, jako tomu bylo ve skutečnosti. Na vzniklé dno šachty zbývalo jen dolepit dvě výztuhy a vybrousit dutinu boule.

Podvozkové nohy včetně krytů jsou zcela nové – nohy z injekční jehly a plastovou trubičku, kryty z plastické destičky. Křídélka a vztlakové klapky jsou upravené z původních dílů stavebnice, chladiče pod křídlem z destičky propilované do tvaru písmene U a klapky na nich z plechu. Sloty jsem za tepla vytáhl z acetátové fólie, závěsník přídavné nádrže je upraven z původního dílu a poziční světla zhotovena z transparentního plastu metodou nalepení kousku plastiku a jeho obroušením do požadovaného tvaru.

BARVENÍ A PATINA DETAILŮ

Všechny detaily jsem během stavby stříkal akrylovými barvami **Aeromaster**. Po nanesení barvy následoval lesklý lak Super Clear firmy **GSI**. Základem patiny je wash olejovou barvou odstínu umbra přírodní, platičnost dílům dodal dry-brush titanovou bílou a světle šedou. Patinu jsem zafixoval matným lakem Aeromaster.

SESTAVENÍ

Po slepení trupu s křídlem a VOP jsem spoje přetřel Mr. Surfacem GSI a po zaschnutí obrousil a vyleštil. Celý model jsem posléze zamaskoval, nastříkal opět Mr. Surfacem a po zaschnutí přebrousil brusným papírem zrnitost 2500 a onýtoval upraveným kolečkem z hodiněk o rozteči zubů cca 0,2 mm.

ZBARVENÍ A PATINA

Za předlohu zbarvení jsem si zvolil stroj Hptm. Ericha Hartmanna, jednoho z nejslavnějších německých pilotů. Kamufláž jsem nastříkal mnou preferovanými barvami firmy Aeromaster, ředěnými přípravkem firmy Tamiya v poměru 1:10. Nejprve spodní a boční plochy letounu odstínem RLM 76 lichtblau a horní plochy odstínem RLM 75 grauviollett. Po vykrytí páskou Tamiya jsem dokončil nástřik odstínem RLM 74 graugrün.

Nastříkat trup bylo obtížnější. Vzhledem k velikosti modelu jsem nemohl použít přímo pistoli, neboť nastříkání tak drobných skvrn neumožňuje. Zvolil jsem tedy metodu stříkání přes papírový kornoutek. A světe div se, ono to fungovalo.

Když byl celý model nabarvený, pustil jsem se do stříkání trámových křížů. Masky

jsem navrhl na PC a kamarád mi je vyřezal do maskovací fólie. Potom už jen stačilo masky nalepit a nastříkat bílou barvou. Zbytek označení jsem použil z obtisků ze stavebnice.

Model jsem nastříkal lesklým lakem Super Clear GSI. Po zaschnutí laku jsem celý model natřel směsí olejové barvy umbra přírodní a benzínu do zapalovačů Zippo. Natěrovou hmotu je nutno nechat lehce zavadnout a poté setřít jemným hadříkem, který neza nechává chlupy. V okolí spár jsem nechal výraznější zbytky olejové barvy. Naopak středy polí jsem zvýraznil dry-brushem bílou barvou. Poté jsem obě barvy roztupoval do sebe. Výsledkem je reálnější vzhled stroje sloužícího v náročných bojových podmínkách. Po vyschnutí oleje jsem vše zafixoval nástřikem matného laku Aeromaster.

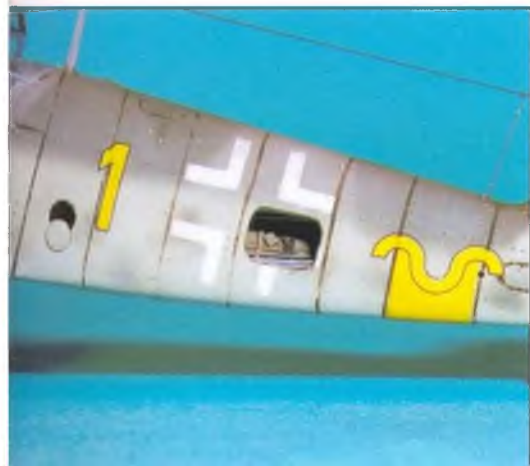
FINÁLE

Zbývalo jen přilepit motor, doplnit jeho elektroinstalaci, dodat podvozkovou partii, stožár antény, Pitotovu trubici, kryt motoru s olejovým chladičem a překryt kabiny, který je zhotoven z acetátové fólie a obtisků, tvořících jeho rámy.

ZÁVĚREM

Dokončením tohoto Messerschmitu jsem získal další zajímavý model do své sbírky strojů z druhé světové války. Jak moc se mi podařilo přiblížit se předloze, může každý posoudit podle fotografií. Pokud jsem snad někoho inspiroval k podobné stavbě, jsem jen rád a těším se, že se spolu setkáme na modelářských výstavách u spousty zajímavých modelů.

Foto autor

Schwimmwagen

IVAN LIGAČ

Krátko po berlínskej automobilovej výstave v roku 1933 požiadal nový ríšsky kancelár konštruktéra Porscheho o stretnutie. Chcel sa oboznámiť s jeho predstavami o ľudovom automobile. Po mnohých hľadaniach, pokusoch a prototypoch bolo roku 1935 rozhodnuté o výstavbe novej továrne a o zavedení novej značky. V rámci hnutia KdF (Kraft durch Freude, čiže Radosťou k sile) dostal ľudový automobil označenie KdF-Wagen. Počas vojny bola v roku 1940 v rozostavanom závode vo Wolfsburgu zahájená pre armádu výroba ľahkých terénnych automobilov s pohonom zadných kolies, stavaných na upravenom podvozku ľudového „Chrobáka“ KdF typ 82, ktorý svojim tvarom pripomínal nádobu na uhlie (uhlák).

BRIEFING

MIERKA

1:35

VÝROBCA

Italeri

otvormi v karosérii. Pohon na vode obstarávala trojlístá vrtuľa v ochrannom ráme, umiestnená vzadu na ramene tvaru A, ktoré sa dalo po výjazde z vody pákou u vodiča ručne vyklopiť hore na karosériu.

Voz sa na vode riadil rovnako ako na súši zmenou smeru predných kolies. Typ 166 bol s novými terénnymi pneumatikami o dvoch rozmeroch: 200-12 a 200-16 (Tamiya), ale často aj s pneumatikami 5,26-16 (Italeri). Niektoré vozy boli ozbrojené guľometom MG-34 uloženým v otáčavom úchyte na pravej strane. Produkcia Schwimmwagenov bola zastavená po ťažkom bombardovaní továrne v auguste 1944, dovtedy sa ich vyrobilo 14 300 kusov. Do jari 1945 automobilka montovala už iba typ Kübelwagen.

Do dnešných dní sa dochovalo okolo sto exemplárov týchto technicky unikátnych obojživelníkov, roztrúsených po celej Európe. Ak si teda nemôžete dožičiť plavbu v origináli, doprajte si aspoň jeho model.

STAVEBNICA

Schwimmwagen Italeri mi vyhovoval svojou jednoduchosťou. V krabíčke sú popri ňom aj figúrky. Letec, výsadkar aj univerzálna figúrka ženy v kostýme a bicykel. No nekúpte to všetko za tú cenu.

Najprv zlepieme z dvoch dielov spodnú vaňu. Nevieť, prečo túto zostavu firma neriešila ako krabíčku od mydla (spodok + vrch), na ktorú sa nám potom bude celok podobať. Pri lepení treba dávať pozor na presnosť a kde tu aj štrbinu zatmeliť. Na zadnej časti vane doporučujem ešte naznačiť švy po zlisovaní, ak sú už vpredu viditeľné. To je asi všetka stresová operácia, ktorá nás pri stavbe čaká.

Dalej môžeme postupovať podľa návodu

Známy ako Kübelwagen bol úspešne nasadený na fronte a jedinou jeho nevýhodou bol chýbajúci pohon na všetky štyri kolesá a možnosť plávať. Technicky zaujímavejšie boli veliteľské vozy s karosériou chrobáka a pohonom 4x4, ktoré v malých počtoch vznikali v rokoch 1941-44 pod označením KdF typ 87. Nemeckej armáde chýbal ľahký obojživelník, ktorý by umožnil rýchle obsadenie druhého brehu a poskytol ochranu ženistom. A tak sa konštruktér Porsche po malej, nie príliš úspešnej sérii amfibii typ 128, pustil začiatkom roku 1941 do projektu obojživelného vozu.

Nový KdF 166, známy pod označením Schwimmwagen, ktorého výroba bola zahájená v roku 1942, sa vyznačoval vodotesnou zaoblenou karosériou. Tá bola vyrábaná v Berlíne vo filiálke americkej firmy Ambi-Budd. Do vane člňového tvaru bol zabudovaný motor o obsahu 1131 cm³ s výkonom 25 k (ktorý sa od roku 1943 montoval aj do Kübelwagenu) a prevodovka s prídavnou skrinkou, umožňujúca radenie silne redukovanej terénnej rýchlosti aj vyvedenie kĺbového hriadeľa pre pohon predných kolies. Tým bol docielený tak potrebný pohon 4x4.

Zadné výkyvné polonápravy prechádzali veľkými gumovými manžetami a tunelovými

Tieto špekulácie už vyriešila firma **Eduard** sadou plechových doplnkov, v ktorej nájdeme aj také detaily, ako držiak zásobníkov pre MG-34, alebo držiak vlajčky. Poľský **Part** zas svojou sadou vyriešil konštrukciu sťahovacej strechy. Model je nastriekaný spoľahlivým odtieňom farby Humbrol 67. Farbu dlažby som radšej tónoval dohneda, lebo panzer gray a šedá dlažba spolu veľmi nekonzistujú.

PRAMENE:

Tuček, J. : Volkswagen včera a dnes;
knížnice Světa motorů 1991
Mackerle, I : Svět motorů č. 19 1995
Sawicki, R. : Volkswagen w II wojne
swiatowej, Books International 2000

a lepiť diely ako sa v ňom uvádza, alebo kde tu odbočiť a niečo vylepšiť. Najviac tenučkú prednú sedadla. Podlepil som ich zozadu plastikom rovnakej hrúbky a zabrusil na pôvodný tvar. Do tých pôvodných som urobil zárezy, čím sa zvýraznil ich kožený pohľad.

Odtokovú rúrku som zrušil a novú modelovejšiu som posunul viac dozadu. Vyrobil som vzpery na bočné trubkové tyče aj na zadné blatníky. Malé úpravy dostal ešte držiak zadnej poznávacej značky.

Predná náprava si vyžiadala dorobiť z drôtku brzdové hadičky, stierač a motorček. Ak staviate Schwimmwagen v otvorenej verzii, treba ešte vylepšiť konštrukciu napínania plachty pridaním dvoch tenkých plastových tyčiek. Nebol mi jasný len správny tvar zadných sedadiel, ale môj vzor na čiernobielej dobovej fotografii ich mal aj tak celé zakryté nákladom.

Ako vzor pre stavbu ma motivoval Schwimmwagen označený malou československou vlajčkou, ktorá ho datuje na začiatok povstania v auguste 1944 do Banskej Bystrice.

Chýbala mu ešte predná značka, časti z výbavy a mal iný (prelisovaný) kryt prednej nápravy. Ale toľko fotografií VW 166 som videl a dva rovnaké by sa nenašli.

CURTISS A-8 SHRIKE

BRIEFING

VÝROBCE Czech Model

MĚŘITKO 1:48

MIROSLAV ZADA

Curtiss A-8 Shrike vznikl ve třicátých letech minulého století na základě potřeb amerického

leteckého sboru (US Air Army Corps – USAAC), který požadoval rychlý celokovový bitevní letoun. V době nadvlády dvouplošníků se na amerických letištích v roce 1931 objevil, sice zpevněný vzpěrami a výstužnými dráty a s pevným podvozkem, ale přeci jen celokovový jednoplošník s mechanizací náběžné části křídla. Výzbroj čtyř kulometů v kapotách podvozku a jednoho v zadním střelišti budila respekt. A to ještě byla v trupu vestavěná pumovnice. Při postupném vývoji letounu byl původně řadový motor nahrazen hvězdicovým. Poslední stroje Curtiss Shrike se vyskytovaly na Havajských ostrovech v době napadení Japonci. Informací o typu je velmi poskrovnu.

Stavebnice letounu Curtiss A-8 Shrike firmy **Czech Model** je klasickým short-runem s odlévanými díly a podtlakově tvářeným překrytím kabiny. Je určena asi především pro zahraniční trh, proto je návod – po grafické stránce velmi pěkný a přehledný – pouze v angličtině. Obtisky jsou kvalitní a obsahují kromě základního označení pro dvě verze také krásně čitelné popisky.

Velké plastické díly jsou – na short-run – s minimem ořepů a mají pěkně znázorněnou paneláž rytím do hloubky. Drobné plastické díly (vzpěry, vrtule, anténa) již takovou kvalitou neoplyvají a kupříkladu ostruhové kolečko je nepoužitelné, zato odlévané díly (True Details) jsou bez vady.

STAVBA

Model jsem stavěl opravdu jen z krabičky, v podstatě jedinou větší úpravou bylo zvýraznění rytí oddělení pohyblivých ploch. Stavebnice typu short-run se vyznačuje obvykle mimo jiné tím, že se vše lepí na tupo, bez vodičích kolíků a je nutno pečlivě hlídat geometrii, což beze zbytku platí i pro tento model.

Stavbu zahájíme sestavením prostorů obou členů osádky z odlévaných dílů a jejich vlepem do trupu. Z boků trupu jsem trochu materiálu ubral, aby díly vnitřního vybavení dobře sedly, ale nebylo to nic hrozného. Větší vadou je, že nikde v návodu není určena přesná poloha obou sestav, a tak jejich umístění musíme pouze odhadnout. Za sedadlem pilota můžeme „otevřít“ okénka (celkem 6), jejichž poloha je vyznačena na trupu (na zá-

věr stavby jsem je zasklil Clear-Fixem).

Abychom zamezili průhledu trupem, je třeba odlévané výfuky podlepit kouskem černého papíru. Odlitek chladiče lícuje po slepení trupu bez problémů. Trup, křídla a ocasní plochy slepíme rovněž bez obtíží, na křídélka jsem přidal vyvažovací plošky z kousku plastiku. Vstup vzduchu na horní straně trupu je nutno „otevřít“.

Poněkud problémovým místem je přilepení kapotovaného podvozku, neboť opět není určena jeho přesná poloha a musíme si pomoci půdorysem schématu kamuflážního a polohou vnitřních vzpěr „bačkor“.

Kola lze použít buď „zatížená“ odlévaná, nebo normální plastová. Použil jsem odlévaná, ale kdybych stavěl model ještě jednou, spokojil bych se s plastovými – „trefit“ správnou polohu zatížených kol při lepení podvozkových krytů není snadné a dodatečně je fixovat po nalepení kompletu na křídlo také ne.

Hlavně kulometů v podvozkových krytech jsou odlévané, ale bohužel bez perforací, na rozdíl od kulometu v zádi trupu. Nahradil jsem je kousky odvrtné plastové kulatiny.

Další nejasnost vznikla při tvorbě vrtule a jejího kuželu. Ve stavebnici jsou vrtule dvě (každá jinak velká a jiného typu), návod říká použít menší z nich. Ta sice dobře sedne do kuželu, ale vyčnívající listy se zdají být krátké a celek působí komicky. Druhá vrtule vypadá v kuželu normálně, ale zato do něj nezapadne a musíme obrousit listy v místě jejich přilepení ke kuželu. Zvolil jsem druhou variantu.

Ostruhové kolo do kapotované ostruhy je tak špatně, že jsem je nahradil jiným z domácího vrakoviště. Také světa na koncích křídla a směrovky jsem musel nahradit novými. Pak už stačí opatrně přilepit předem opracované části překrytí, doplnit několik drobných detailů a model můžeme chystat na stříkání.

BARVENÍ A OBTISKY

Model je nastříkán barvou Olive Drab (Gunze H 52) na trupu a žlutou (H 413) na křídle a ocasních plochách. Obtisky dobře kryjí a kopírují povrch, na směrovce jsem pro

jistotu pod bíločervené pruhy nastříkal bílou barvu.

Velké hvězdy v modrém kruhu na křídlech mají podle půdorysu schémata zbarvení sahát téměř od náběžné hrany k začátku křidélek, ale nedosahují. Nevěděl jsem, kde je chyba, a tak jsem hvězdy nahradil většími z domácích zbytků. Je-li chyba v obtiskách, je to opravdu škoda, protože jinak jsou dokonalé.

Poslední prací na modelu je napodobení výztužných drátů. Na tomto poli se nikomu neodvážuji radit, protože sám používám zastaralou a dnes již dávno překonanou metodu plastických nití napínaných přiblížením rožhaveného konce šroubováku, což je při zdvojených výpletech nebezpečné a ne vše se povede napoprvé. Jak vyplétat modely modernějšími metodami už bylo v minulých sešitech Modeláře několikrát popsáno.

ZÁVĚR

Stavebnici letadla Curtiss A-8 Shrike jsem si pořídil pro neopakovatelné a neokoukané tvary předlohy, ve kterých najdeme náznaky křivek letadel jako jsou například Junkers Ju 87, Il-2, Fairey Firefly a mnoha dalších následovníků. Z mého hlediska si zaslouží výrobce stavebnice pochvalu za výběr typu a také – až na drobné vady – za kvalitní stavebnici v kategorii short-run. Úplným začátečníkům nelze stavebnici doporučit, ale kdo chce po stavbě klasických plastických kitů vyzkoušet short-run, má vhodný model.

Foto autor

PRAMENY:

Donald, D.: Encyklopedie letadel světa, Ottovo nakladatelství
<http://1000aircraftphotos.com/APS/3448.htm>
<http://www.wpafb.af.mil/museum/research/attack/a2/a2-6.htm>

M4A3E2 JUMBO

BRANISLAV HERAIN, KPM Bratislava

Po stavebnici Shermana M4 (early) dal ExtraTech na trh ďalšieho z tejto rodiny, Shermana M4A3E2 Jumbo.

Diely sú balené
v štandardnej
krabičke

s kresbou (mimo chodcom, takto nakreslené pásy by sa na skutočnom Jumbom rozpadli na jednotlivé články, pretože spojky sú nakreslené na nesprávnom mieste), v ktorej nájdeme výlisky šedej farby v štyroch rámčekoch, malú planžetu s leptami (ktoré som nepoužil), celkom slušný návod a oblačky pre štyri verzie. Po preštudovaní a prezretí stavebnice mi bolo jasné, že s Jumbom sa bude treba „pohrať“.

BRIEFING

MIERKA

1:72

STAVEBNICA

ExtraTech

DOPLŇKY

lepty Part, pásy, pojazďové a hnacie kola FSF, kovová hlaveň Armo, odliatky Goffy Model a Extratech

STAVBA

Stavbu som si rozdellil do podzostav a zahájil ju celkom tradične korbou. Všetky diely dobre lícujú. Pred nalepením prídavného panciera na boky a predok som diely panciera podlepil plastovými doštičkami hrúbky 0,2 mm. Nasledovalo naznačenie chýbajúcich zvarov na korbe a prídavnom pancieri z **Milliputu**. Kryt prevodovky som potrel štetcom hrubou vrstvou **Gunze Surfaceru 500**, čím som naznačil jeho mohutnosť a odlievavý povrch. Leptami firmy **Part** som nahradil dosť hrubé plastové blatníky, „poličku na bagáž“ na zadnom čele korby, držiaky náhradných článkov pásov a ochranné kryty periskopov a svetiel. Závesné oká sú nové z tenkého drôtu.

Bogies a pásy

Bogies, čiže pojazďové vozíky, sú skladané zo 6 dielov a 2 kolies. Je to naozaj pracná záležitosť, hlavne ich začisťovanie. Pri ich lepení som zvolil postup Davida Bilka (Vepřova kotleta, Modelář 2/2004). Kolesá sa mi zdajú trochu širšie,

ale s tým sa nedá spraviť nič, čo je horšie, nie je na nich vyznačený prechod medzi gumenou obroučou a kovovým ráfikom kolies. To môže spôsobiť menšie problémy pri ich farbení. Keďže som ale už vopred vedel, že podvozok zablatím, tak mi to až tak nevadilo.

Na väčšine dobových fotiek je vidieť, že na Shermanoch Jumbo sa kvôli ich vyššej hmotnosti používali pásy s rozširujúcimi nastavcami „duckbills“. Preto som pôvodné plastové článkové pásy nahradil odlievanými od firmy **FSF**, ktoré duckbills majú (po dokončení modelu mi kolega poslal fotky Jumba s pásmi bez duckbills, takže je pravdepodobne, že jazdili aj bez nich). Hnacie a napínacie kola zo stavebnice nie sú zlé, no ja som použil odlievané, taktiež od **FSF** (sú balené spolu s pásmi) pre ich lepšie detaily.

Veža

Zostavenie veže je pohodové, ale je potrebné na nej urobiť niekoľko úprav. Odrezal som ne-modelový zvar na strope a pružiny na poklope nabíjača. Pretože skutočné veže boli odlievané,

naznačil som liaty povrch tmelom **Gunze Surfaceru 500** a tiež aj zvar na strope veže a štítu kanóna. Držiaky guľometu v prepravnej polohe (diely H18 a H17) som stenčil a nalepil až po nanesení **Surfaceru**. Lepty **Part** pomohli aj pri vylepšovaní veže. Je z nich poskladaný periskop na poklope velitelskej vežičky, ktorý v stavebnici nie je vôbec. Z plechov doplníme chýbajúci držiak hlavne guľometu, ochrannú mriežku periskopu a pružiny na poklope nabíjača. Extratech zapracoval aj na hlavni kanónu, takže už na nej nie je presadená deliaca rovina, no ja som aj tak siahol po novej kovovej od **Arma**.

Doplňky

Tak, ako osádka tankov, aj ja som Jumbo ovešal rôznou bagážou. Pochádza zo setov firmy **Goffy model** (nábojové schránky, stočené plachty) a **Extratech** (nádherné bandasky, ktoré majú na sebe vyrazené nápisy **US**, debnička, tuby na náboje). Guľomet na veži je z produkcie **Extratechu** a podľa mňa je to najlepší guľomet v tejto mierke. Vrecia s pieskom na prednom

pancieri som vymodeloval z Milliputu. Výhodou takto spravených vriec je, že si ich môžeme dokonale prispôsobiť členitosti povrchu.

Farbenie

Model je nastriekaný farbami **Tamiya**. Keďže je veľmi ťažké dosiahnuť ten pravý odtieň Olive Drab, opäť som sa nechal inšpirovať Davidom Bílkom (Modelár 2/2004) a jeho receptom. Len som pridal ešte jednu ingredienciu. Výsledkom bola farba vo zložení: 5 dielov XF-62 Olive Drab, 2 diely XF-58 Olive Green a po dielu XF-2 Flat Yellow a XF-3 Flat White.

Po zosvetlení povrchu som miesta pod obťažky natriekal lesklým lakom. Vybral som si Jumbo s menom „Cobra King“, v čase pred tým, ako dostal nápis „First in Bastogne“. Obťažky prilnuli na povrch veľmi dobre aj bez použitia vodičiek, majú dobrú súťaž a kryvosť. Následne som celý model prestriekal mojim obľúbeným pololesklým lakom **Vallejo**, ktorý výborne ochráni povrch pri aplikácii filtrov a washe.

Na filtre som použil syntetické farby **Humbrol** (116 zelenú, 93 pieskovú), wash (olejové farby umbra pálená + čierna) som zapúšťal do línií a špár tenkým štetcom. Potom je spravený dry-brush (Humbrol 116 so žltou olejovou farbou a bielou) na zvýraznenie detailov. Odreniny a odlúpnutou farbu (chips) som naznačil čiernou farbou Humbrol štetcom **Rotmarder 3/0**. Nakoniec som vyfarbil bagáž, vrecia s pieskom, kolesá a pásy. Bahno na pásoch a podvozku je spravené z akrylového rezínu, sadry a pigmentov **MIG Productions**.

Záver

Stavba Jumba bola pre mňa pohodovou a dokonca oddychovou záležitosťou, trvajúcou zhruba týždeň. Myslím si, že Extratech vytvoril slušnú stavebnicu, i keď je pravda, že s podkladmi a výkresmi som ju neporovnával, pretože naháňanie milimetrov nie je pre mňa. Stačí mi, ak sa model podobá predlohe. A to Jumbo spĺňa. Teším sa už na ďalšie prírastky do Shermanovskej rodiny.

Foto autor

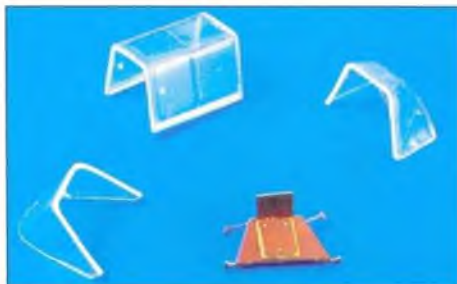
Rámování překrytů kabin

MUDR. ZDENĚK ŠEBESTA

Jistě mi většina dá za pravdu, že jednou z nejsložitějších částí barvení modelu letadla je překryt kabiny, respektive jeho rámování. Rámování lze zhotovit několika metodami. Od prostého natření štětcem, po kterém většinou sáhne začínající modelář, přes nanášení proužků obtisků, což mívá dobrý výsledek, ale je to velmi pracné, až po nejspolehlivější metodu maskování. U poslední zmiňované metody jsem skončil, neboť přináší poměrně nenáročnou cestou velmi pěkný výsledek.

Po začátcích, kdy jsem zhotovoval vlastní masky z pásky Tamiya, jsem se stal příznivcem masek Express Mask, se kterými před několika lety přišla firma Eduard. Masky byly zhotoveny z poloprůhledné samolepicí fólie, předřezané do formátu jednotlivých okének kabiny. Na zaoblené plochy se nanášel kvůli přilnavosti pouze tenký lem a střed se vyplnil Maskolem. Tady se ovšem projevila snad jediná, ale dosti důležitá nectnost těchto masek – malá přilnavost a tuhost fólie, provázená vysycháním lepidla v místě řezu. Především na obýlých plochách se stávalo, že se maska nepatrně odloupala v okrajích a při stříkání kamufláže došlo k podstříknutí barvy. Tuto nectnost jsem řešil nalepením problémové části masky na pásku Tamiya a oříznutím jsem zhotovil masku novou.

Firma Eduard si nejspíš byla vědoma této nectnosti, takže začala vyrábět masky ze žluté pásky značky Kabuki, což není nic jiného, než původní název pásky, kterou prodává pod svým jménem firma Tamiya. Měl jsem možnost vyzkoušet nové masky na svém posledním modelu, kterým je Bf 109E firmy Tamiya v měřítku 1:72. Měl jsem k dispozici masky pro verzi E-3 místo mnou stavěné verze E-4, a tak jsem si musel upravit horní část rámování. Několik postřehů ze stavby doplňuji fotografiemi.

Masky jsou vyřezané do aršíku žluté pásky, jednotlivé segmenty lze bez problému sejmut z podkladového papíru například pinzetou s ostrým hrotem. Masky po sejmutí postupně nalepujeme na jednotlivé části kabiny mezi rámování. Masky jsou velmi přesné a přilnavost je vynikající. Po nanesení segmentů nalepíme kus pásky zevnitř překrytu, abychom skla chránili před znečištěním při stříkání. Nejprve stříkám interiérovou barvou, která bude prosvítat čirým překrytem dovnitř (u Bf 109 odstín RLM 66), poté barvou kamuflážní. Pohyblivou část kabiny stříkáme vždy

odděleně. Pevné části překrytu někdy lepíme před stříkáním, někdy až po něm, záleží na situaci. U Messerschmittu jsem zvolil druhou možnost. Po nastříkání laku jsem sejmul jednotlivé segmenty masek. Postupujeme opatrně a pomalu, aby se rámování nepoškodilo. Poté jsem přilepil kabínu v otevřené poloze na hotový model vteřinovým lepidlem.

Nové masky umožňují zhotovit s minimálním množstvím práce velmi přesné rámování kabiny.

Foto autor

Tamiya 1:72

Dvoumístný Komet

TOMÁŠ MANDYS

Díly stavebnice jsou ze světle šedé hmoty, čisté a bez otřepů. Paneláž je naznačena jemným rytím do hloubky. Krabíčka obsahuje dva rámečky s díly pro jednomístný letoun nebo dvoumístnou cvičnou verzi. Třetí rámeček skýtá díly pro stavbu tahače Scheuch-Schlepper. Čiré součástky jsou bezchybné a křišťálově čiré, avšak trochu mě zamrzela jejich tloušťka. Návod je srozumitelný a jasný.

Obtiskový aršík obsahuje znaky, číslice a popisky pro stavbu tří strojů Luftwaffe – dvou verze B a jeden verze S. Obtisky jsem nepoužil.

STAVBA

Začal jsem sestavením interiéru. Pro vylepšení jsem použil sadu leptů Zoom Eduard, která obsahuje dvě palubní desky, upínací pásy a všelijaké „páčky“. Detaily na bocích kabiny jsou zhotoveny z plastických destiček a drátů. Před slepením obou polovin trupu je nutné lehce přibrousit dosedací plošky palubních desek, jinak trup nespojíme.

U ocasní části jsem frézováním ztenčil stěny šachty ostruhového kolečka a podle podkladů doplnil detaily uvnitř šachty. Uchycení lyžiny, tak jak je naznačeno ve stavebnici, neodpovídá skutečnosti,

a bylo nutné je předělat. Po slepení trupu s ocasní částí zbývá jen připevnit křídlo a na náběžné hrany doplnit pevné sloty.

Pitotova trubice je z injekční jehly a kousku drátku. Výstupek pro Pitotku na náběžné hraně křídla se mi nepodařilo na fotografiích objevit, a tak jsem jej ubrousil. Podle výkresů jsem ještě doplnil několik krytek, linek paneláže a na trup pak řady nýtů. Po celou stavbu nebylo potřeba tmelit, na vše stačilo vteřinové lepidlo.

Překryt kabiny jsem nejprve zhotovil nový, ovšem po přilepení středního dílu k trupu vyšlo najevo, že díl z tenké fólie nevypadá přirozeně. Raději jsem tedy použil původní tlustší díl.

Na celý model jsem jako základovku nastříkal dvousložkový tmel **Agama** a po zaschnutí jej vyleštil brusným papírem hrubosti 2000.

ZBARVENÍ

Při výběru kamufláže jsem se rozhodl pro stroj s bílým číslem 94. Letoun byl po válce zkoušen

BRIEFING

STAVEBNICE	Messerschmitt Me 163S
VÝROBCE	Academy
MĚŘÍTKO	1:72
DOPLŇKY	lepty Eduard, obtisky Pavla Models
BARVY A LAKY	akrylátové Agama, Sidolux

v Sovětském svazu, kde jej pilotoval zkušební pilot Mark L. Gallaj. Testování dopadlo nešťastně, při nezdařeném přistání došlo k havárii a Komet byl na odpis. Pilot z nehody vyvázl živ.

Pro zbarvení jsem použil modrošedou AMT-11 na spodek a namíchanou tmavě zelenou na horní plochy. Světlejší odstíny obou barev jsem lehce provedl post-shading a po aplikaci lesklého laku Sidolux jsem olejovými barvami vytáhl linky paneláže. Obtisky jsou od firmy Pavla Models. K jejich dokonalému přilnutí k povrchu mi posloužil Hypersol. Poslední akcí bylo dolepení lyžiny a drobných detailů a sjednocení povrchu silně zředěným matným lakem.

ZÁVĚR

Stavebnici Kometu od Academy bych složitostí zařadil mezi víkendové modely, velikost pak někam mezi kolibříky.

K leptům nemám sebemenší výhrady, sada Zoom neobsahuje žádné zbytečnosti a je cenově přijatelná. I přes zmíněné úpravy byla stavba příjemnou záležitostí.

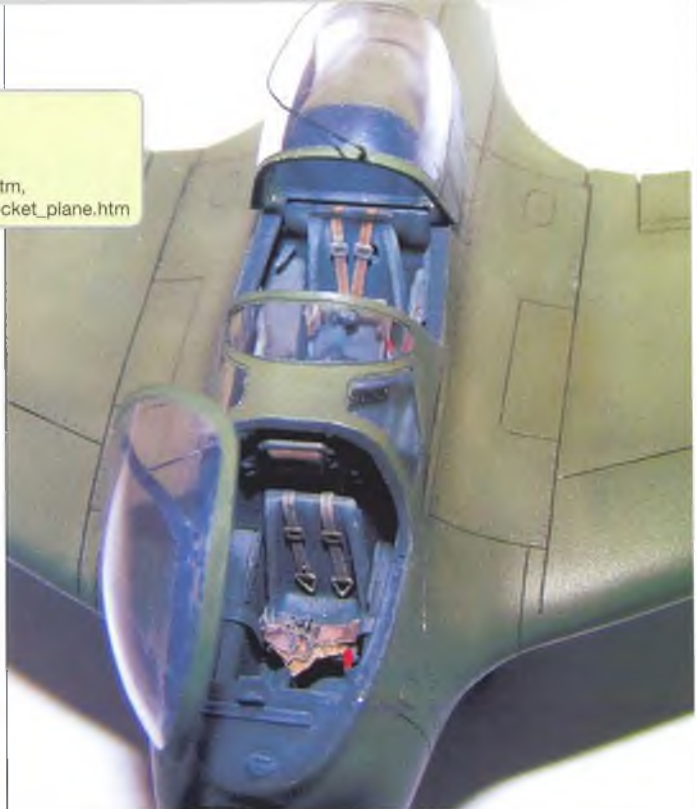
Foto autor

PODKLADY:

Modelář 11/2003,
Intermodel/AJ Press: Messerschmitt Me 163,
<http://www.sml.ir.tudelft.nl/~home/rob/me163.htm>,
http://aircraft.host.sk/rocket/capture/capture_rocket_plane.htm

Stříkáací pistole VK Model

Když jsem v roce 2003 navštívil jako divák Kit Saloon v Nymburku, ještě před vstupem do výstavní síně mě zaujala stříkáací pistole firmy **VK Model**, nabízená jedním z prodejců. Ceně 150 Kč a výmluvnosti pana prodáváče jsem neodolal a pistolí okamžitě zakoupil s tím, že ji budu používat jen na stříkáací tmely... Pistole není na první pohled žádným zázrakem a není to ani převratná novinka.

Její vznik je připisován modelářům z Hradce Králové a prý je na světě déle než 30 let, tudíž déle než já. V současné době je ještě nabízena také firmou **3D Detail**. Je zhotovená z injekční stříkačky, injekční jehly a mosazné hlavy. Injekční stříkačka slouží jako zásobník barvy a píst stříkačky nahrazuje spoušť. Tlakem prstu na píst regulujeme množství vypouštěné barvy. Injekční jehla plní roli trysky. Je zašroubována do mosazné hlavy.

Hlavici okolo jehly proudí vzduch z kompresoru. Pro správnou funkci pistole je nutné, aby se jehla nedotýkala okraje výstupního otvoru hlavice, měla by být přesně ve středu. Pro pohon používám podomácku upravený ledničkový kompresor. Samozřejmě lze použít jakýkoliv jiný kompresor vhodný pro modelářské účely, pokud možno s regulací tlaku.

Použití, zkušenosti

Již při prvním testu pistole (večer, ihned po návratu domů) mi bylo jasné, že nezůstane jen u stříkacích tmelů. Naplnil jsem 2ml stříkačku první barvou, která mi přišla pod ruku (lihová Agama) a hurá na to! Na doporučení výrobce jsem zašrouboval jehlu do hlavice tak, aby asi 1 mm vyčnívala ven z výstupního otvoru. Zapnul jsem kompresor, palcem zatlačil na píst stříkačky a ono to opravdu fungovalo. Zpočátku jsem na píst tlačil palcem, ale výhodnější je mačkat píst ukazovákem.

Tuhost pístu stříkačky je také závislá na druhu barvy a použitém ředidlo. Z mého pohledu

je nejjednodušší práce se syntetickými barvami ředěnými ředidlem Agama nebo S6001. Akryláty a lihové barvy jdou o něco hůř a píst po několika použitích zatuhne. Čirou náhodou jsem přišel na to, jak píst rozpohybovat – stačí do stříkačky nasát ředidlo S6001, chvíli nechat, a pak vystříknout (při použití jiných barev než syntetických je potřeba nechat stříkačku dokonale vyschnout). Píst potom na nějakou chvíli běhá jako nový.

Pistole je vhodná pro jakékoliv typy kamuflaží s výjimkou německých s hady v měřítku 1:72. Podařilo se mi sice cvičně nastříkat i čáry široké 0,7 mm, avšak největší problém je udržet čáru souvislou (vždy po 2 cm jsem skončil). Navíc vzniká neskutečně martyrium s odhadnutím správného tlaku kompresoru, ředění barvy a vzdálenosti pistole od stříkaného povrchu – a to nemluví o tlaku prstu na píst. Velmi pěkně se s pistolí stínuje. Fleky u německých kamuflaží jsou pohodovou záležitostí i v měřítku 1:72.

Při stříkání lze pistolí libovolně otáčet, aniž by hrozilo vytlití barvy ze zásobníku. Pokud potřebujeme práci na delší dobu přerušit, stačí jen ředidlem promýt jehlu a s barvou ve stříkačce si nemusíme lámat hlavu. Pro běžnou práci (tmely, laky a velké plochy) používám jehly o vnějším průměru 0,5 mm (oranžová násadka). Pro drobné flíčky, stínování apod. se mi nejlépe osvědčila velmi tenká injekční jehla s mléčné bílou násadkou (od tchána-diabetika).

Nejsnadnější je čištění. Po dokončení práce vezmeme příslušné ředidlo (u vodou ředitelných klidně jen vodu), nasajeme do stříkačky a vy-

stříkneme. Ucpanou jehlu je možné pročistit slabým drátem. To je vše! Žádné zdoluhavé rozebírání a sestavování, které mě vždy odrazovalo od práce se stříkáacími pistolemi (měl jsem předtím tři a mnohonásobně dražší).

Pozor na dvě situace:

- Když se jehla ucpe, nezkoušejte jí prostříknout silou. Jehla odletí od stříkačky a máte plný obličej a klín barvy, na model a okolí nehleďte.
- Když už je ve stříkačce jen poslední zbytek barvy, píst najednou povolí a vystříkne vše ven. Proto je výhodnější, ukončit práci dříve a raději obětovat pár kapek barvy než celý model.

Závěr

Naučit se pracovat s touto pistolí je otázka několika minut. Doporučuji modelářům, vyzkoušejte a uvidíte! Když už na nic jiného, tak alespoň na stříkáací tmely se určitě hodí.

Přednosti	Nevýhody
cena, rychlost použití	samotná hlavice se občas špatně hledá
pistole je téměř nezníčitelná (hlavici jsem nedopatřením přejel kolečkovou židlí – bez újmy)	hady u měřítka 1/72 budete dělat jen velmi těžko
barva ve stříkačce nevysychá a nečpí do okolí	nutná občasná výměna stříkaček kvůli zatuhnutí pístu
barva neusychá na trysce, pistole neprská	pohon tlakovou lahví (CO ₂ apod.) by byl neohospodárný a spíše jej vylučuji
téměř nulová údržba, odpadá nudné čištění	
náhradní díly (jehla, stříkačka) jsou za babku v každé lékárně	

Použití sad „Punch and die“

Způsobů využití je samozřejmě mnohem více: razídky lze zhotovit hlavy hřebů do konstrukcí v diorámách, hlavy šroubů se zářezem, použít se dají při tvorbě přístrojových desek, prostě všude, kde potřebujeme větší množství malých kulatých předmětů stejné tloušťky.

Jezevčík, foto autor

Každý, kdo delší dobu staví bojovou techniku, zjistí, že potřebuje pro konverze i drobné opravy stovky nýtů a šroubů. Na západ od nás dlouho používaným, ale u nás dosud nepříliš známým nástrojem pro jejich tvorbu je Punch and die. Práce s tímto „zařízením“ není po krátkém nácvičení náročná, ale nesmíme je během nácvičení poškodit.

Mezi desky raznice umístíme plastickou destičku požadované tloušťky. Razídko vsuneme do příslušného otvoru raznice. U sady s kulatými otvory je to poměrně jednoduchá operace, u šestihranných matic máme zvláště poprvé trochu problém, násilí ale použijeme velmi omezeně. Malým kladívkem (velmi vhodné ze souprav dětského nářadí) opatrně uhodíme kolmo na razídko. Používáme měkkou podložku (mnohokrát přeložené noviny), aby se razídko nezaseklo do stolu. Nýtů si tímto způsobem zhotovíme řádnou zásobu, protože jejich posléze hodně postrádáme.

Velké kulaté otvory lze použít také ke zhotovení masek na německé zbarvení „ambush“. V tomto případě pásku Tamiya nalepíme na co nejtenčí destičku,

po vyražení spojené řady otvorů sloupneme pásku a umístíme ji na model. Stejným způsobem se dají použít i zbylá kolečka.

Nejkomplikovanější jsou matice. Nejprve co nejmenším razídkem vyrazíme otvor. Pak jej umístíme do středu velkého šestihranného otvoru raznice a hned máme třeba co přidat do krabice opraváře.

KALENDÁŘ

Klub plastických modelářů ve Stodu pořádá 5. února 2005 v sálech Kulturního domu ve Stodu (Nádražní ulice č. 477) 16. ročník setkání příznivců plastických modelů a zároveň soutěž a výstavu **Kitfest 2005** a modelářskou burzu. 12 kategorií, zvláštní ceny: Cena starosty města Stod - pro absolutně nejlépe hodnocený model soutěže, Cena KPM Stod pro nejlepší model F-16. Prodej modelů, doplňků a literatury, modelářská burza, setkání se zajímavými hosty, video, počítačové hry, občerstvení. Přejímka modelů pá 4. 2. od 16.00 do 17.00 h., so 5. 2. od 7.30 do 9.00 h. Zakončení soutěží v sobotu 5. února v 15.30 h. **Kontakt na pořadatele: tel. 606 462 473; e-mail: m.tomana@volny.cz**

PMK 95 Děčín – Ústí nad Labem pořádá ve spolupráci s DDM Děčín v sobotu 12. února soutěžní výstavu plastických modelů **Děčínský MiniMax 2005**.

Misto: Dům dětí a mládeže Děčín. 4 – Podmokly, Teplická 344/38 (naproti synagoze, při vjezdu k ZOO) – možnost parkování na asi 100 m vzdáleném parkovišti nákupního areálu Jordanka/Albert.

MiniMax – soutěž spolu kategorie I.a a I.d (letadla větší než 1:32 včetně a 1:144), 8 kategorií SK a DK; busty; figurky; mnoho speciálních cen Trophy: Pohár Tamiya; Nejlepší model letadla s výpletem. Hodnotí komise modelářů porovnávacím systémem (zkrácená pravidla). Startovné: senioři 40 Kč/model (4 a více modelů 100 Kč); žáci bez poplatku. 7.30 - 10.00 h. přejímka modelů, 16.00 h. zakončení soutěže. Burza modelů, doplňků a literatury, prodej modelů a doplňků; MK Models, Artur Model Centrum – prodej modelů a doplňků.

Kontakt: Zdeněk Fabík: tel.: 412 507 629, 412 507 638; GSM: 604 812 152; e-mail: zdenek.fabik@chart-ferox.com, zfabik@seznam.cz; http://web.quick.cz/pmk95

V sobotu 19. února 2005 **Agama Kit Klub** a **Unverzita Pardubice** pořádají 6. ročník **Pardubického Kit Salonu** v aule Univerzity Pardubice. Připraveno je 30 soutěžních kategorií, 3 dětské a řada speciálů: cena AČR, IDF a IAF Trophy, cena Agama, cena stránek Small scale avf, cena

Dekom system Volvo, cena Profikit. Hodnocení: líbí-ne-líbí, prodej modelů a literatury, modelářská burza, turnaj v PC hrách. Občerstvení v místě konání.

Podrobnosti na <http://www.pardubickykitsalon.com>

MK Unreal pořádá 5. března 2005 tradiční pražskou soutěž **Modelmania** v prostorách budovy **ZŠ Veronské náměstí 20**, Praha 10. Spojení: Metro A Skalka, bus 271 zastávka Lessnerova; Metro C, bus 271, zastávka Režerova. Příjem modelů od 7.30 hod. Vyhlášení 15.00 hod.

30 soutěžních kategorií pro dospělé, 6 dětských, 30 Trophy, THC Trophy pro modelářský potěr, Memorál Dr. Chocholouška o nejsilnější modelářský nápad a tradiční Bábovka žinky modelářovy. Vstupné: 30 Kč; startovné: 10 Kč za kategorii.

Kontakt rezervace prodejních míst: p. Rešl tel: 603 487 035, e-mail: mkunreal@seznam.cz; www.mkunreal.cz

Dňa 5. marca sa v prešovskej mestskej hale uskutoční verejná súťaž plastických modelárov v rámci akcie **Prešov model šou**. Okrem iného uvidíte lietanie a jazdenie s RC modelmi, železnice či ukážku historických vozidiel a výzbroje. Súťaží sa v klasických kategóriách.

Viac informácií na adrese: <http://vasoh.webzdarma.cz/sutaz2005.htm>, alebo tel. číslo 0907/355 674

V sobotu 26. března 2005 se koná v prostorách **SPŠ Strojnická** (Novoborská 610/2 Praha 9) 4. ročník soutěže **Prošek Model 2005**. 19 kategorií, hodnocení porovnávacím metodou. Zajištěn doprovodný program: prodejci, burza, RC modely, občerstvení, možnost navštívit letecké muzeum ve Kbělich. Spojení: Bus 187 z metra B Palmovka, 136 a 177 z Vysočanské na zastávku Prošek nebo Nový Prošek.

Kontakt na pořadatele: Ing Jan Svoboda, Jablonecká 362, 190 00 Praha 9; tel.: 728 515 182; e-mail: ijsmodel@seznam.cz; www.kpmprošek.cz

V prostorách, které hostily Mistrovství republiky žáků 2004, proběhne 2. 4. 2005 další ročník **Zdické padesátky**. Mimo klasických kategorií junioři/senioři, letadla 1:72, 1:48 a technika 1:72, 1:35, jsou vyhlášeny nové soutěžní kategorie bez věkového rozlišení: letadla 1:32, bojová tech-

nika 1:87 (H0) a **Double 72** - klubová soutěž o modelářevšemela. Podmínkou účasti je postavit v měřítku 1:72 model **F-86 Sabre** (Academy kat.č. 1629) a **Churchill Mk.III** (Italeri kat.č. 7019) Kamufláž je libovolná, model může být na podložce, nesmí na něm být použity komerčně vyráběné doplňky. Body za oba modely se sečtou a celkový počet určí pořadí.

Kontakt na pořadatele: Ladislav Houba; 776 193 331, e-mail: houbal@c-box.cz

KPM Old Eagles Čáslav a **DDM** pořádají 23. dubna 2005 v Domě dětí a mládeže v Jeníkovské ulici v Čáslavi soutěžní výstavu plastických modelů **9. Modelsalon**. Srovnávací i bodovací soutěž, Ready to fly, postupová žákovská soutěž, Ministerský model, Vepřová hlava. Přejímka modelů: Pá, So 7.00 - 10.00, vyhlášení 17.00 h. Modelářská burza, občerstvení zajištěno.

Kontakt na pořadatele: benzcaslav@gmail.cz; ddm@caslavsko.cz; tel.: 723 693 276, 327 314 448, 327 315 562; fax: 327 311 054

Klub Plastických Modelářů Brno, Technické muzeum v Brně, DDM Junior Brno za podpory statutárního města Brna, Úřadu městské části Brno-Královo Pole a mediální partner časopis Modelář Vás srdečně zvou na **Evropské setkání modelářů**, výstavu, veřejnou soutěž a zároveň 3.ročník Mistrovství České republiky plastických modelů hodnocených systémem líbí-ne-líbí **ModellBrno 2005**. Uskuteční se 4. června v prostorách **Technického muzea** v Brně (Purkyňova 105, konečná tramvaje číslo 13 - Královo Pole/Technické muzeum). Osm kategorií pro děti a juniory, 40 seniorských + speciální ceny a ceny sponzorů. Druhý ročník speciální soutěže O nejlepšího modeláře ČR, aneb Drsnák roku v hodu postaveným modelem do dálky. Startovné 20 Kč za osobu. Vstup do Technického muzea po celý den zdarma. Doprovodný program: diskuse se zastupci Svazu modelářů ČR; španělská modelářská škola; prodejci; výrobci; burza.

Pro letošní ročník přislíbil účast opět Juan Maria Villalba Dominguez ze Španělska. V jednání je účast dalších vynikajících modelářů.

Kontakt na pořadatele: Aleš Peřík GSM-603 288 356 ales@modellbrno.cz www.modellbrno.cz

Americký mechanik - řidič 1943-45

Za spolupráci
děkujeme Milanu
Karasovi z pražské
prodejny MPM

Lodička
barva se během války
změnila z pískové na
zelenou

Psaníčko na obvaz
pískové z počátku války,
zelené z konce

**Sumka na dva
zásobníky
do pistole**

Bunda vzor 1941

**Pouzdro
na pistoli**

Opasek vzor 1936

Polní láhev
také barva obalu se
během války změnila

Pistole Colt 1911 A1
ráže .45ACP

Útočný nůž M3
v plastovém
pouzdrě M8A1
(toto pouzdro
vyrobili slepci
v San Francisku)

Pletená čepice s kšilem
„podhelmovka“

Pracovní keprová kombinéza HBT
používali ji mechanici letectva i pozemní
armády, s oblibou ji nosil generál Patton

Dalekohled M3
v koženém pouzdrě M17

Pracovní rukavice

Tuhá dávka typu K

Bateriová svítilna
plechová TL122A,
plastová TL122C

Polní brašna vzor 1936

Kořist: SA dýka a bajonet
pro pušku Mauser 98k

Američtí vojáci prosluli jako
sběratelé „válečné kořisti“

Foto M. Salajka

3DETAIL

Firma doplnila své sady **vlnitého plechu** v měřítku 1:35 a 1:48 také plechem v měřítku 1:72. V sadě je deset kusů standardního rozměru, ze kterých můžeme vybudovat

třeba výztuhy zákopů, letištní přístřešky nebo kryty civilního obyvatelstva.

AML

Předchází tři verze **Fiatu G.50** byly na kolech, jako čtvrtá

přichází na trh velmi zajímavá verze na lyžovém podvozku. V krabici s označením **72027** nalezneme stejné výlisky, se kterými nás už dříve seznámil Libor Jekl v Modeláři č. 1, stavebnice navíc obsahuje odlévané lyže, zálepky podvozkových šachet a další obtiskové verze. Tohle si finolové určitě nenechají ujít.

ARMOURFAST

Firma, kterou jsme již představili, pokračuje ve výrobě jednoduchých stavebnic bojových vozidel určených především pro vyznavače bojových her. Novinkami kolekce v měřítku 1:72 jsou americké stíhače tanků **M10 (99004)** a **Achilles (99008)**, jakož i německý **Jagdpanther (99002)**.

Krabíčky „Američanů“ s docela povedenými kresbami na obalu, obsahující podobné výlisky, lišící se štítem kanónu, hlavní a tvarem protizávaží, v obou případech nabízejí 14 dílů ze zeleného plastiku. To, že pojezdy jsou zhotovené vcelku i s napnutými pásy (zevnitř kola vyhlížejí značně ne-modelově), asi modeláře nenadchne, nicméně „wargame-risty“ uspokojí. Stavba celého modelu tak trvá pár minut, obtisky nejsou přiloženy. Podobně je tomu i se stavebnicí **Jagdpantheru**, obsahující 13 dílů, s podrobnostmi pro mo-

deláře přece jen trochu hrubými. Podle údajů na obalu mají krabíčky obsahovat vždy dvě stavebnice, v dodaných vzorcích však byly po jednom. Nevím, zda je to přičiněním výrobce, nebo dovozce. Každopádně, pokud „do toho půjdete“, podívejte se už v prodejně, zda je stavebnice kompletní.

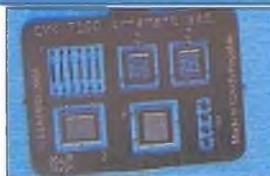
CMK

Firma vydala v řadě svých figurek **tankisty Bundeswehru** v zimních uniformách v měřítku 1:35 (**F35135**). V blistru

nalezneme dvě kompletní figury a jednoho „půlčeka“. Pózy vypadají poněkud „tuhé“, jednu hlavu zase prošla neodborným zásahem porodníka, který ji v horní části pravděpodobně skřípnul porodními kleštěmi. Takhle árijci nevypadají...

V sadě s označením **7100** je balena **zbraňová sada pro OV-10D Bronco** v měřítku 1:72. Obsahuje několik málo dílů a drobný fotolept.

EDUARD

To to ale trvalo. Do redakce jsme konečně dostali velkou a těžkou krabici s rámečky **Schwimmwagenu** v měřítku 1:16 (**6106**). Můžeme si tedy konečně postavit bratříčka

Kübelwagenu firmy Tamiya. Díly jsou zhotoveny velmi čistě a bez otfepů. O kvalitě stavebnice v podstatě rozhoduje lícování největších dvou dílů. Takže: obě části korby lícují dobře, je třeba ubrat trochu materiálu ze zubu v místě kraje blatníků v zadní části. Trochu bude

potřebovat zvýraznit ryhu motorového krytu. Ostatní díly jsou velmi dobré, jejich lícování také. Ve stavebnici jsou duše pneumatik (!) i správně zhotovené pneumatiky s rýhou po obvodu pláště; disky kol mají výborně zpracované detaily. Samozřejmě je velký arch fotoleptů a maska. Vybrat můžete ze dvou kamuflážních zbarvení; třibarevné schéma nese vozidlo z Pz. Regiment 3. 2. tank. divize (Wien; jako označení nese erb s orlem) a celé žluté osobní vozidlo Erwina Jäneckeho, velitele 17. armády na kubáňském předmostí. V brzké době se dočkáte recenze a poznatků ze stavby. Doufám, že Hetzer, který má být k dispozici na začátku léta, dopadne minimálně stejně dobře. Na jaře se Eduard chystá měnit svou obchodní politiku, takže místo zavedeného schématu „první měsíc model, druhý měsíc ProfiPack“ se chystá zavést taktiku „jeden střední (rozumějte středně vybavený) model za střední cenu ve větším, ale omezeném množství; na obtiskové speciály dojde později“, takže si užijeme. Tento měsíc v řadě limitovaných modelů Eduard přišel s **Nieuporty 17** v ruských službách (**Nieuport 17 in Russian service 1:48**).

Pokud máte zájem o jakýkoli výrobek uvedený v rubrice Pod pokličkou, kontaktujte nás.

Artur M.C.

P. O. Box 79, 274 01 Slaný

tel.: 312 523 556

www.artur-m-c.cz

e-mail: info@artur-m-c.cz

Pravděpodobně jej naleznete mezi dalšími 17 034 položkami naší nabídky.

1106). Ačkoli jsou všechny stroje nekamuflované stříbrné (dvě ruská označení, dvě bolševická), líbit se budou všechny čtyři. Na třech letadlech jsou „baby“ (dvě nahotiny a jedna ikona); poslední stroj nese netopýra s lebkou a zkříženými hnaty na prsou a vtulí v drápcích. Zajímalo by mě, jestli to nějak vyjadřovalo preference pilotů... Velmi rychle po vydání sad na vynikající He 111H-6 firmy

Hasegawa v měřítku 1:72 se objevuje i Big Ed (BIG7211). Eduard shrnul na hromadu sady 72436 vnější detaily, 72437 pumovnice, barevnou 73247 s detaily vnitřních prostorů (za zmínku stojí zvláště pásy a palubní deska) a šablony CX003 už vyřezávané ze žluté pásky Tamiya... totiž Kabuki.

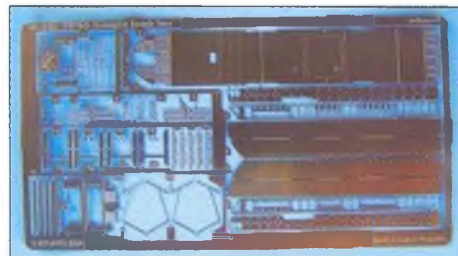
Na rozdíl od He 111 je TBM-3 Avenger firmy Tamiya na trhu už skoro desetiletí, ale stále patří mezi to nejlepší, co v měřítku 1:72 můžeme dostat. V tomto případě jsou sady rozvrženy ji-

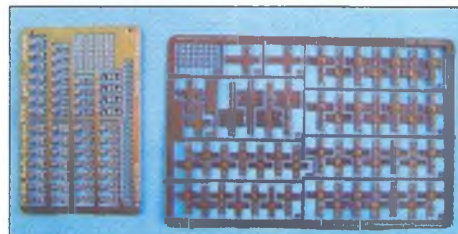
nak díky přistávacím klapkám. V sadě barevné 73252 nalezneme barevné díly interiéru pilotního prostoru a upínací pásy, z nebarvených stojí za zmínku hlavně vnitřky podvozkových šachet, jejich kryty a díly střešního; zvláště střešní složité z leptaných dílů prakticky od nuly. Klapky (72441) jsou detailně zpracovány a jak bývá poslední do-

bou zvykem, jsou na nich naznačeny nýty. Sada nepatří mezi složité, všechna žebra jsou vyleptána vcelku s plochami, takže musíme pouze ohýbat a lepit, nikoli vyřezávat a lepit. Plastové díly horní části křídla je třeba v oblasti klapky rovnoměrně ztenčit, což nepatří mezi příliš populární činnosti. Z poslední sady vytvoříme kompletní interiér pumovnice včetně dveří a jejich závěsů (72442). Z dílů

barevné sady 73009 si můžeme do zásoby postavit řadu německých radiostanic z období druhé světové války v měřítku 1:72 (devět druhů; sedm po sedmi kusech, dva

druhy po čtyřech) Použití je univerzální, radiostanice se budou hodit jak do bojové techniky, tak do letadel. Jsou tu však dva drobné zadrhly – radiostanice nejsou typově určeny a skládání hranolů s tak malou plochou stěn se může stát zábavou na dlouhé zimní večery.

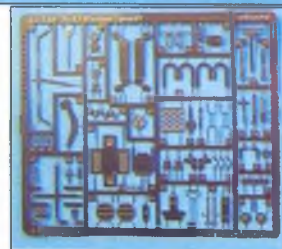
Na loňském norimberském veletrhu byla firmou Academy poprvé představena stavebnice CH-46E Sea Knight v mě-

řítku 1:48. Její vydání na trh bylo trochu zastíněno jinými typy, ale to nic nemění na faktu, že patří mezi vydařené. V barevné sadě 49281 určené k vylepšení tohoto typu nalezneme dvouvrstvou palubní desku, panely s přístroji nad hlavami pilotů a upínací pásy. Mezi nebarvenými díly jsou dvířka, různé vnitřní vyztuhy, kulometná střešní a detaily „půlpalců“. Stavebnice M-47 Patton firmy Italeri v mě-

řítku 1:35 je už poněkud „vousatá“, sice s poměrně přesnými tvary, ale s mnoha neuspokojivými detaily. Sady leptů pro takové stavebnice mají asi největší vy-
těžnost dílů, protože nahrazují nebo doplňují detaily a pomohou tak dostat průměrnou stavebnici na špičkovou úroveň. V sadě 35718 nalezneme množství detailů na „půlpalců“ (kdy už konečně někdo udělá uspokojivý odlévání půlpalců v měřítku 1:35, který bude třeba pouze nalepit na své místo? V tomto ohledu má díky nepřekonatelnému ExtraTechu naskok měřítko 1:72), mřížky nad periskopy, periskopy samotné, ochranné konstrukce světél, držáky nářadí, zámkové bedny i vnitřní detaily poklopů posádky.

JK RESIN

Stálým modelářským problémem je realistické napodobení vrstvy cementové pasty zvané zimmit na modelech bojové techniky v měřítku 1:72. Můžeme použít tmel v tenké vrstvě a zimmit vymačkávat, výsledek ale někdy působí trochu mimo měřítko. Výrobci fotoleptaných sad

vyrábějí speciální sady na jednotlivé typy vozidel, v tomto případě ale někdy působí zimmit nepřírodně pravidelně a problémy vznikají s ohýbáním a lepením plechu na oblých plochách. JK resin se pustil jinou cestou a vydal zatím čtyři sady odlévaného zimmitu. Dvě sady jsou určeny pro konkrétní typ: T 72 011 pro Panzerjäger IV L/48

firmy Hasegawa s běžným vzorkem zimmeritu a T 72 008 s tzv. vaflovým vzorkem pro StuG IIIG firmy Revell, další dvě obsahují dva obdélníkové aršíky, ze kterých musíme požadovaný tvar nařezat nebo nastříhat (T 72 010 běžný vzor, T 72 009 vaflový vzor). Odlitky jsou velmi dobře kvality a dostatečně tenké

(průhledné), jen v případě vaflového vzoru má arch tendenci lámat se v mezerách na jednotlivé čtverce. Pro měřítko 1:35 je určena sada německých ručních granátů

(35 012). Mimo klasických „štouhadel na brambory“ jsou v sadě i dvě bedýnky a dva protitankové granáty.

PLUS MODEL

Na trh se dostává na loňském norimberském veletrhu avizovaný **Lanchester Mk. II** v měřítku 1:35. Fotografie modelu na krabici rozhodně nezapře typický pro třicátá léta a možné použití v koloniálních válkách. Co stačilo proti lehkým zbraním domorodců, už nebylo dost v boji s moderně vyzbrojeným protivníkem za „regulérní“ války, takže vozidlo byla v průběhu druhé světové války přesunutá do Malajsie, kde asi skončila v rukou Japonců. Stavebnice je špičkově zpracována, na povrchu pancéřování odlitého vcelku nechybí jediný nýt a celý díl je navíc dutý. Výborně jsou vystižena i kola a dalších 74 odlévaných dílů.

Pozor na aršík leptů, při vyjmání z pytlíku mají menší díly tendenci samy vypadnout. Součástí stavebnice je i obtiskový arch.

Další novinky: 177 Horch Kfz. 15 - motorový set; 182 Okno gotické katedrály; 192 Zenijní set; 200 Sd.Kfz.21 Mercedes G4 - gun car limitovaná série 150 ks.

MINIMALI PRODUCTION

Firma v duchu svého názvu minimalizuje vlastní náklady a maximalizuje potěšení modelářů. Novinkami v nabídce jsou Stábní mapy (Staff Maps) barevně vytištěné v měřítku

1:72 (009) a 1:48 (010). „Dostalo“ mne však vybavení ložnice (Bedroom Furniture) v měřítku 1:72 (008). Chybí sice stavební návod, ale podle obrázků v letáčku výrobce se dovědeme, že 14 odlévaných dílů máme použít ke stavbě manželské postele s čelou, dvou nočních stolků s lampičkami a policové skříně s otevřenými dveřmi. Když jsem dumał, jak se stavebnici naložit, napadla mne jen dioráma s domkem pobořeným projíždějícím tankem, nebo nákladní auto s kořisti.

MPO

Olomoucká firma vydala další dvě **dížděné silnice** vhodné do diorám nebo jako samostatné atraktivní podložky pro modely bojové techniky. **Městské díždění (72001)** má rozměry 315x111 mm a je pro jednu diorámu

příliš dlouhé, doporučuji podložku rozřezat na několik částí. Druhá podložka, **Městské díždění „V“ (72002)** má rozměry 319x129 mm. Kvalita odlití je výborná, díky dostatečné tloušťce odlitku nehrozí rozlomení. Neznám přesné rozměry dlažebních kostek, ale podle mě by velikost kostek na podložce odpovídala spíš měřítku 1:48, takže k novinkám firmy Tamiya by se hodily skvěle.

REVELL

Nepočtenou kolekci dopravních letadel v měřítku 1:144 obohatila firma o stavebnici „biz jetu“ **Challenger CL 604 (04207)**, jehož předlohu navrhl Bill Lear v druhé polovině

70. let. Ke stavbě máme ve dvou rámečkách 49 dílů z bílého plastiku a tři číre. Spáry a krytky jsou vyznačeny rytím do hloubky, ale vzhledem k subtilnosti modelu vypadají poněkud hrubě (zejména oválné krytky na křídle). Horší je, že okna v trupu máme po jednom „zasklit“ obtiskem, což považuji za nepříliš šťastné a nejspíš bych dal přednost Clear-fixu. Obtiskový arch a podrobná schémata v návodu nám nabízejí možnost dokončit letadlo buď jako pestrobarevný americký stroj poznávací značky N343K, což je letadlo výrobního čísla 5476 patřící společnosti Eastman Kodak, nebo jako nenápadný rakouský stroj společnosti Cirrus Aviation (výrobní číslo 5585), letající v bílé s tenkými sedými proužky na trupu a s logem na SOP. Třetí možností je letadlo švýcarské záchranné organizace Rega (proto nese červené kříže na bocích trupu a obou stranách křídla), respektive kteréhokoliv letadla z flotily této organizace (HB-JRA, JRB, nebo JRC). Pro „civilkáře“ je stavebnice nesporně zajímavá už proto, že mohou koumat, jak z ní postaví český vládní speciál CL-601 poznávací značky OK-BYA.

Ve stejné námetové i velikostní kategorii zastupuje trochu jiný druh civilního letectví stavebnice **Airbusu A319 (04215)**. Díle mého soudu povedená, nabízí 62 do hloubky rytých dílů z bílého plastiku, číre zasklení pilotní kabiny a pozici světla. Prototyp předlohy stavebnice vzletl v roce 1995. Pohonnými jednotkami jsou dva proudové motory

buď typu CFM 56 (469 letadel) nebo International Aero Engines V2500 (226 strojů) o redukováném tahu. Obě možnosti nabízejí

pochopitelně i díly stavebnice. Největšími uživateli A319 jsou společnosti Northwest Airlines (72), US Airways (66), United Airlines (55), Air Canada (48) a Air France (40). Výrobce stavebnice si však pro obtiskové verze vybral British Airways a Germanwings. Díky kolekcím písmen si můžeme postavit mnohá letadla z obou flotil. U německé společnosti jsou to stroje s motory CFM a poznávacími značkami D-AKNF, G, H, I, J a D-AKNK. Nabízené písmeno L nepoužijeme, neboť stroj D-AKNL neexistuje. Letadla britského dopravce s motory IAE létají s poznávacími značkami G-EU** (základ obtisků stavebnice) s dodatky celé řady od OB až po PZ. Pro nedostatek písmen si nemůžeme postavit jen G-EUPP. Obtisky si zaslouží pochvalu, neboť obsahují jak spoustu popisů a výstražných nápisů, tak chodníky na křídlo, rámování oken cestujících i pilotní kabiny, ba dokonce i barevné plochy pylonů motorů a okolí VOP. Vzhledem k tomu, že letadla A319 byla objednána i pro ČSA, zanedlouho ocení stavebnice „vlastenci“. Vrtulník AH-64D/WAH-64D Longbow Apache (04420)

v měřítku 1:48 je novinkou asi tak z 25 %. Obsahuje totiž výlisky stavebnice Monogram (134 dílů), vydané před devíti lety rovněž firmou Revell, nově doplněné rámečkem s 57 součástkami postihujícími přeměnu „Áčka“ v modernější „Děčko“. Největších změn doznaly nástavby na bocích přední části vrtulníku, nejspíš ukrývající nové bloky elektroniky, a hřbet trupu. Přidána je i „bobule“ radaru nad nosným rotorem. Jiné jsou také palubní desky, pohříchu díky velkým propadlinám plastiku bez úprav nepoužitelné. Podobně nepodařené jsou i některé menší součástky, převážně různé senzory, čidla, sekačky drátů a pitotky. Ze stavebnice můžeme „spáchat“ americký AH-64D ze stavu 101. výsadkové divize, který je domovem ve Fort Campbell v Kentucky, ale v roce 2003 operoval na základně Afar v Iráku. Druhou možností je britský Westland WAH-64D z Dishforthu, třetí nizozemský stroj, v roce 2001 létající bez radaru nad rotorem s „low vis“ znaky. Odlišnosti „národních“ verzí a použití různých součástek je v návodu dobře popsáno, a tak se stavby nemusíme bát. Další variaci, tentokrát na mnohem novější stavebnici, je TPz 1 Fuchs Eloka „Hummel“ ABC (1:72: 03139). Tato stavebnice obsahuje dvě modifikace základního TPz 1 Fuchs A4 – Hummel (Čmelák: vozidlo pro elektronický boj), nebo ABC (nukleární/biologické/chemické vozidlo). V rámečcích jsou zachovány i starší díly, takže si můžeme

postavit všechny čtyři verze. Poslední výtvořky Revell na poli vojenské techniky v měřítku 1:72 jsou na světové špičce a ani Fuchs není výjimkou. Stavebnice je charakterizována jemnými detaily a výborně zhotovenými díly bez propadlin a ořepů. Na výběr máme ze dvou kamufláží a tří označení (Münster, KFOR a ISAF). Ačkoli průzkumné vozidlo Fennek, vyvíjené v německo-ni-

zozemské kooperaci, procházelo armádními testy v roce 2000 a do vyzbroje obou armád začalo být zařazováno v polovině roku 2003, jeho model v měřítku 1:72 už je na trhu (03136). Stavebnice kvalitou i zpracováním dílů připomíná předchozí typ. Vybrat můžeme ze tří kamufláží obou zemí. Druhoválečné „roury“ v sortimentu firmy nově zastupuje v měřítku 1:32 stavebnice He 162A-2 (04723). Ve čtyřech rámečcích ze světle šedého plastiku je 88 stavebních dílů opatřených rytím do hloubky, čiré jsou čtyři. I když jsou

díly zhotovené pěkně, musíme odstranit přinejmenším propadliny na bocích trupu v oblasti kabiny, kde povrch „vcucly“ zevnitř vyznačené výtuhou trupu. Celkově mám pocit, že by to byla pěkná „dvaasedmdesátina“, ale na velké měřítko se mi zdají některé podrobnosti trochu ošizené – motor a podvozkové šachty, zhotovené vcelku skoro se všemi „šlaufky“. Ani pásy jako součást sedadla nejsou právě „in“. Inu výrobci doplňků se asi vyřadí. Obtisky umožňují postavit He 162A-2 se kterým létal v květnu 1945 Emil Domuth u jednotky 3./JG 1 Oesau, stroj 2. letky stejné jednotky a do třetice Salamander G. Stimera (opět 3./JG 1). Protože „hákoše“ nemusím (mimořádně, na aršiku obtisků tradičně nejsou), určitě bych stavěl některý z kořistních strojů. Neocenitelnou zásobou podkladů nejen pro zbarvení, ale především pro stavbu, je vynikající publikace vydavatelství MBI, dostupná v zásilkové službě společnosti Aeromedia.

Na začátečníky a hračky pamatuje německý výrobce řadou stavebnic Easy kit. Novinkami jsou barvené rychlo-

stavebnice závodních aut v měřítku 1:32. V současné době jsou na trhu Subaru Impreza WRC 2004 (07123), Peugeot 307

WRC 2004 (07121), Citroen Xsara WRC 2004 (07125). Kdo byl obzvlášť hodný, může se za předchozí německou soutěžní sezónou ohlednout nad sadou DTM 2003 Racing Set. Sada (05756), dodávaná v krabici s odklápěcím víkem sloužícím jako podložka diorámy, obsahuje Mercedes-Benz CLK, Abt-Audi TT-R a Opel Astra V8 Coupé (prodávané také samostatně), kreslený plakát, mapy významných závodních tratí a jako bonus ještě CD s demo verzí počíta-

čové hry. Všechny stavebnice nabízejí díly z barevného plastiku, některé ještě přestříkané stříbrnou (světlomety, zpětná zrcátka, rámy) nebo bílou (disky kol) s nanesenými nápisy a znaky, „gumové“ pneumatiky, kovové hřídele a barevně vytištěné návody, podle kterých auta za pár minut postaví snad každý.

SPECIAL HOBBY

Už před časem firma Special Hobby vydala stavebnici letadla Spad VII v měřítku 1:48 (48031) a nyní přidala ob-

tiskovou verzi s variantami pro československé, ruské a belgické letectvo. Forma, ze které je typ lisován, se nezměnila. Spad byl zřejmě trefou do

černého, protože výlisky už vykazují jisté známky opotřebení formy, zvláště výfuky budeme muset zbavovat přebytkového plastiku. V krabici nalezneme dvě československé kamufláže, jednu belgickou a stroj A. Kozakova s lebkou a zkříženými hnáty na směrovce. Jako podklady pro stavbu nám může posloužit vynikající publikace nakladatelství 4+.

Mnohem sympatičtější vypadají výlisky druhé novinky s označením SH 72077. Focke-Wulf Fw 58C Weihe

v měřítku 1:72 prodávala před léty firma Karo-As, stavebnice byla lisována u nás. Novinka firmy Special Hobby má velmi pěkně ztvárněný plátěný potah a jeho provedení, jemné rytí do hloubky. Číre díly jsou rovněž z plastiku, nikoliv z tepelně tvářeného acetátu. Zároveň podle dílů můžeme poznat, že se určitě chystá i verze B s prosklenou přídílí. Jako u Spadu VII, i tentokrát v krabici nalezneme také odlévané díly a malý aršík leptů. V kamuflážích máme na výběr stroj z letecké školy v Tulln Langenlebarn (DK+FF), nebo zajímavější BB+SB letecké školy v Pardubicích.

TRUMPETER

Stavebnice amerického vylodovacího plavidla LCM 3 (00102), neboli Landing Craft Mechanized, nabízel Trum-

peter ve velikosti 1:35 i 1:72, a tak se objevilo rovněž v měřítku 1:144. „Prtousek“ (trup dlouhý 100 mm), jehož předloha byla za války postavena v počtu 8500 kusů a sloužila zejména k přepravě tanků v Pacifiku, v Normandii a při překročení Rýna, nezapře, že se výrobce inspiroval většími sourozenci – na palubě nechýbí výstupky na protiskluzovém plechu, šrouby a nýty, na bocích sváry plechů. Pravda, v tomto měřítku trochu předimenzované, ale výrobce si musel vybrat, zda nám nabídne výlisky holé, tedy odpovídající modelové velikosti, nebo s detaily povrchu oživujícími. Za sebe jsem vděčný za druhou možnost, protože doplňovat zmíněné podrobnosti „v měřítku“ je nad mě síly. Základem stavebnice (na 50 dílů) je výlisek trupu s bočnicemi. Do něj vsadíme „vnitřní trup“, který schová nápis na podlaze, a postupně dolepíme bočnice, okraj paluby a drobné díly. Z vlastních zdrojů přidáme lanko (nit), jehož umístění však není z návodu zcela jasné. Kdo má dobrou lupu a chce se pustit do diorámy, může si přikoupit vojáky (Dragon) a například tank Sherman (pohříchu dostupný především jako hotový kovový model). Určitě by se hodila sada plechových doplňků. Jediné schéma zbarvení nalezneme – v barvě – na boku krabičky. To však, ani kresba na obalu, neřeší jakou zvolit barvu a jak použít všechny obtisky z nevelkého aršíku.

Trumpeter jako první vydal plastové figurky amerických marínáků v měřítku 1:35 (00407) s výstavou odpovídající konfliktu

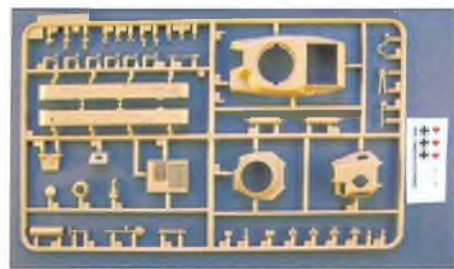

v Afghánistánu a Iráku. Bohužel, rychlost se podepsala na provedení figurek, takže bych je označil spíše za podprůměrné. Draperie šatů je místy nelogická, některé detaily nevýrazné, jiné naopak přehnané. Dva obličejové jsou dobré, dva slabší. Určitě se budou hodit zbraně a torza těl, ostatní části doporučuji použít z jiných sad.

Dlouhou dobu byla na trhu spíše průměrná stavebnice francouzského tanku Hotchkiss 39 z produkce firmy Hel-

ler v měřítku 1:35. Heller ale ideu nedotáhnul, protože zcela opomněl německé nástavby na podvozku tohoto tanku, používané za bojů

v Normandii. Ty se daly sehnat jenom jako hodně drahé konverzní odlévané sady, nebo jako stavebnice firmy Gunze Sangyo (podvazek firmy Heller, nástavba z fotoleptů a ostatní díly odlévané z bílého kovu, to vše za velmi vysokou cenu). Trumpeter toto opomenutí napravlují a mimo francouzského tanku vydává samostatně i německé otevřené nástavby nebo Hotchkiss s raketami (stejná konfigurace jako tzv. Stuka zu Fuss). Některé detaily se mohou zdát trochu zjednodušené, ale cena stavebnice odpovídá dražším stavebnicím v měřítku 1:72! Pásky jsou gumové. Tmel budete potřebovat v oblasti čelního pancíře a u v případě věžové varianty na spoji obou dílů věže. Mezi díly je i schématický interiéř. Stavebnice s věží a raketami má označení 00352, německý 39(H) 10,5 cm LeFH18 (Sf) zase 00353. Firmy Trumpeter a Bronco models se trefily ve stejnou dobu do stejného typu, stavebnice nejsou přebalem stejných výlisků.

LUBOŠ ZACH

Na soutěžích se poslední dobou objevuje krabička, ve které je guma kruhového průřezu k výrobě hadic a kabelů pro všechna měřítka. K dispozici do- stáváme gumu o průměru 0,8 mm (13 m; bílá) a 0,6 mm (20 m bílá a 8 m šedá). Toto množství by mělo stačit na doživotí. Guma je nepostradatelná pro měřítka 1:48 a větší, nebo do diorám v menších měřítkách (plnicí hadice).

REZAVÁ VRTULE

Není to modelařina, ale blíž to se s ní souvisí. Na modelářských soutěžích můžeme zakoupit trička, mikiny a polo-košile s karikaturami slavných letadel, emblémy leteckých jednotek a osobními symboly známých leteckých es. Po- tisk je prováděn sitotiskovou metodou, takže je barevně stálý i po vyprání.

P-51D MUSTANG

Sergej Pinčík

Bora-Press, Novosibirsk, Rusko, formát A5, 20 stran

Nevelký sešit, nikoliv nepodobný prastarým „Profajlům“ či polské řadě TBU, nabízí základní údaje o nejznámějším americkém stíhacím letadle druhé světové války. Text v ruštině nám moc nového nenabídne, ale výkresy v měřítku 1:72 na kvalitním papíru nejsou špatné. Publikace dále přináší 20 kvalitních barevných bokorysů převážně amerických strojů a černobílé i jejich půdorysy. Zatím byly vydané monografie Bf 109G, Bf 109E, Fw 190A, Ju 87 a He 162, ve stejné edici **Avia Archiv** se mají objevit další „profilnuté“ typy – od Bf 109K přes P-40 a Spitfire I. - V., až po MiG-3. Publikace lze vzhledem k malému nákladu asi získat jen výměnou s ruskými modelaři.

SAMI 12

Větší recenze: FJ-1 Fury (Czech Model, 1:48), OV-1 Mohawk (Roden, 1:48), SBD-1 Dauntless (Hasegawa, 1:48) + fotografie předlohy, He 162A-2 (Revell, 1:32) a Tupolev Tu-95MS (Trumpeter, 1:72). Monografie s výkresy a barevnými bokorysy – Bristol Blenheim. Anglicky. Časopis dodává Jakab Hobby Service

SAMI 1

Speciál k 10. výročí vydávání, 100 stran. Stavba krok za krokem: P-40B Warhawk (Trumpeter, 1:32) a Macchi C.200 (CraftWork, 1:32) včetně 6 kamufláží. Gloster E.28/39 Pioneer (Special Hobby, 1:48) a Fokker D.VII (Roden, 1:48). Osm stran barevných bokorysů různých letadel od J. Caruany. Z historie: australské Vampiry s černou labutí (25. peruť RAAF) ve fotografiích. Anglicky. Časopis dodává Jakab Hobby Service

AIR MAGAZINE 23

Z historie: Hs 123A v Číně (fotografie + kamufláž), argentinská letadla řady Ae.M.O. (1934-48), 8 bokorysů: He 115 ve Švédsku: fotografie a 4 strany kamufláží. Akrobatické Avie 122 až 422 (dobové fotografie, 4 stránky barevných kreseb). Polští letci ve Francii (1940). Francouzsky.

Časopis dodává Pavel Šipka

WING MASTERS 43

Stavba krok za krokem: Hurricane Mk. II (Hasegawa, 1:48) a F-84F Thunderstreak (PJ Production, 1:72) včetně barevných bokorysů a fotografií ze suezské kampaně. AH-1H Super Cobra (MRC, 1:35) s fotografiemi předlohy, AEG G.IV (Hi-Tech, 1:48), Grumman Goose (Signifer, 1:48), Sopwith Camel F.1 (Eduard, 1:48), P-47D Thunderbolt (Tamiya, 1:72), AV-8B Harrier II (Hasegawa, 1:72). Historie + kamufláže: americké vrtulníky ve Vietnamu. Francouzsky. Časopis dodává Jakab Hobby Service

STEEL MASTERS 65

Recenze krok za krokem: M13/75 (Italeri/Model Victoria + doplňky, 1:35); SU-152 – přestavba IS-3 (Tamiya, 1:35); SdKfz.123 Luchs (Tasca, 1:35); Bison I (Alan, 1:35); Čínský express – Type 89 na Type 82 Hanyang (Trumpeter, 1:35); PzKpfw II Ausf.L Luchs (Tasca/Bago, 1:35); Jagdpanzer IV L 70 (Gunze Sangyo, 1:35) včetně fotografií předlohy. Historie: 4. německá pancéřová divize 1943-45 ve fotografiích na bokorysech; barevné kresby francouzských uniform 1944. Francouzsky. Časopis dodává Jakab Hobby Service

TIGRES VOLANTS (LĚTAJÍCÍ TYGRÍ)

José Fernandez a Patrick Laureau, formát A4, 100 stran, francouzsky

Třetí publikace sešitové řady **Ciel de Guerre** (válka pod oblaky) přibližuje textem, fotografiemi, tabulkami a především 20 stránkami barevných kreseb letadel působení amerických dobrovolníků v Číně za druhé světové války. Text bude nepochybně zajímavý pro znalce francouzštiny (anglofilové podobně naleznou například v jedné z publikací **Wings of Fame**), nicméně obrazový doprovod potěší každého zájemce o dění v této oblasti. Kromě schémat zbarvení amerických letadel P-40 se zabývá i tlamami (mnohdy nakreslených i v půdorysu) doložených fotografiemi zaujmou také „kamufláže“ letadel jejich japonských protivníků. Publikaci dovoží Pavel Šipka

MITSUBISHI KI-46 DINAH

Martin Ferkl
Revi, formát A4, 68 stran, 30 barevných bokorysů, 14 stran výkresů

Monografická publikace popisuje vznik, vývoj a bojové užití japonského dvoumotorového průzkumného letadla. Navzdory odbornosti čtivý text shrnuje známější, i pro mnohé čtenáře neznámá fakta o pilotech letadel, o bojovém nasazení Ki-46 v Barmě, Indonésii, na Filipínách, Okinavě, při obraně Japonska, a přibližuje osud kořistných strojů. Barevné fotografie posledního z nich, uchovávané v Costfordu, jistě potěší stavitele modelů, stejně jako závěrečný souhrn stavebnic a doplňků. Nepřehlédnutelnou drobností je, že autor, který se problematice letadel s „koblihami“ dlouhodobě věnuje, si své znalosti japonštiny a realii nenechal pro sebe, ale do tabulek shrnul a překlady či ekvivalenty doplnil názvy japonských leteckých jednotek a hodností. Kdyby pro nic jiného, tak řezby a uspořádání vnitřního vybavení letadel, si ojedinělá publikace naši pozornost zaslouží.

Sešit je v nabídce záslužkové služby společnosti Aeromedia Foto: mas

ŽIŽKOVSKÁ PAVLAČ

Na trh přicházejí takřka současně stavebnice Regianne 2000 firm Legato (koncem ledna) a MPM production (začátkem března) v měřítku 1:72. Na českém písečku se to rozhodně nestalo poprvé, takže můžeme oprášit vzorce pro výpočet pravděpodobnosti, že se dvě firmy z jedné malé země setkají ve stejnou dobu do stejného typu. To jsou mi náhody... O stavebnici Legato se ví, že bude obsahovat odlitky i lepty, u MPM předpokládám totéž. Na tento typ se chystala i severomoravská Pavla, ale včas z projektu vycovala.

Tamiya zahájila svou produkci čtvrtkové bojovky ve velkém stylu, k minule ohlášeným typům M4 Sherman, Jagdpanzer Hetzer a Schwimmwagen můžeme připočítat další verzi tanku Sherman, stíhač tanků M10 a StuG IIIb.

Víte jaká je nejprodávanejší stavebnice firmy Tamiya všech dob? Pytle s pískem v měřítku 1:35. To by bylo, aby se ten úspěch nezopakoval v měřítku 1:48. Očekáváme proto pytle a mimo nich i zátarasy, „ježky“, sudy a kanistry, vše 1:48.

Kdo jste váhali nad objednávkou Avie B-534 za 534 Kč v měřítku 1:48 firmy Eduard, už buďte v klidu. Všechny 533 Avii za limitovanou cenu je prodáno! Poslední kus s číslem 534 bude vydražen na akci E-day (nebo jak se bude jmenovat).

V katalogu Academy byl po dlouhá léta na černobílém obalisku M-551 Sheridan v měřítku 1:35. Letos už je obrázek barevný, tak se snad dočkáme.

Těsně před uzávěrkou dorazily do obchodů stavebnice firmy Revell. Za největší pecky můžeme považovat Famo a MiG-21F-13. Oba dva modely patří provedením mezi světovou špičku. MiG je asi tvarově nejpešnější „jedenadvácá“ všech dob a měřítek.

Jezevčík

Omluva

Omlouvám se pánům Milanovi a Pavlovi Šenkovým, jejichž fotografie jsem v Modeláři 1/2005 trestuhodně zamenil. Pánové nejsou jednovaječná dvojčata, u článku byla fotografie Pavla Šenka, ačkoli model stávil Milan (foto).

L+K 1/2005

Z obsahu vybíráme: Airbus A380 před startem Zlaté Coby, aneb nasazení AH-1W v OIF. Konec legendy - B-52B ve službách NASA. Letadla 14-18: Nieuport 29 Reportáž ze cvičení NATO Air Meet 2004. Letadla 39-45: Consolidated-Vultee XP-81

Gloster Meteor F Mk.8 ve kbelském muzeu Suchoy Su-7 v čs. vojenském letectvu (1. díl) Letecké muzeum v Rimini Monografie: Lockheed Vega

★ Dukla 2004 ★

MILAN VINŠ

Již tradičně se v reálném prostředí Dukelského průsmyku, na výšine Obsar u obce Nižný Komárnik, uskutečnila 9. října 2004 bojová ukázka – rekonstrukce bojů Karpat-skodukelské operace. Letos v rámci 60. výročí této významné události dějin ČR a SR pořádající Klub přátelů vojenské historie Slovenska akci rozšířil o bojovou ukázkou konanou o den dříve v Udolí smrti u obce Kapišová. Obou akcí se zúčastnilo přes 200 členů klubů vojenské historie. K vidění byla i vojenská technika – dva dobové motocykly, dva transportéry OT-810, velmi pěkně upravené na Sd.Kfz. 251C a D, a také replika sovětského obrněného automobilu BA-64, který na Obsaru dopltil na nepříznivé počasí a terénu. Obě bitvy se dočkaly velké přízně diváků, kterých dorazilo několik tisíc.

Foto autor

INZERCE

Čtené psané soukromé řádkové inzeráty zveřejňujeme zdarma pokud je zašlete e-mailem na adresu typitova@aeromedia.cz,

nebo písemně (stačí korespondenční lístek) s inzerčním kupónem, který je v každém čísle, na adresu Modelář, Baranova 29, 130 00 Praha 3

PRODEJ

■ **Prodám** modely Italeri 1:72, Mistel 1, He 111H, Ju 88C, Ju 86, Ju 52, Su-27. Tel.: 737 022 312

■ **Prodám** modely 1:35 Paladin, Leopard, M-60A-3, Abrams, M-113, TUA-25, Vulcan, T-55, Blazer. Tel.: 737 022 312

■ **Prodám** L+K kompletní ročníky 1966-1989, H.P.M 1993-1997, různé let. knihy, plast. modely 1:72. Seznam za ofrankovanou obálku. Tel.: 737 175 033, volat po 15 h.

■ **Prodám** nepostavený model 1:48, Ju 88 C-6 (Sh. Dragon) + obtisky Owl -Die Nachtjäger W.Nr. 002 + knihu vydavatelství A.C.T - Ju 88 + spony upínacích pásů Luftwaffe. Vše za 1500 Kč + poštovné. Tel.: 732 272 807

■ **Prodám** se slevou nepostavené a postavené kity letadel, vrtulníků a bojové techniky, dioramy, větší množství návodů na stavbu kitů. Tel.: 241 442 255, mob. 736 287 050

■ **Prodám** vázané časopisy modeláře 1969, 1973-1976, Železničář 1975, vtm 1967-1968, motor současnost 1973-1974. Tel.: 461 5145 731

■ **Prodám** plány modelů 19 historických plachetnic a 42 válečných lodí, seznam za známku. Ing. Jindřich Švec, Slunečná 4556, 760 05 Zlín 5

■ **Prodám** vázané časopisy: Modelář 1969, 1973, 1975, 1976. Železničář 1975, motoristická současnost 1973, 1974. VTM 1967, 1968, 100 ks vystřihovánek z ABC. Tel.: 732 644 111, Jaroslav Juříčka ml., 569 14 Vendolí 268

■ **Prodám** 6 ks atlasu lokomotiv od J. Beka, cena dohodou. Tel.: 732 644 111

■ **Prodám** 1:72: Me 410 (Edu. Profipack) za 700 Kč, P2V 7 Neptune (Has) za 500 Kč, Fw 190D (Has.) za 200 Kč, Dauntless (Has.) za 200 Kč, MiG-21MF (Acad.) za 400 Kč. Sety Hs 129 cockpit Aires 1:72 za 150 Kč, Fw 190 cockpit Aires 1:48 za 100 Kč, 3x set L 39 1:48 CMK za 450 Kč. Petr Bortel, F. Černého 1078/II, 337 01 Rokycany

■ **Prodám** modely sestavené 1:48, 1:35, 1:72 voj. technika, letouny, vrtulníky, časopisy, doplňky, sestavím model podle přání. Tel.: 723 233 725

■ **Predám** publikáciu Wehrmacht Auxiliary Forces - vydavateľstvo Osprey Military, HT Model Magazin čísla 1 až 16 (500 Sk, alebo 35 Sk/kus), SdkFz 250/1, 3, 7 (1:35, Bluetank + figúrky a Set zbraní, 300 Sk), Ruské protitankové samohybné delo Su-122 (1:35, Tamiya, 500 Sk), motor V-2 pre T-34, Su-85, JS-2 (1:35, Resin, Pavla Models, 150 Sk) a MiG-15 (1:72 KoPro, 50 Sk). Michal Botka, Fučíkova M/10, 987 01 Poltár, Slovenská Republika. Tel.: 0908/ 406 179

■ **Prodám** knihy našich i cizích autorů bojujících v II. sv. válce dále knihy o Bigglesovi. Galetka Tomáš, Jesenická 1197, 755 01 Vsetín. Tel.: 732 739 067

■ **Prodám** nesestavené plast. modely letadel v měřítku 1:48 - A-7 Corsair II (Esci) za 300 Kč, F-86 Can. Sabre (Monogram) po 280 Kč, a další (i publikace), FGR. Mk.2 Phantom II (Hasegawa 00 Kč), zbr. Doplnky od Hasegawy (po 270 Kč). Tel.: 721 116 044

■ **Prodám** Atlas lokomotiv od J. Beka, Lokomotivy Zlet 1900-1918, 1918-1945, 1948-1958, historické lokomotivy, lokomotivy let 1860-1900, náčrtky parních lokomotiv a tendrů celkem 6 kusů a-100 Kč. Dále asi 30 knih a jízdních řádů o železnici. Vystřihovánky z ABC 100 Kč - 600 Kč. Vázané časopisy VTM r. 1967-1968 - kus a 100 Kč, časopis Střelecký magazín 35 čísel - 250 Kč. Knihy: Modelářské motory od Jiřího Kaliny z roku 1980, Rozpoznávání letadel, sportovní motorová a bezmotorová letadla 1978 a 80 Kč, a jiné knihy s leteckou tematikou. Dále prodám 2 kusy kanystrů po německé armádě a 400 Kč. Jaroslav Juříčka ml., 569 14 Vendolí 268, Tel.: 732 644 111

■ **Prodám** Ferrari 312 B-1970, 312T-1975-1:48 Exoto-U.S.A auto Union „C“ 1936-1:18 CMC, Lotus 111-1:18 Revel, Ferrari 1:43 156-Quarto, 158-SRC, 312-1966 Mattel, 312 PB-Broumm, 312 82-Spazzaneve-Villa, 312T-Mini-champs, 312T3-Quarto, 312T4-Minichamps, T-2001 Mattel. Bugatti závodní 1:42 T-13 Brescia Brumm, T29/30 Strasboorg, ML, T-32 tank J.P.S. Tours, T35B-1928 IXO Models, T-576, LeMans 1936 IXO Models, T251-J.P.S Reims-Epokit. 1:43 Tatra 607-Falm, Škoda 1101 LeMans, Honda RA 272 Quarto, Renault 1903 Brumm, GP-General 1902 Rio, Cooper T51 Quarto, T51 Brumm 2 ks. Blue Bird 193T. Miloš Libra, Br. J. Uhra 37, 796 01 Prostějov. Tel.: 736 453 795

■ **Prodám** časopisy Modelář ročníky 1991 až 2002 za 50 % původní ceny. Časopis Pilot Magazine čísla 0 až 16 za 570 Kč. Ročník 2004 časopisů L+K, Modelář, ATM, AeroHobby, ATM Militaria, HPM, vojenské letectvo za 50% původní ceny. V. Tonder, Obránců Miru 808, 391 65 Bechyně. Tel.: 604 467 420

KOUPĚ

■ **Koupím** nepostavené kity firmy Monogram 1:48 B-29 Superfortress, He-111H, A-6 Intruder F-100D Super Sabre a Revell 1:48 Ju-88A-4. Nabídněte na tel.: 602 851 522

■ **Koupím** stavební návod na Flak Panzer IV/3,7 cm „Möbelwagen“ 1:35 CMK 35008. Vladimír Krivský, Zahradní 1388, 583 01 Choťeboř. Tel.: 569 624 224

■ **Koupím** plány na stavbu lokomotiv a jiných kolejových vozidel v jakémkoliv měřítku. Dále veškerou literaturu o kóle železnic a parních strojů. Tel.: 605 269 893

■ **Koupím** nesestavené modely v měřítku 1:72 od firmy MPM: Heinkel He 100, Seversky P-35A, Grumman F3F-1, dále od firmy Směr: Caudron Renault CR.714, tel.: 728 895 870

■ **Koupím** literaturu, fotografie a další materiály týkající se letounu Hawker Typhoon. Případně výměnám za literaturu nebo kity letadel ze svých modelářských NZ, email: vrajm@centrum.cz

■ **Koupím** Dragon 3023 D British SBS w/Kayak kompletní, nesestavené. Kontakt: marcel.stratilek@seznam.cz, mobil: 737 324 952, tel.: 491 481 317

■ **Koupím** modelář 1-5/2004 a ATM 2003 kompletní ročník. Petr Skoupý, tel.: 541 232 680 po 15 h.

■ Zhaňam trup na Fw-190A v 1:48, môže byť aj poškodená stavebnica. Jedná sa mi hlavne o prednú časť trupu. V mojej stavebnici nie je doliaty motorový kryt. Bez toho nemôžem postaviť model od Monogramu! Zoltán Bercz, Trávník 363, 946 18 Slovensko, tel.: +421 902 359 077

RŮZNÉ

■ Nabízím výměnu plánů válečných Codi XX-XXI stol. SSSR/RF Kuznetsov, Kizov, Andropov, Sverlov, SenjVin, Lovčenko sleva Gropnij, Okrilennij, Nikolajev, Tajfun, Kursk, knížky, časopisy námořní tematikou. Belarus, 2/2030 Mogilev, Box 27 Zverev W.W.

■ Kdo půjčí nebo přenechá výkres letadla Focke-Wulf 190A-8 1:48. Tel.: +420 728 833 567, email: Sindelar-Vlastimil @seznam.cz

NOVINKA mgf

Profesionální, nehučné kompresory MGF nově na českém trhu.

Hledejte u svých prodejců

Kompresory speciálně pro modeláře a tiché proozy. Absolutně tichý chod (40 dB) Záruční i pozáruční servis Ceny od 5 130 Kč bez DPH

Obchodní střediska:

Betafini s.r.o. - autorizovaný prodejce profesionální stříkací techniky včetně airbrush a vzducho-technického zařízení

Centrála
Prodej a servis:
Betafini s.r.o.
Vranovská 63
Brno - Husovice
tel./fax.: 541 214 085
www.betafini.cz
e-mail: betafini@seznam.cz

Marek Rotschein - internetový obchod
tel.: 543 121 219
GSM: 602 792 058
e-mail: obchod@rotschein.cz
e-shop: <http://airbrush.prodejce.cz>

Kupón pro bezplatnou inzerci

MODELÁŘ

MODELÁŘ 3 VYCHÁZÍ 4. BŘEZNA

ZVENO ICM 1:72

Mám k dispozici velké množství fotografií TB-3 a Zvena, ale nepodařilo se mi najít snímek, podle kterého výrobce stavebnice navrhl kamufláž. U většiny Zven také nebyla v přední části trupu trojúhelníková okna. Jelikož jsem neměl snímek „červené pětky“ a nenašel jsem odvahu okna zakrýt, nechal jsem je tak, jak jsou...

ZDENĚK KRČMÁŘ

DORNIER DO 335A-12 Tamiya 1:48

V roce 2004 jsem se poprvé začal účastnit modelářských soutěží se svými modely. Po prvních akcích jsem se také více začal zajímat o pravidla a přemýšlet o kategoriích, kam své modely přihlásím. Jsem schopný slepit maximálně jeden „pouštěcí“ model za rok, stačí však, ve chvílích odpočinku, zmastit pár „vitriňáků“ bez větších úprav. Proto jsem se začal zajímat o kategorii Standard kit - tzv. krabičku... JOSEF CHOREN

M41 Skybow 1:35

Stejně jako v písničce Bruce Springsteena byl i tank M41 „Born in the USA“ (Zrozen v USA). Tento zajímavý a nepříliš známý tank se sporadicky účastnil konfliktů ve velmi vzdálených zemích jako Libanon nebo Vietnam. Předlohou modelu mi bylo vozidlo zvláštní nejen zbarvením, ale i životopisem...

MIGUEL „MIG“ JIMENEZ

NORTH AMERICAN F-107 Trumpeter 1:72

Podle výkresu v časopise Aerophile č. 5 (mimořadně jediného, který jsem měl k dispozici) jsem porovnal díly a musím konstatovat, že se výrobce více měně trefil. Svislá ocasní plocha, trup a VOP sedí, horní a spodní část křídla mají správný úhel. Mám však menší výhrady ke koncovým obloukům a umístění pozičního světla...

RADEK TYPLT

A-7E CORSAIR Hasegawa 1:48

Všechny díly jsou s ostrými detaily a jen tu a tam s malými otrepy. Propadliny byly jen na bočních krytech elektroniky, které lze nechat otevřené, a na spodním brzdícím štítu. Tyto díly jsem zalepil v zavřené poloze a lehce přebrousil, aby propadliny nebyly moc velké. Na hotovém modelu nejsou vidět. A i kdyby – ve skutečnosti žádné kryty nejsou úplně rovné, nýbrž zvlněné...

PETR NENÁHLA

TOYOTA TF-102 Revell 1:24

Německá firma Revell se snaží v poslední době pojmout do svého programu téměř vše. Tak se stalo, že pod její značkou na trh začaly přicházet stavebnice současných monopostů F-1. Ke kládům věci patří fakt, že Revell rychle reaguje na jednotlivé sezóny a nabízí již napřesrok hned několik zajímavých monopostů za rozumnou cenu, k záporům pak to, že zvolil pro své stavebnice měřítko 1:24, které je vyhrazeno spíše pro auta rally, okruhové speciály a civilní vozy...

MUDr. PETR HROMADA

MODELÁŘ

2 únor 2005 ročník 56

Vydavatel: AEROMEDIA, a. s.
(IČO 25133322)

www.aeromedia.cz, www.letectvi.cz
v licenci Pražské vydavatelské společnosti

Adresa redakce
Modelář

Baranova 29, 130 00 Praha 3

Tel.: 222 710 331

E-mail: modelar@aeromedia.cz

Šéfredaktor Martin Salajka
(salajka@aeromedia.cz)

Redaktor Jindřich Štěrbaček
(sterbacek@aeromedia.cz)

Sekretářka redakce Hana Typtlová
(typtlova@aeromedia.cz)

Obchodní a inzertní oddělení:

Aeromedia, a. s., Baranova 38,
130 00 Praha 3

Tel.: (+420) 222 728 090, Fax: 222 718 814

E-mail: obchod@aeromedia.cz

Rádkovou inzerci přijímá redakce

Zásilková služba a předplatné:
222 728 090

Objednávky a zvýhodněné předplatné:

Aeromedia, a. s., Baranova 38,
130 00 Praha 3

Tel.: (+420) 222 728 090, Fax: 222 718 814

E-mail: obchod@aeromedia.cz

Předplatné pro rok 2005

u společnosti Aeromedia, a. s.:

roční 720 Kč / 840 Sk

pololetní 372 Kč / 430 Sk

u společnosti Mediaservis s. r. o.

roční 780 Kč, pololetní 390 Kč

Rozšiřuje Aeromedia a. s., společnost holdingu PNS, a. s.
a ostatní distributoři,

ve Slovenské republice Magnet Press Slovakia, s. r. o.,
P. O. Box 169, 830 00 Bratislava.

Tel./fax: (+421-2) 67 20 19 52-3, 67 20 19 10, 20, 30

E-mail: predplatne@press.sk, www.press.sk

Velkoobchodní a prodejci si mohou objednat časopis
Modelář za výhodných podmínek u Aeromedia, a. s.

Informace o předplatném podává a objednávky
přijímá Aeromedia, a. s., doručovatel tisku
a předplatitelské středisko,

ve Slovenské republice Magnet Press Slovakia, s. r. o.
Objednávky také přijímá Mediaservis s. r. o., Abocentrum,
Moravské náměstí 12D, P. O. Box 351, 659 51 Brno.

Objednávky tel.: 541 23 32 32, fax: 541 61 61 60,

e-mail: abocentrum@mediaservis.cz,

reklama tel.: 800 171 181

For the foreign subscription please write to:

Aeromedia, a. s., Baranova 38, 130 00 Praha 3,
Czech Republic

Tel./Fax: (+420) 222 718 814,

E-mail: obchod@aeromedia.cz

One year subscription for 2005

for Europe 78 Euro, overseas 96 USD

or PNS Hvozďanská 5-7,

148 31 Praha 4, Czech Republic

Distribuce: Česká pošta, s. p.,
Postservis OZ Preprava

Předtisková příprava:

Reprodukce Baroa s. r. o.,

Svobodova 1, 128 17 Praha 2,

E-mail: baroa@atlas.cz

Grafická úprava: Iva Bilková

Tisk: Integraf, s. r. o., Náchod

Redakci nevyžádané příspěvky se nevracejí.

© Aeromedia 2005

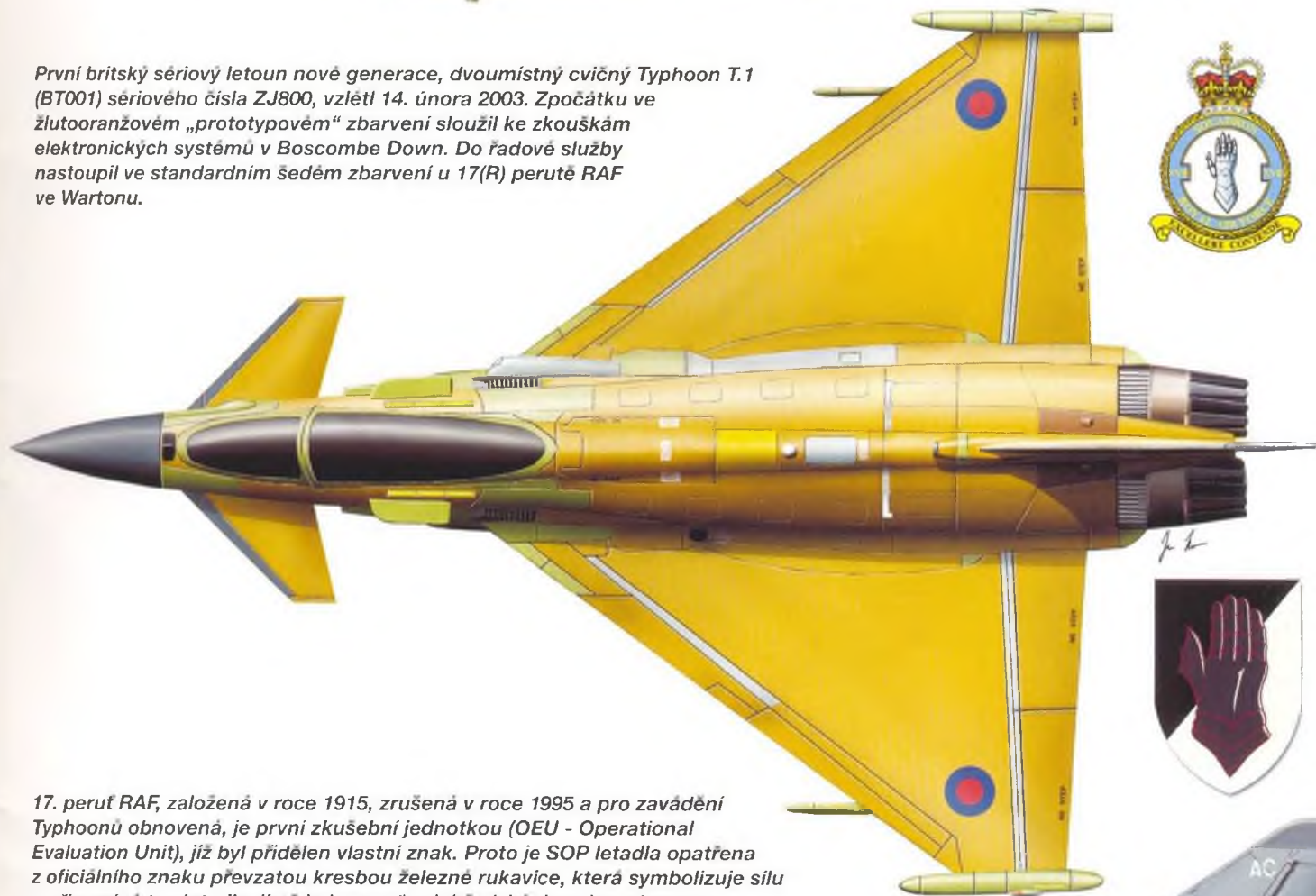
ISSN 1214-7842

Registrační značka: MK ČR E 2275

Typhoon T.1

První britský sériový letoun nové generace, dvoumístný cvičný Typhoon T.1 (BT001) sériového čísla ZJ800, vzlétl 14. února 2003. Zpočátku ve žlutooranžovém „prototypovém“ zbarvení sloužil ke zkouškám elektronických systémů v Boscombe Down. Do řadové služby nastoupil ve standardním šedém zbarvení u 17(R) perutě RAF ve Wartonu.

17. perutě RAF, založená v roce 1915, zrušená v roce 1995 a pro zavádění Typhoonů obnovena, je první zkušební jednotkou (OEU - Operational Evaluation Unit), již byl přidělen vlastní znak. Proto je SOP letadla opatřena z oficiálního znaku převzatou kresbou železné rukavice, která symbolizuje sílu a připomíná typ letadla, jímž byla perut v době získání znaku vybavena. V letošním roce se 17. perutě přestěhuje na základnu RAF Coningsby

POVÁLEČNÉ THUNDERBOLTY

Jedním z největších poválečných uživatelů P-47D se stalo brazilské letectvo. Kromě strojů, které přežily nasazení 1º Grupo de Aviação de Caça v Itálii, dostalo letectvo z USA i několik desítek nových P-47D-30. Perutě 1º GAuCA používaly identifikační systém založený na karetních symbolech. Zobrazený P-47D-30 patřil do 1º/1º GAuCA přezdívané Křížová letka a nesl na krytu motoru černý znak křížů a číslo 6; na boku trupu byl znak 1º GAuCA, používaný ještě za války

Na počátku 50. let dostalo v rámci americké vojenské pomoci přibližně 55 kusů F-47D také iránské letectvo. Létaly v barvě duralu s výsostnými znaky na trupu a křídle a s trikolórou na směrovce. Na kýlovce bylo umístěno taktické číslo 3-52, v němž první číslice označovala bojový letoun a zbylé dvě jeho pořadové číslo

V padesátých letech tvořily páteř výzbroje jugoslávského letectva stroje F-47D Thunderbolt. Zpočátku létaly bez nátěru, ale po několika letech byly opatřeny nátěrem, který se stal standardem pro jugoslávské letouny až do doby rozpadu JSFR na počátku 90. let. Tvořila jej kombinace tmavě zelené a šedé barvy na svrchních plochách (obdoba britských Dark Green a Ocean Grey) a světle modrá na spodních plochách. Výsostné znaky se nacházely na směrovce, na trupu a na horní ploše levé poloviny a spodní pravé poloviny křídla. Na kýlovce bylo evidenční číslo 13109, jehož poslední část se opakovala jako bílé taktické číslo na motorovém krytu

Předrevoluční kubánské letectvo mělo ve výzbroji také letouny Thunderbolt. Zobrazený F-47D-35-RA číslo 452 je zobrazen v podobě z června 1953. Jeho kovový povrch doplňovaly výsostné znaky (trup, levá horní a pravá spodní polovina křídla a směrovka), červeno-žlutý kryt motoru a černý pás proti oslnění. Číslo 452 se opakovalo na boku trupu, na kýlovce a na spodní části krytů podvozku. Na křídle (levá spodní a pravá horní polovina) byl nápis FAEC, což byla zkratka názvu vojenského letectva. V plném znění byl nápis Fuerza Aerea Ejercito de Cuba uveden malým písmem na kýlovce

Mezi nejpestřejší pomalované poválečné Thunderbolty patřily stroje mexického letectva. Tento F-47D-30-RA (ex 44-90209) létal v roce 1951 s se jménem Lili a výraznými žlutými, černě lemovanými identifikačními pruhy, bílou přídílí a znakem zlaté lilie na boku trupu

Mezi americké spojence se počátkem 50. let zařadilo také Turecko. Jeho letectvo proto získalo několik desítek F-47D, které sloužily až do vystřídání proudovou technikou. Jejich podoba byla poměrně jednoduchá – kovový povrch, černý pás proti oslnění, barevné přídílí (v tomto případě červená), výsostné znaky na trupu, křídle a kýlovce a černé taktické číslo na trupu

Mezi četné jihoamerické uživatele letounů F-47D patřilo venezuelské letectvo. Tento letoun (ex 44-32809) zahájil svou službu ve Venezuele 5. dubna 1949 a v této podobě létal v roce 1951 u Escuadrón de Casa C-36 Los Diablos. Kromě výsostných znaků měl červenou přídílí trupu, anténní sloupek, zelené závěsníky pod křídlem a na boku nesl znak jednotky a číslo 10B35. Dnes je vystavován v leteckém muzeu v Maracaibu

Americké letectvo v poválečných letech preferovalo zejména stroje F-51 Mustang a zachovalé letouny Thunderbolt předalo záložním jednotkám či útvarům Národní gardy. Od nich byly F-47D později předávány v rámci vojenské pomoci spřáteleným letectvům v různých zemích světa. Při předávacích letech však F-47D ještě většinou nesly zbarvení USAF. Příkladem může být tento F-47D-40 (45-49205) určený pro chilské letectvo, se kterým za přeletu k odběrateli havaroval pilot Bill Morris nedaleko kubánské Havany